

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

mercredi

10-12-2003

Après-midi

woensdag

10-12-2003

Namiddag

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders en Spirit</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>	<i>PLEN</i>	<i>Plenum (witte kaft)</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>	<i>COM</i>	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Excusés	1
QUESTIONS	1
Question de M. Bart Laeremans au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "l'absence de lutte structurée contre la corruption dans notre pays" (n° P115)	1
<i>Orateurs:</i> Bart Laeremans, Laurette Onkelinx , vice-première ministre et ministre de la Justice	
Rappel au Règlement	4
<i>Orateur:</i> Pieter De Crem , président du groupe CD&V	
Question de M. Miguel Chevalier à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "la transposition des directives européennes relatives au droits d'auteur" (n° P113)	5
<i>Orateurs:</i> Miguel Chevalier, Fientje Moerman , ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique	
Question de Mme Alisson De Clercq au premier ministre sur "les procédures ouvertes par la Commission européenne dans le dossier Ryanair" (n° P114)	8
<i>Orateurs:</i> Alisson De Clercq, Francis Van den Eynde, Fientje Moerman , ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique	
Agenda	10
<i>Orateur:</i> Francis Van den Eynde	
Questions jointes de	11
- M. Servais Verherstraeten au ministre des Finances sur "les conséquences budgétaires du retard dans le dossier Berlaymont" (n° P122)	11
- M. Melchior Wathelet au ministre des Finances sur "la rénovation du Berlaymont" (n° P123)	11
- Mme Marie Nagy au ministre des Finances sur "les nouveaux retards pris par le chantier du Berlaymont" (n° P124)	11
<i>Orateurs:</i> Servais Verherstraeten, Melchior Wathelet, Marie Nagy, Sabine Laruelle , ministre des Classes moyennes et de l'Agriculture	
Fait personnel	16
<i>Orateur:</i> Rik Daems , président du groupe VLD	
Questions jointes de	16
- M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la recrudescence de l'antisémitisme dans notre pays" (n° P121)	16

INHOUD

Berichten van verhindering	1
VRAGEN	1
Vraag van de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het onbreken van een gestructureerde corruptiebestrijding in ons land" (nr. P115)	1
<i>Sprekers:</i> Bart Laeremans, Laurette Onkelinx , vice-eerste minister en minister van Justitie	
Beroep op het Reglement	4
<i>Spreker:</i> Pieter De Crem , voorzitter van de CD&V-fractie	
Vraag van de heer Miguel Chevalier aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de omzetting van de Europese richtlijnen 'auteursrechten'" (nr. P113)	5
<i>Sprekers:</i> Miguel Chevalier, Fientje Moerman , minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid	
Vraag van mevrouw Alisson De Clercq aan de eerste minister over "de door de Europese Commissie in het dossier Ryanair geopende procedures" (nr. P114)	8
<i>Sprekers:</i> Alisson De Clercq, Francis Van den Eynde, Fientje Moerman , minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid	
Agenda	10
<i>Spreker:</i> Francis Van den Eynde	
Samengevoegde vragen van	10
- de heer Servais Verherstraeten aan de minister van Financiën over "de budgettaire gevolgen van de vertraging in het Berlaymont-dossier" (nr. P122)	10
- de heer Melchior Wathelet aan de minister van Financiën over "de renovatie van het Berlaymontgebouw" (nr. P123)	10
- mevrouw Marie Nagy aan de minister van Financiën over "de nieuwe vertraging in het Berlaymontdossier" (nr. P124)	10
<i>Sprekers:</i> Servais Verherstraeten, Melchior Wathelet, Marie Nagy, Sabine Laruelle , minister van Middenstand en Landbouw	
Persoonlijk feit	16
<i>Spreker:</i> Rik Daems , voorzitter van de VLD-fractie	
Samengevoegde vragen van	16
- de heer Pieter De Crem aan de eerste minister over "het toenemende anti-semitisme in ons land" (nr. P121)	16

- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'augmentation de la violence à l'égard des Juifs dans notre pays" (n° P127)	16	- de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het stijgend geweld tegen Joden in ons land" (nr. P127)	16
<i>Orateurs:</i> Pieter De Crem , président du groupe CD&V, Francis Van den Eynde , Guy Verhofstadt , premier ministre		<i>Sprekers:</i> Pieter De Crem , voorzitter van de CD&V-fractie, Francis Van den Eynde , Guy Verhofstadt , eerste minister	
Question de Mme Annemie Turtelboom au ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "les quotas de médecins" (n° P118)	20	Vraag van mevrouw Annemie Turtelboom aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "artsenquota" (nr. P118)	20
<i>Orateurs:</i> Annemie Turtelboom , Rudy Demotte , ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		<i>Sprekers:</i> Annemie Turtelboom , Rudy Demotte , minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Question de M. Josy Arens au ministre de la Défense sur "le crash de deux F16" (n° P119)	21	Vraag van de heer Josy Arens aan de minister van Landsverdediging over "het neerstorten van twee F16-toestellen" (nr. P119)	21
<i>Orateurs:</i> Josy Arens , Rudy Demotte , ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		<i>Sprekers:</i> Josy Arens , Rudy Demotte , minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Question de Mme Marie Nagy au ministre de la Mobilité et de l'Economie sociale sur "les déclarations des pilotes et des compagnies aériennes à propos de la sécurité suite à l'adoption du nouveau plan de dispersion des vols" (n° P120)	23	Vraag van mevrouw Marie Nagy aan de minister van Mobiliteit en Sociale Economie over "de verklaringen van de piloten en luchtvaartmaatschappijen over de veiligheid na de goedkeuring van het nieuwe spreidingsplan" (nr. P120)	23
<i>Orateurs:</i> Marie Nagy , Bert Anciaux , ministre de la Mobilité et de l'Economie sociale		<i>Sprekers:</i> Marie Nagy , Bert Anciaux , minister van Mobiliteit en Sociale Economie	
Question de Mme Annemie Roppe au secrétaire d'Etat à l'Informatisation de l'Etat, adjoint au ministre du Budget et des Entreprises publiques sur "la fracture en matière d'ICT dans les micro-entreprises et les conséquences pour l'e-government" (n° P126)	24	Vraag van mevrouw Annemie Roppe aan de staatssecretaris voor Informatisering van de Staat, toegevoegd aan de minister van Begroting en Overheidsbedrijven over "de ICT-kloof bij micro-ondernemingen en de gevolgen voor het e-government" (nr. P126)	24
<i>Orateurs:</i> Annemie Roppe , Peter Vanvelthoven		<i>Sprekers:</i> Annemie Roppe , Peter Vanvelthoven	
Agenda	27	Agenda	27
PROJETS ET PROPOSITIONS	28	ONTWERPEN EN VOORSTELLEN	28
Proposition de loi portant un plan social pour les membres du personnel contractuel employés auprès des forces armées belges en Allemagne dont le contrat est résilié à la suite du retour de ces forces en Belgique (173/1-2)	28	Wetsvoorstel houdende een sociaal plan voor de contractuele personeelsleden in dienst bij de Belgische strijdkrachten in Duitsland van wie het contract wordt verbroken ingevolge de terugkeer van deze strijdkrachten naar België (173/1-2)	28
<i>Discussion générale</i>	28	<i>Algemene bespreking</i>	28
<i>Orateurs:</i> Tony Van Parys , Hilde Vautmans , rapporteur		<i>Sprekers:</i> Tony Van Parys , Hilde Vautmans , rapporteur	
<i>Discussion des articles</i>	29	<i>Bespreking van de artikelen</i>	29
QUESTIONS (CONTINUATION)	29	VRAGEN (VOORTZETTING)	29
Question de M. Eric Libert au vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques sur "le recours aux consultants à la SNCB" (n° P116)	29	Vraag van de heer Eric Libert aan de vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven over "het inschakelen van consultants bij de NMBS" (nr. P116)	29
<i>Orateurs:</i> Eric Libert , Johan Vande Lanotte , vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques		<i>Sprekers:</i> Eric Libert , Johan Vande Lanotte , vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven	
Question de Mme Valérie De Bue au vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques et au ministre de la Mobilité et de l'Economie sociale sur "l'accès à	31	Vraag van mevrouw Valérie De Bue aan de vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven en aan de minister van Mobiliteit en Sociale Economie over "de toegang	31

Bruxelles via la E411" (n° P117)

Orateurs: **Valérie De Bue, Johan Vande Lanotte**, vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques

tot Brussel via de E411" (nr. P117)

Sprekers: **Valérie De Bue, Johan Vande Lanotte**, vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven

RÉVISION DE LA CONSTITUTION	32	HERZIENING VAN DE GRONDWET	33
Proposition de révision de l'article 44, alinéa 1er, de la Constitution en vue d'organiser la rentrée des Chambres le deuxième mardi de septembre (228/1-4)	33	Voorstel van herziening van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet, teneinde de Kamers op de tweede dinsdag van september bijeen te roepen (228/1-4)	33
- Proposition de révision de l'article 44, alinéa 1er, de la Constitution (360/1-2)	33	- Voorstel tot herziening van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet (360/1-2)	33
- Proposition de révision de l'article 44, alinéa 1er, de la Constitution en vue de limiter les vacances parlementaires à quatre semaines (458/1-2)	33	- Voorstel tot herziening van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet teneinde het parlementaire zomerreces te beperken tot vier weken (458/1-2)	33
- Proposition de modification de l'article 40 du Règlement de la Chambre des représentants en vue de limiter les vacances parlementaires à quatre semaines (459/1-2)	33	- Voorstel tot wijziging van artikel 40 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, met het oog op de beperking van het parlementair zomerreces tot vier weken (459/1-2)	33
<i>Discussion de l'article unique</i>	33	<i>Bespreking van het enig artikel</i>	33
<i>Orateurs:</i> Melchior Wathelet , rapporteur, Servais Verherstraeten, Daniel Bacquelaine , président du groupe MR, Hilde Vautmans, Bart Tommelein, Jan Mortelmans, Tony Van Parys, Alfons Borginon, Bart Laeremans, Miguel Chevalier, André Perpète, Marie Nagy, Rik Daems , président du groupe VLD, Daan Schalck		<i>Sprekers:</i> Melchior Wathelet , rapporteur, Servais Verherstraeten, Daniel Bacquelaine , voorzitter van de MR-fractie, Hilde Vautmans, Bart Tommelein, Jan Mortelmans, Tony Van Parys, Alfons Borginon, Bart Laeremans, Miguel Chevalier, André Perpète, Marie Nagy, Rik Daems , voorzitter van de VLD-fractie, Daan Schalck	
Poursuites éventuelles à charge d'un membre	51	Eventuele vervolgingen ten laste van een lid	51
ANNEXE	53	BIJLAGE	53
DECISIONS INTERNES	53	INTERNE BESLUITEN	53
DEMANDES D'INTERPELLATION	53	INTERPELLATIEVERZOEKEN	53
DEMANDES	53	INGEKOMEN	53
COMMUNICATIONS	53	MEDEDELINGEN	53
GOUVERNEMENT	53	REGERING	53
DEPOT DE PROJETS DE LOI	53	INGEDIEND WETSONTWERPEN	53
RAPPORTS ANNUELS	53	JAARVERSLAGEN	53
COMMISSION FEMMES ET DEVELOPPEMENT	53	COMMISSIE VROUWEN EN ONTWIKKELING	53

SEANCE PLENIERE

du

MERCREDI 10 DECEMBRE 2003

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

WOENSDAG 10 DECEMBER 2003

Namiddag

La séance est ouverte à 14.15 heures par M. Herman De Croo, président.
De vergadering wordt geopend om 14.15 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.

Ministre du gouvernement fédéral présente lors de l'ouverture de la séance:
Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Fientje Moerman.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe du compte rendu intégral de cette séance.
Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen worden.

Excusés**Berichten van verhindering**

Willy Cortois, Patrick Moriau, Martine Payfa, en mission à l'étranger / met zending buitenlands;
Annemie Neyts-Uyttebroeck, à l'étranger / buitenslands.

Questions**Vragen**

01 Vraag van de heer Bart Laeremans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "het onbreken van een gestructureerde corruptiebestrijding in ons land" (nr. P115)

01 Question de M. Bart Laeremans au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "l'absence de lutte structurée contre la corruption dans notre pays" (n° P115)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de vice-eerste minister en minister van Justitie)
(La réponse sera fournie par la vice-première ministre et ministre de la Justice)

01.01 **Bart Laeremans** (VLAAMS BLOK): Mevrouw de minister, het Centrum van wijlen pater Leman heeft gisteren aan de alarmbel getrokken in verband met de problematiek van de corruptiebestrijding. Dat Centrum kan nochtans moeilijk verdacht worden van een of andere grote voorliefde voor onze politiediensten. Het heeft niettemin gezegd dat er daar momenteel heel wat schort. Ik verwijs even naar wat daarover in De Standaard staat. De criminele organisaties zoeken toegang tot essentiële delen van het staatsapparaat om zo een systeem van documentenzwendel op te zetten. Volgens het Centrum is een groot probleem dat België geen dienst heeft die op een gestructureerde manier de corruptie bestrijdt. Het is net die corruptie waarmee malafide organisaties macht proberen te verwerven. Ze doen

01.01 **Bart Laeremans** (VLAAMS BLOK): Le quotidien "De Standaard" a rapporté que le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme avait lancé un cri d'alarme parce que des organisations criminelles s'infiltrèrent dans certaines parties de l'appareil de l'Etat pour s'y livrer à un trafic de documents. Le problème est que la répression de la corruption n'est pas structurée dans notre

dat op een subtiële manier. Ze proberen zowel op politiek als op politieel niveau invloed uit te oefenen.

Verder zegt men het volgende. "In tegenstelling tot het vroegere Hoog Comité van Toezicht mag de CDBC" – dat is de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie – "geen preventieve controles uitoefenen. Het werkt alleen nog op vordering van het parket of de onderzoeksrechter. De controle is verdwenen, omdat er geen aanvoer van dossiers meer is".

Mevrouw de minister, het fameuze CDBC is nog een schim van wat het Hoog Comité van Toezicht ooit was. Er zijn veel minder mensen. Vroeger waren er bijna 100. Vandaag zijn het er nog slechts 50. Het Comité heeft veel minder middelen. Het heeft veel minder bevoegdheden. De administratieve bevoegdheid die het Hoog Comité van Toezicht had, heeft de Centrale Dienst niet. Ten slotte, deze Centrale Dienst geniet ook geen bekendheid.

Mijnheer de voorzitter, ik kom tot wat u daarnet zei. Het mooiste voorbeeld is dat zelfs de bevoegde minister voor de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie niet eens weet dat die dienst onder hem ressorteert. Het is natuurlijk een dienst van Binnenlandse Zaken. Het gaat hier over een politiedienst die geïntegreerd is in de federale politie. De minister van Binnenlandse Zaken zegt openlijk op de Conferentie van de voorzitters dat het een zaak voor Justitie is. Dat is misschien, omdat het een PS-minister is die hiervoor bevoegd is. Ik weet het niet. In elk geval, wanneer hij zegt dat hij er niets mee te maken heeft, toont dat nog maar eens aan dat het zeer slecht gesteld is met de corruptiebestrijding in dit land, aangezien de bevoegde minister niet eens weet dat hij bevoegd is.

Mevrouw de minister, bent u wel bevoegd om op deze vraag te antwoorden? Weet u iets van de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie? Wat gaat u doen om die dienst meer armslag te geven en sterker te maken? Bent u het ermee eens dat die dienst extra bevoegdheden moet krijgen, onder meer administratieve bevoegdheid?

01.02 Minister **Laurette Onkelinx**: Mijnheer de voorzitter, ik heb dit rapport nog niet ontvangen. Ik heb enkel bepaalde delen in de pers gelezen. Ik kan dan ook de inhoud en de conclusies nu niet onderzoeken.

Ik stel echter vast dat het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding zich blijkbaar steunt op een enkele uitspraak van de heer Ulman die thans deel uitmaakt van de OLA. In elk geval moet deze uitspraak zwaar genuanceerd worden. Het Hoog Comité van Toezicht heeft een opvolger.

Il s'agit du service central de lutte contre la fraude qui fait partie du pilier judiciaire de la police fédérale. Voilà pourquoi ma compétence est concernée.

Les résultats de ce service sont relativement performants. On l'a vu dans toute une série de dossiers, notamment à Anvers et dans le cadre, par exemple, de l'enquête sur le prix des céréales au niveau de l'Union européenne. Il y a donc d'excellents résultats. Ce service travaille par arrondissement, dans le cadre d'un travail qui se fait en collaboration avec les services judiciaires d'arrondissements. auxquels

pays. Des organisations véreuses essaient ainsi de s'approprier le pouvoir tant politique que policier.

L'Office central pour la répression de la corruption (OCRC) n'est que l'ombre de ce qu'était le Comité supérieur de Contrôle. Ses moyens et ses compétences sont moindres et il n'est de surcroît pas connu. Même le ministre de l'Intérieur ignore que ce service relève de sa compétence.

La ministre s'estime-t-elle compétente? Connaît-elle l'OCRC? Que fait-elle pour lui donner davantage de liberté d'action? Est-elle également d'avis qu'il faut étendre ses compétences, principalement administratives?

01.02 **Laurette Onkelinx**, ministre: J'ai pris connaissance de certains éléments par l'entremise de la presse. Etant donné que le rapport ne m'a pas encore été transmis, je ne puis m'exprimer ni sur le contenu ni sur les conclusions. Je constate que le centre fonde apparemment ses constatations sur une seule déclaration de M. Ulmann. Il convient de nuancer cette déclaration.

Het gaat om de Centrale dienst voor de bestrijding van de corruptie, die deel uitmaakt van de gerechtelijke pijler van de federale politie. Om die reden valt de dienst onder mijn bevoegdheid.

De dienst levert uitstekend werk. Er wordt gewerkt op het niveau van de arrondissementen. in

ils apportent toutes leurs connaissances.

Il est vrai qu'ils ont en quelque sorte perdu un contrôle préventif mais dans le cadre du travail opérationnel avec le service judiciaire d'arrondissement, cette perte n'a que des effets très relatifs. Pour le moment, ils ont entamé une concertation sur des méthodes plus opérationnelles pour lutter contre la corruption et la délinquance financière. Il faudra procéder à une évaluation mais je pense qu'ils démontrent, sur le terrain, qu'ils peuvent produire de très bons résultats. Je voudrais enfin, toujours en attendant de recevoir le rapport du Centre pour l'égalité des chances, rappeler que l'article 90ter du Code d'instruction criminelle a été modifié et permet actuellement que la corruption fasse partie des délits pour lesquels des écoutes téléphoniques sont possibles. C'est là aussi un instrument important.

01.03 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik wijs erop dat in geen van de drie beleidsnota's – noch in de beleidsnota van Binnenlandse Zaken, noch in deze van Justitie noch in deze van Ambtenarenzaken – uitdrukkelijk werd verwezen naar de corruptieproblematiek. Nochtans is dat een heel belangrijke problematiek die hand over hand toeneemt.

U gaf slechts een karig antwoord op de situatie van de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie. Er is inderdaad slechts één bron, namelijk de bron die vandaag in de Standaard staat, waarop het Centrum zich baseert. Anderzijds zijn er ook de speurders van de CDBC, die beweren dat zij veel minder armslag hebben dan het Hoog Comité van Toezicht vroeger had en dat zij veel minder kunnen ondernemen, met name omdat deze dienst geen administratieve bevoegdheid heeft. Dat wil zeggen dat de dienst automatisch door allerlei administratieve overheden wordt ingelicht over alle mogelijke beslissingen en voortdurend moet worden ingelicht over elke situatie, elke mistoestand, elke vorm van corruptie of zware fouten op administratief vlak. Deze bevoegdheid heeft deze dienst niet meer. Hij heeft een heel beperkte bevoegdheid en treedt vooral op in opdracht van onderzoeksrechters, politiediensten, gerechtelijke diensten, enzovoort. De impact van de dienst is dus sterk afgenomen.

Wanneer men bijvoorbeeld naar de gerechtelijke politie telefoneert om te weten waar de dienst zich bevindt, krijgt men als antwoord dat men dat niet weet, dat men het telefoonnummer niet kent en men wordt doorverbonden met het AIK, het arrondissementeel informatiekruispunt, in de hoop dat men daar kan worden doorverbonden. Niemand kent de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie.

Mevrouw de minister, u en vooral de minister Dewael die werkelijk bevoegd is voor politieaangelegenheden, moeten in eerste instantie zorgen voor de bekendheid van de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie en er in tweede instantie zo vlug mogelijk meer armslag en meer administratieve bevoegdheid aan geven. Anders zullen wij de maffia niet kunnen bestrijden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

**Beroep op het Reglement
Rappel au Règlement**

samenwerking met de arrondissementele gerechtelijke diensten.

De gevolgen van het verdwijnen van het preventief toezicht moeten worden gerelativeerd. Wanneer doeltreffender methodes ter bestrijding van de corruptie en de financiële delinquentie worden ingezet, kunnen goede resultaten worden gehaald.

Krachtens artikel 90 ter van het Wetboek van strafvordering is telefoontap onder meer mogelijk in het kader van de corruptiebestrijding. Ook dat is een belangrijk instrument.

01.03 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Aucune des trois notes de politique concernées ne faisait état du problème de la corruption. Maintenant encore, la ministre est avare d'informations. Pourtant, les enquêteurs eux-mêmes affirment que le service ne dispose d'aucune liberté de manœuvre. Il ne possède aucune compétence administrative et n'est, autrement dit, pas toujours informé des décisions administratives. Il n'est dès lors investi que d'une mission d'exécution et non de contrôle, et n'intervient que sur réquisition du parquet et du juge d'instruction. La ministre Onkelinx et le ministre réellement compétent, M. Dewael, devraient s'employer à accroître la notoriété du service et à étendre sa marge de manœuvre, à défaut de quoi la maffia ne pourra pas être combattue.

01.04 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik een tussendoorvraag stellen? Ik heb een vraag gericht tot de eerste minister...

01.04 Pieter De Crem (CD&V): J'ai adressé ma question au premier ministre.

De **voorzitter**: Ik heb gezien dat hij mevrouw Arena wil laten antwoorden, omdat hij verhinderd is door Lord Robertson.

01.05 Pieter De Crem (CD&V): Lord Robertson of geen Lord Robertson, blijkbaar is de eerste minister verhinderd voor het mondelinge vragenuurtje. Dat is de tweede keer op amper drie uur tijd hetzelfde fenomeen! Wij bespraken vanochtend de programmawet inzake het deel Landsverdediging, inzake het deel Binnenlandse Zaken en inzake het deel Justitie. Mevrouw Onkelinx was vanochtend verontschuldigd voor het deel Justitie, maar kan hier wel zijn om op een mondelinge vraag te komen antwoorden. De eerste minister, die niet verhinderd is, kan een vraag over een fundamentele problematiek – te weten die van het groeiend antisemitisme, vastgesteld door het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en tegen Racisme in een internationaal rapport – niet komen beantwoorden. Ik vraag mij eigenlijk af: wat voor een kot is dat hier?

01.05 Pieter De Crem (CD&V): J'observe que Mme Onkelinx n'a pas pu assister ce matin à l'examen des volets Défense, Intérieur et Justice de la loi-programme mais qu'elle est à présent en mesure de répondre à une question orale. En revanche, le premier ministre ne peut même pas nous rejoindre pour répondre à une question sur le problème fondamental de l'augmentation de l'antisémitisme. Où allons-nous?

De **voorzitter**: Het woord "kot" moet u intrekken.

01.06 Pieter De Crem (CD&V): Maar voorzitter, kijk, u bent een enorm gunstig voorwerp in de handen van de meerderheid. Als u een voorzitter was met karakter en met de waardigheid dat ambt waardig, vorderde u de eerste minister!

01.06 Pieter De Crem (CD&V): Le président devrait requérir la présence du premier ministre. Mme Arena ne parle pas le néerlandais, ignore tout du dossier et ses attributions sont floues. Le président fait aveu de faiblesse.

Wie is hier? Mevrouw Arena, of all people. Ten eerste, zij spreekt geen Nederlands. Ten tweede, zij kent van de zaak niets. Ten derde, zij heeft een vage bevoegdheid. Als u zich daarmee tevredenstelt, bent u een zwakke voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, jaag u niet op. Daar zal ik zelf over oordelen.

01.07 Pieter De Crem (CD&V): Wel, ik heb het oordeel namens onze fractie geveld. Wij mogen wel bijeenkomen in de Conferentie van de voorzitters en wij mogen een beetje meespreken over de agenda, wij mogen akkoord gaan met de hoogdringendheid, maar als de ministers hier moeten zijn – want de taak van het Parlement is de overheid te controleren en de regering ook –, dan geeft u verstek.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, ik zit te lang in de stiel om dit als een persoonlijk feit te beschouwen. Ik heb altijd het idee dat wat men uitspreekt meer te maken heeft met wie het uitspreekt dan met voor wie het is bestemd. Dat is één.

Le **président**: J'exerce cette fonction depuis bien trop longtemps pour voir dans vos propos une attaque personnelle. Une déclaration en dit généralement plus long sur son auteur que sur celui à qui elle s'adresse.

01.08 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, dat heeft er helemaal niets mee te maken.

De **voorzitter**: Ten tweede, wat mevrouw Onkelinx betreft vanochtend. U was er niet dan?

01.09 Pieter De Crem (CD&V): Ik was er zeker.

De **voorzitter**: De heer Louis Michel heeft gezegd dat zij in de Senaat was om vragen te beantwoorden. Hij heeft eraan toegevoegd dat, indien aewenst, zij na de Senaat kon komen. maar dat ze niet op twee

Le **président**: Mme Onkelinx répondait, ce matin, à des questions au Sénat et a fait savoir.

plaatsen terzelfder tijd kon zijn. De Kamer heeft niet geïnsisteerd en u hebt toen gevraagd dat u zeker wou dat zij aanwezig zou zijn bij de begrotingsbespreking. Dat zou anders nogal spijtig zijn. Zij zal er dus zijn.

Wat uw opmerking over mevrouw Arena die het antwoord zal geven, betreft, de eerste minister heeft mij laten weten dat hij nu, op dit ogenblik, hic et nunc, bij de heer Robertson, de uittredende secretaris-generaal van de NAVO, is. Dat vind ik een geldige opmerking. Indien u denkt dat mevrouw Arena niet bij machte is op de twee vragen te antwoorden – waarvan één niet aan de eerste minister gericht is, maar aan de minister van Binnenlandse Zaken – kunt u dat straks zeggen wanneer ik aan dat punt gekomen ben.

01.10 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, indien u de aanwezigheid van de eerste minister niet kan garanderen, dan mag u mijn vraag nu intrekken.

De **voorzitter**: Dat zal de Kamer tijd besparen.

01.11 Pieter De Crem (CD&V): Neen, ik wil nu een antwoord op mijn vragen.

De **voorzitter**: Ik zal straks antwoorden. Bovendien antwoord ik wanneer het mij past en ik wens hier nu een punt achter te zetten, mijnheer De Crem. Als u een zwakke voorzitter wil, moet u die elders gaan zoeken.
(*Protest van de heer De Crem*)

02 Vraag van de heer Miguel Chevalier aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de omzetting van de Europese richtlijnen 'auteursrechten'" (nr. P113)

02 Question de M. Miguel Chevalier à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "la transposition des directives européennes relatives au droits d'auteur" (n° P113)

02.01 Miguel Chevalier (VLD): Mevrouw de minister, ik wil u bedanken voor uw karaktervolle houding vandaag. Ondanks de voorbijgebedwelmende dagen komt u toch antwoorden op mijn vraag.

Mevrouw de minister, we trappen natuurlijk een open deur wanneer we vandaag stellen dat de huidige maatschappij waarin wij leven, een informatiemaatschappij is. Die informatiemaatschappij met zijn informatiesnelwegen wordt steeds drukker en uitgebreider. Het zijn trouwens de enige snelwegen waar er nog geen snelheidslimieten zijn ingevoerd door de oppositie. Dat heeft zijn voordelen. Als we vroeger informatie wilden verwerven, werden wij geconfronteerd met grote, zware encyclopedieën waar we ons moesten doorwroeten. Als het om muziek of films ging, dan moesten we ons naar de winkel reppen om – meestal – zeer dure aankopen te doen.

De ontsluiting van de informatie en de kennis via elektronische weg zijn een goede zaak. Het is een goede zaak voor de ontwikkeling en verdere verspreiding ervan bij de jongeren in ons land. Ik zei het reeds: de ontwikkelingen in de media en het internet hebben onmiskenbaar positieve gevolgen.

Ik heb toch wel bedenkingen. Er wordt al wel eens de illusie gecreëerd dat alles via het internet gratis is. Ik spreek in termen van de coalitiepartner. Het heeft bijna een gratisgehalte. Een van de bedenkingen die we dan ook moeten maken, is de volgende. Wat op het eerste gezicht gratis lijkt, heeft altijd zijn prijs. In dit geval wordt de prijs betaald door de artiest die zijn muziek of films op het internet

par l'intermédiaire de M. Michel, qu'elle était disposée à nous rejoindre ensuite. La Chambre n'a pas requis sa présence. Le premier ministre est, pour l'instant, en entretien avec Lord Robinson. J'estime qu'il s'agit d'une excuse valable.

02.01 Miguel Chevalier (VLD): Les autoroutes de l'information représentent en soi une bonne chose pour les jeunes. Mais sur internet, on donne l'illusion que tout est gratuit, ce qui est erroné: toute chose a un prix. Les auteurs adoptent à présent une attitude ambivalente à l'égard d'internet: d'une part, le réseau offre des possibilités exceptionnelles pour la diffusion et la promotion de leur travail mais, d'autre part, le téléchargement de leurs oeuvres ne leur apporte aucun bénéfice et la vente de CD et de DVD en pâtit. La diminution des revenus porte gravement atteinte au secteur. Au fond, les artistes sont aussi des entrepreneurs.

La directive européenne en la matière aurait déjà dû être transposée dans la législation nationale l'année dernière mais cela n'a toujours pas été le cas. Quand un projet de loi devrait-il être

geprojecteerd ziet worden.

Bij de auteurs van muziekstukken en van films lijkt er toch wel eerder een gemend gevoel op te treden. Enerzijds biedt het aan de jonge artiest, de jonge ondernemer of jonge performer de mogelijkheid om van dat extra kanaal te genieten om naambekendheid te verwerven en om zijn plaats in onze maatschappij bekend te maken. Het geeft hem ook de mogelijkheid om zijn nieuw product te promoten via het internet.

Anderzijds, het downloaden, het elektronisch kopiëren via internet brengt weinig beleg op de boterham, zeker voor jonge artiesten en op een ogenblik dat de verkoop van cd's, dvd's en film naar beneden is getuimeld onder meer wegens het naar hartelust elektronisch kopiëren. Het derven van inkomsten leidt meestal tot een fnuiking van de creativiteit en de activiteit. Jonge artiesten, Vlaamse zangers, Franstalige performers zijn jonge ondernemers. Ons regeerakkoord draagt het ondernemerschap hoog in het vaandel.

Mevrouw de minister, ik wens een aantal concrete vragen te stellen inzake de Europese richtlijn 2001 die nog steeds niet geïmplementeerd is. Normalerweise had die eind vorig jaar een feit moeten zijn. Ik weet dat u op dat ogenblik niet bevoegd was. Ik richt me echter tot u, omdat u vandaag wel bevoegd bent. In uw beleidsbrief verzekert u werk te willen maken van de omzetting van de richtlijn. Dat betekent dat de wet van 1994 zal moeten worden gewijzigd.

Binnen welke termijn denkt u het ontwerp van wijziging te kunnen indienen? Bent u van plan aan te leunen voor de wijzigingen bij de richtlijn of zult u gebruikmaken van de ruimte die de richtlijn voorstelt?

Wat zal er gebeuren met de wet van 1994? Zal ze worden aangepast? Het duaal inningssysteem zowel op de drager als op het apparaat is van toepassing op cassettes en cassette-recorders. Downloaden wordt niet alleen gebruikt om muziek te kopiëren, maar ook om transacties in het buitenland te regelen. Op welke manier zal de wet worden aangepast?

De **voorzitter**: Mijnheer Chevalier, ik heb twee vriendschappelijke opmerkingen.

Ten eerste, u hebt uw spreektijd fors overschreden. Ten tweede, u moet weten dat de vraag zonder nota's moet worden gesteld.

02.02 Miguel Chevalier (VLD): Ik mag toch de illusie wekken dat ik kan lezen.

De **voorzitter**: Voor de eerste en enige keer zie ik dat door de vingers.

02.03 Minister Fientje Moerman: Mijnheer de voorzitter, mijn antwoord op de vraag van de heer Chevalier is omvangrijk en zeer technisch, maar ik zal het trachten in te korten.

Ten eerste, ik ontvang net een voorstel van tekst van mijn administratie en hoop in de loop van de maand februari een ontwerp aan het Parlement te kunnen voorleggen.

Ten tweede, ik zal inderdaad zeer nauw aanleunen bij de richtlijn, maar voor uitzonderingen op de auteursrechten laat de richtlijn een aantal keuzemogelijkheden toe aan de lidstaten. De uitzonderingen op het auteursrecht worden in het bestaande kader van de wet van 1994 vervat. Dat kader wordt grondig aangepast. De richtlijn voorziet in één uitzondering met een verplichtend karakter, met name inzake tijdelijke

déposé en la matière? La nouvelle réglementation sera-t-elle fort proche de la directive européenne? Qu'advient-il de la loi de 1994? Le système de perception double, sur le support et sur l'appareil, sera-t-il maintenu?

02.03 Fientje Moerman, ministre: Le gouvernement déposera à ce sujet, en février 2004, un projet de loi qui se rapprochera très étroitement de la directive européenne. Cette dernière permet d'ailleurs aux Etats membres de prévoir des exceptions bien précises, énumérées de manière exhaustive. En d'autres termes, les autres exceptions doivent disparaître, bien qu'il soit possible de les maintenir quelque temps encore. A propos d'un cas

kopieën. De andere zijn facultatief. Dat betekent echter wel, aangezien de lijst van uitzonderingen exhaustief is, dat andere uitzonderingen moeten verdwijnen. Er zit nochtans in de richtlijn – althans voor analoog gebruik – een vangnet, een zogenaamde grandfather clause, die bepaalt dat men de uitzonderingen die men al had, nog een tijd mag aanhouden.

Er dient slechts in één geval een beroep te worden gedaan op de clausule voor het behoud van een uitzondering, met name voor artikel 22, §1, 7° van de wet van 30 juni 1994. Ik citeer: "De kosteloze uitvoering van een werk tijdens een publiek examen wanneer het doel van de uitvoering niet het werk zelf is, maar het beoordelen van de uitvoerder of de uitvoerders van werk met het oog op het verlenen van een kwalificatiegetuigschrift, diploma of titel binnen een erkende onderwijsvorm."

Ik kom thans tot uw laatste vraag. Ik ben geen voorstander van een duaal inningsstelsel. Men kan de cd's of de dvd's belastingen en men kan ook de apparatuur belastingen. Op dit moment is de technologische ontwikkeling van die aard dat er steeds meer apparatuur verschijnt met verschillend gebruik.

Ik verklaar mij nader. Met pc's kan je bijvoorbeeld tekstverwerking doen, spreadsheets maken en op het internet surfen. Je kan er ook dvd's en cd-rom's mee kopiëren, als je dat wilt. Dat is dus duaal gebruik. Ik prefereer om deze apparatuur niet te belastingen, ook al om de informatiemaatschappij niet verder te belastingen door een prijsstijging van de apparatuur. Trouwens, als ik mij niet vergis, is er op dit moment slechts één land in Europa waar dat wel gebeurt. Dat is Duitsland.

02.04 Miguel Chevalier (VLD): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw helder en weinig bedwelmend antwoord.

Ik stel vast dat u februari 2004 als richtdatum geeft om de wetswijziging voor te stellen aan het Parlement. Het is in ons en uw voordeel dat februari 2004 29 dagen telt. Ik hoop echter vooral dat met de aanpassingen van de wet en de omzetting van de richtlijn jonge artiesten in ons land vanaf februari, maart 2004 eindelijk wat meer beleg op hun boterham zullen kunnen verdienen.

De **voorzitter**: Het jaar 2004 is een schrikkeljaar.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Question de Mme Alisson De Clercq au premier ministre sur "les procédures ouvertes par la Commission européenne dans le dossier Ryanair" (n° P114)

03 Vraag van mevrouw Alisson De Clercq aan de eerste minister over "de door de Europese Commissie in het dossier Ryanair geopende procedures" (nr. P114)

(La réponse sera fournie par la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid)

03.01 Alisson De Clercq (PS): Monsieur le président, je remercie Mme la ministre de bien vouloir répondre à ma question, celle-ci étant en principe adressée au premier ministre.

Madame la ministre, il y a un an, la Commission européenne a ouvert une procédure à l'encontre de la Région wallonne afin de déterminer si

particulier, la Belgique aura recours à cette clause, à savoir les représentations d'une œuvre protégée par les droits d'auteur dans le cadre d'un examen public d'un artiste interprète ou exécutant.

Je ne suis pas favorable au système de perception dual. Comme les technologies évoluent rapidement, de plus en plus d'équipements peuvent être utilisés de différentes manières et il ne semble guère opportun de taxer ces appareils.

02.04 Miguel Chevalier (VLD): J'espère que les jeunes artistes pourront tirer profit de la nouvelle législation à partir du mois de février ou de mars.

03.01 Alisson De Clercq (PS): Op basis van de wetgeving op het gebied van overheidssteun heeft de Commissie een jaar geleden een procedure tegen het Waals gewest astart betreffende de

les accords conclus en 2001 avec la compagnie "low cost" Ryanair au moment de son installation à l'aéroport de Charleroi pouvaient être considérés comme une aide d'Etat.

Ce dossier qui devrait être étudié avec sérénité prend des proportions quasi passionnelles si l'on en croit la presse. Les commissaires européens concernés feraient l'objet de lobbies de la part de certains Etats membres qui relayeraient les doléances de leur compagnie nationale via certains patrons d'entreprises aériennes, et même du patron de Ryanair lui-même.

La procédure lancée par la Commission européenne à l'encontre de la Région wallonne prend, aujourd'hui, toutes les allures d'un procès général contre les compagnies "low cost". Pourtant, il faut d'abord garder à l'esprit le caractère tout à fait précis de la procédure engagée par la Commission européenne à l'encontre de la Région wallonne. Il s'agit de déterminer si oui ou non les accords conclus avec Ryanair peuvent être considérés comme des aides d'Etat.

Vous connaissez l'argumentaire développé par la Région wallonne pour tenter de démontrer qu'elle a agi comme un investisseur privé, argumentaire qu'elle a développé dans sa mission d'information auprès de la Commission européenne.

Par courrier du 14 novembre, M. Verhofstadt a été interpellé à ce sujet par M. Jean-Claude Van Cauwenberghe, ministre-président de la Région wallonne, qui attirait son attention sur les conséquences sociales qui pourraient résulter d'une décision négative de la Commission puisque ce sont 3.500 emplois directs et indirects que génèrent les activités de l'aéroport de Charleroi dans l'ensemble du pays. Il attirait également l'attention sur les conséquences économiques pour cette région. Il vous demandait de faire le nécessaire afin que l'Etat belge prenne clairement position vis-à-vis de la Commission européenne dans ce dossier pour tenter d'inciter celle-ci à prendre une décision juste et équilibrée.

Madame la ministre, je vous adresserai deux questions précises. Le gouvernement belge a-t-il engagé une mission d'information auprès de la Commission européenne pour faire valoir sa position dans ce dossier? Quelles sont les actions que peut entreprendre le gouvernement auprès de la Commission pour faire valoir les intérêts et l'argumentaire de la Région wallonne dans ce dossier?

overeenkomsten met Ryanair. Blijkbaar zijn de Europese commissarissen het voorwerp van intens lobbywerk door de nationale maatschappijen. De procedure tegen het Waals Gewest heeft veel weg van een algemeen proces tegen de *low cost* maatschappijen.

De procedure beperkt zich tot een welbepaald punt: kunnen de met Ryanair gesloten akkoorden als Staatssteun worden beschouwd? Het Waalse Gewest heeft het argument ontwikkeld dat het Gewest in dit dossier als een privé-investeerder is opgetreden. De minister-president heeft tevens op de sociale gevolgen van een negatieve beslissing in dat dossier gewezen. Er staan rechtstreeks en onrechtstreeks immers 3.500 jobs op het spel en bovendien zou een dergelijke beslissing ook nog andere economische gevolgen hebben. Het lijkt noodzakelijk dat de Belgische Staat in die zaak een standpunt inneemt.

Heeft de regering een informatie-opdracht op het getouw gezet? Welke acties zal zij ondernemen om de belangen van het Waalse Gewest te verdedigen?

Mevrouw, ik dank u voor het beantwoorden van die vragen in de plaats van de eerste minister, die afwezig is.

De **voorzitter**: De premier heeft laten weten dat hij hier om 15 uur kan zijn om op de vraag te antwoorden. Hij heeft het in deze periode bijzonder druk. Enig begrip voor zijn situatie is hier op zijn plaats. (*Applaus bij de VLD*)

De **voorzitter**: Collega's, ik deel u mede dat de eerste minister om 15 uur aanwezig zal zijn in het halfrond.

De heer De Crem trekt zijn vraag in. Ik heb de heer De Crem ingelicht over paarse ongelukjes. De eerste minister kan om 15 uur aanwezig zijn. Indien de vraag wordt ingetrokken, kan ik de eerste minister melden dat zijn aanwezigheid niet langer vereist is.

Mijnheer Van den Eynde, wat is uw standpunt terzake?

03.02 **Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK)**: Mijnheer de voorzitter, ik wens mijn vraag aan de eerste minister te stellen.

De **voorzitter**: Ik laat de eerste minister komen om 15 uur. We moeten redelijk zijn. Onze eerste minister heeft enorm veel opdrachten, nog meer de voldoende daden oplet op de top van Brussel. Indien men daar

Le **président**: Le premier ministre a fait savoir qu'il pouvait être présent à 15 heures pour répondre

geen begrip meer kan voor opbrengen!

Mijnheer Van den Eynde, u zult uw vraag aan de eerste minister kunnen stellen. Daarmee zal het gedaan zijn.

03.03 Fientje Moerman, ministre: Monsieur le président, je réponds au nom du premier ministre.

La question posée par Mme De Clercq porte sur les actions que le gouvernement fédéral pourrait entreprendre dans le cadre du dossier Ryanair.

En fait, le gouvernement ne peut pas entreprendre d'action concrète compte tenu du fait qu'il s'agit d'une compétence régionale. Le cabinet Van Cauwenberghe a cependant déjà pris contact avec la cellule stratégique du premier ministre en demandant à l'Etat belge de prendre position dans le cadre de ce dossier. Le ministre-président Van Cauwenberghe a transmis un document détaillant la position et les arguments du gouvernement wallon. Le gouvernement fédéral n'a toutefois reçu ce document qu'hier; je ne vais pas détailler la chronologie pour le document et les annexes.

Le gouvernement entend à présent étudier le document de manière détaillée et examiner quelle position la Belgique peut prendre en la matière. Une première lecture des arguments nous indique toutefois que nous pouvons, en principe, souscrire aux arguments du gouvernement wallon mais, je le répète, le gouvernement entend avant tout étudier les arguments de près avant d'adopter une position sur la question.

03.04 Alisson De Clercq (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse et pour l'intérêt porté à ce dossier.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Agenda

04 Agenda

De **voorzitter**: Collega's, ik heb een klein probleem van aanwezigheid.

Le vice-premier ministre Vande Lanotte est au Sénat pour l'instant, Sénat auprès duquel doit se rendre Mme Moerman. J'ai fait venir M. Demotte et M. Anciaux et j'ai donc décommandé Mme Arena puisque le premier ministre va répondre aux questions qui lui étaient destinées, du moins à l'une d'entre elles. J'ai demandé à Mme Laruelle de venir nous rejoindre, ainsi que M. Vanvelthoven.

Tout cela est bien mais ils ne sont pas là! "La plus jolie fille du monde ne peut donner que ce qu'elle a" et le plus attentif des présidents aussi! Je vais attendre quelques secondes.

Monsieur Arens, vous savez que M. Flahaut ne sera pas encore rentré du Bénin, du moins pas à ma connaissance, au moment où vous allez poser votre question.

04.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, de heer Anciaux is in de commissie voor de Infrastructuur op dit ogenblik waar mevrouw Nagy hem een vraag stelde. Er staan nog enkele vragen op de agenda. Ik denk dat de heer Anciaux daar kan verwittigd worden.

De **voorzitter**: Ik laat minister Anciaux verwittigen in zaal 5. De commissiewerkzaamheden kunnen dan een ogenblikje worden geschorst. Dit kan dringend gebeuren.

à la question. Il est particulièrement occupé en ce moment. Je pense que l'on pourrait faire preuve d'un minimum de compréhension à son égard.

03.03 Minister Fientje Moerman: De regering kan geen concrete actie ondernemen, omdat dit een gewestelijke bevoegdheid is. De strategische cel van de eerste minister heeft met de heer Van Cauwenberghe contact gehad. Er werd een document overgemaakt, dat echter gisteren pas volledig werd ontvangen. Dit document zal nu worden bestudeerd. Na een eerste lezing kan echter reeds worden gezegd dat men in principe kan instemmen met de elementen die in het Waalse document naar voren worden gebracht. Maar vooraleer ter zake enige beslissing wordt genomen, moet het document nader worden onderzocht.

J'attends encore un peu, ils seront bientôt tous ici. Je ne vais pas suspendre la séance pour cela.

Monsieur Arens, je suis en train de chercher qui va répondre à votre question. Il s'agit de M. Demotte loco M. le ministre Flahaut. Etes-vous d'accord? Je ne sais pas faire autrement; je ne l'ai pas sous la main.

(Langdurige onderbreking terwijl men wacht op de minister.)

Chers collègues, tout cela est un peu compliqué mais s'explique par le fait que des commissions sont en cours. N'oubliez pas que nous sommes mercredi et il est très rare que des questions orales soient posées le mercredi.

Op woensdag staan er normaal gezien andere punten op de agenda. Mocht het donderdag zijn, dan zou ik misschien wat meer op mijn strepen staan.

Je demande aux membres de la Chambre d'être compréhensifs lorsque des commissions ont lieu en même temps que les questions orales en séance plénière.

05 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Servais Verherstraeten aan de minister van Financiën over "de budgettaire gevolgen van de vertraging in het Berlaymont-dossier" (nr. P122)
- de heer Melchior Wathelet aan de minister van Financiën over "de renovatie van het Berlaymontgebouw" (nr. P123)
- mevrouw Marie Nagy aan de minister van Financiën over "de nieuwe vertraging in het Berlaymontdossier" (nr. P124)

05 **Questions jointes de**

- M. Servais Verherstraeten au ministre des Finances sur "les conséquences budgétaires du retard dans le dossier Berlaymont" (n° P122)
- M. Melchior Wathelet au ministre des Finances sur "la rénovation du Berlaymont" (n° P123)
- Mme Marie Nagy au ministre des Finances sur "les nouveaux retards pris par le chantier du Berlaymont" (n° P124)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Middenstand en Landbouw)

(La réponse sera fournie par la ministre des Classes moyennes et de l'Agriculture)

05.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de werkzaamheden van Berlaymont hebben al jaren vertraging opgelopen. Tussen de federale overheid en de Europese Commissie is een overeenkomst gesloten in oktober 2001, waarin werd vastgelegd dat het grootste deel van de werkzaamheden zou worden beëindigd op 31 december aanstaande. Enkel wat betreft wat vergaderlokalen en multimediaruimte zouden de werken in het eerste en tweede trimester van 2004 beëindigd worden.

Minister van Financiën Reynders, verantwoordelijk voor de Regie der Gebouwen, heeft in het Parlement al erkend dat er vertraging was. Hij heeft echter niet gespecificeerd welke vertraging. Vandaag horen wij geruchten over vertragingen van drie over zes tot negen maanden.

Mijn eerste vraag luidt dat ook: welke zijn de vertragingen? Kan u terzake de juiste termijnen geven?

Ten tweede, uiteraard staakt de Europese Commissie vanaf 1 januari aanstaande haar huursubsidiëringen, die toch meer dan 1 miljoen euro per maand belopen. In de loop van 2004, wanneer de door de minister van Financiën reeds erkende vertraging plaatsvindt, zullen er maandelijks ook boetes zijn van meer dan 221.000 euro.

Is dat allemaal in de begroting ingeschreven? Ik bedoel dan het verlies aan huurinkomsten en de duurtijd van de huurverplichting die de Belaische Staat zal hebben indevolae die vertraadina. Ouid met de

05.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): La remise en état du Berlaymont a pris du retard. Aux termes de l'accord qui avait été conclu en octobre de l'année dernière entre le gouvernement belge et la Commission européenne, la majeure partie du bâtiment devait être complètement rénovée pour le 31 décembre 2003. On parle dès à présent d'un retard de trois à six mois. Le ministre Reynders, à qui ressortit la compétence de la Régie des Bâtiments, admet le retard.

A partir du 1er janvier 2004, L'Europe ne versera plus de subvention pour la location des immeubles de remplacement. Le prix de ce loyer, plus d'un million d'euros par mois, devra, dès lors, être supporté par notre pays. De surcroît, notre pays devra payer une amende parce que l'accord n'a pas été respecté. Cette amende

boetes? Het Rekenhof heeft daarover bemerkingen gemaakt.

Wanneer voorziet men de ingebruikname?

Wanneer voorziet men de betalingen van de eerste annuïteiten, die door die vertraging eveneens uitgesteld worden?

Er was sprake van verhaal. Welke zijn de verhaalsmogelijkheden? Op wie? Welke initiatieven zijn tot nu toe al genomen om mogelijke schade die de Staat lijdt te recupereren? Was dat voorzienbaar op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst met de Europese Commissie in oktober 2002?

s'élève à 221.000 euros par mois. Ces montants ont-ils été inscrits au budget? La Cour des Comptes a déjà formulé une observation à ce sujet.

Quand la réception définitive du Berlaymont aura-t-elle lieu? Notre pays dispose-t-il d'une possibilité de recours pour les coûts supplémentaires occasionnés par le loyer et les amendes à payer? Des initiatives ont-elles déjà été prises en la matière?

Tous ces problèmes ont-ils été pris en compte au moment de la conclusion de l'accord avec l'Union européenne l'année dernière?

05.02 Melchior Wathelet (cdH): Monsieur le président, madame la ministre, on nous avait dit et répété que les travaux de rénovation du Berlaymont seraient clôturés le 31 décembre 2003. Or, ce ne sera manifestement pas le cas, comme le dit d'ailleurs le Commissaire européen Neil Kinnock.

Il est vrai qu'on nous avait annoncé cette date du 31 décembre 2003 avant les élections fédérales afin d'éviter que ce sujet pose problème pendant la campagne électorale. Cette campagne est terminée et une nouvelle campagne d'élections régionales s'annonce, mais vous devez bien admettre que les travaux ne seront pas terminés pour le 31 décembre 2003.

L'impact négatif est double. Tout d'abord, il y a l'impact financier, c'est-à-dire le coût de la rénovation, l'amende que l'Etat belge devra verser à la Commission, qui sera de 220.000 € à partir du 1er avril, l'absence de source de revenus par le non-paiement de la location par les Communautés européennes, ce qui représente 1 million d'euros par mois et, enfin, le relogement de l'ensemble des fonctionnaires.

Ensuite, il y a la réputation. On a crié haut et fort que la rénovation serait terminée pour le 31 décembre et ce ne sera pas le cas. Qu'en est-il de notre réputation de capitale internationale où nous aimons voir s'installer - et c'est une bonne chose - des sièges d'organisations européennes ou internationales? De quoi a-t-on l'air à l'extérieur lorsque l'on est incapable de respecter un engagement contractuel pris avec une institution européenne telle que la Commission européenne?

Mes questions sont les suivantes:

1. Quand ces travaux de rénovation seront-ils terminés?
2. Quel sera le montant que devra payer l'Etat? A cet égard, madame la ministre, nous supposons que ce montant a été budgétisé, comme l'espérait la Cour des comptes dans son rapport.
3. Quel sera, en définitive, le coût de cette rénovation du bâtiment, sachant que le prix de vente est déjà contractuellement fixé à 552 millions d'euros?

05.03 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, contrairement à mes collègues, ce n'est pas une surprise que le Berlaymont ne soit pas prêt à la date prévue puisque la dernière fois que j'ai interrogé le ministre de tutelle, il était prévu qu'on devrait faire presque les trois

05.02 Melchior Wathelet (cdH): Er was ons verteld dat de renovatie van het Berlaymont-gebouw op 31 december 2003 voltooid zou zijn. Blijkbaar zal dat niet het geval zijn.

Dit zal een dubbele negatieve weerslag hebben: ten eerste een financiële weerslag (kost van de renovatie, boete van 200.000 euro die vanaf 1 april 2004 aan de Commissie moet worden betaald, verlies van één miljoen euro per maand huur van de gebouwen door de EG, en herhuisvesting van de ambtenaren), ten tweede een weerslag op de goede faam van ons land (België blijkt als zetel van internationale organisaties niet in staat zijn verbintenissen ten aanzien van de Europese Commissie na te komen).

Ik zou dan ook willen weten wanneer de renovatie feitelijk af zal zijn. Welk bedrag moet de Belgische Staat betalen? En welke zal de definitieve kost zijn van de renovatie, wetende dat de verkoopprijs reeds op 552 miljoen euro is vastgesteld?

05.03 Marie Nagy (ECOLO): Het verwondert mij in het geheel niet dat de Berlaymont-renovatie niet op de geplande datum rond zal zijn.

quarts des travaux en une année et demi, ce qui, vu la durée de ce chantier, était relativement difficile à réaliser. De plus, le ministre de tutelle de l'époque n'a jamais pris les dispositions nécessaires pour essayer de réduire le mauvais fonctionnement de Berlaymont 2000, d'une part, sur la gestion de cette société et d'autre part, sur le management. Vous savez en effet qu'il y a toujours eu beaucoup de difficultés entre Berlaymont 2000 et Euroconstruct, qui est l'entrepreneur général, le pilote de l'opération, qui sont d'ailleurs en conflit permanent.

Je rappelle quand même que Berlaymont 2000 est une société dont 70% du capital est à charge de la Régie des bâtiments. C'est pour cela, madame Laruelle, même si je me réjouis que vous répondiez à ma question, que je suis un peu ennuyée que ce ne soit pas le ministre Reynders qui le fasse. On sait que la situation financière de la Régie est mauvaise, on sait qu'elle n'arrive pas à remplir ses engagements et voilà que lui tombe dessus une tuile supplémentaire avec la situation au Berlaymont.

Il avait été convenu, le 16 octobre 2002, entre l'Etat belge et la Commission européenne, un délai ferme. Berlaymont 2000 s'engageait à mettre à disposition de la Commission pour le 31 décembre 2003 l'immeuble dit "de base". Ce délai exclut la livraison de certaines salles de réunion et d'équipements multimédia qui y sont attachés. Les réceptions provisoires de ces deux tranches des travaux étaient respectivement fixées au 31 mars 2004 et au 30 juin 2004. Il y avait des pénalités de retard, les collègues l'ont rappelé. L'absence de respect de ces délais était assortie de pénalités significatives. Premièrement, dès le 1er janvier 2004, la Commission cessera le paiement de 15 millions d'euros pour le loyer acquitté depuis 1992, au titre de cofinancement avec la Belgique des bâtiments de substitution. Le coût total de location de ces bâtiments sera en 2004 de 37 millions d'euros. Deuxièmement, si la date du 31 mars 2004 n'est pas respectée, la redevance annuelle sera réduite au prorata du nombre de mois de retard et cela dès le premier jour de retard. Sur cette base, la redevance sera au minimum de 221.000 euros par mois.

On arrive quand même à une difficulté puisque l'Etat belge est garant de tous ces engagements. A ma connaissance, la ligne de crédit de 670 millions d'euros pour la Régie des bâtiments doit être liquidée à la fin du mois d'avril de cette année et on peut estimer les surcoûts aux environs de 250 millions d'euros, que la Régie des bâtiments devra également financer.

Je demande comment le ministre compte financer la Régie des bâtiments pour faire face à ces dépenses.

want het was de bedoeling dat drie vierde van de werkzaamheden in anderhalf jaar zou worden uitgevoerd. De vorige toezichthoudende minister heeft niets gedaan om de werkingsmoeilijkheden van Berlaymont 2000 op te lossen; de problemen van deze onderneming met Euroconstruct werden ook niet opgelost.

Bovendien is Berlaymont 2000 voor 70 percent ten laste van de Regie der Gebouwen, wiens financiële situatie niet rooskleurig is. Daarom had ik graag gehad dat minister Reynders op deze vraag zou antwoorden.

Op 16 oktober 2002 kwamen de Belgische staat en de Europese Commissie vaste termijnen overeen: uiterlijk op 31 december 2003 zou het basisgebouw ter beschikking van de Commissie worden gesteld, uiterlijk op 31 maart 2004 zouden bepaalde vergaderzalen worden opgeleverd en de multimedia-uitrusting zou uiterlijk op 30 juni 2004 volgen. Voor de overschrijding van deze termijnen werd een stevige boete vastgesteld: vanaf 1 januari 2004 zal de Commissie ophouden 15 miljoen euro huur te betalen voor de vervangingsgebouwen die in 2004 37 miljoen euro gaan kosten.

Als de einddatum van 31 maart niet wordt gehaald, bedraagt de heffing minstens 221.000 euro per maand. De meerkost, die de Regie der Gebouwen dan zal moeten ophoesten, zal 250 miljoen euro bedragen.

Hoe zal de minister van Financiën, hier vertegenwoordigd door de minister van Middenstand en Landbouw, de Regie financieren om deze uitgaven te kunnen doen?

Le président: Il est bien clair que le ministre Reynders est en mission officielle à Hong Kong, qu'il ne rentre que demain matin et que vous acceptez que la réponse soit lue. Je rappelle que nous sommes un mercredi et non un jeudi, sinon M. Reynders aurait été présent. La Conférence des présidents et la Chambre, à cause de la discussion de la loi-programme, ont décidé d'inscrire l'heure des questions à l'ordre du jour de notre séance plénière de ce mercredi. Il faut en assumer les conséquences.

05.04 Marie Nagy (ECOLO): Au vu de l'enjeu, il est quand même intéressant de pouvoir...

Le **président**: Mme la ministre Laruelle a une réponse en néerlandais et en français concernant des éléments différents, réponse que M. Reynders ou son cabinet a cautionnée.

05.05 Minister **Sabine Laruelle**: Mijnheer de voorzitter, in de basisovereenkomst die is gesloten op 13 november 2002 tussen de NV Berlaymont 2000, de Belgische Staat en de Europese Commissie, was bepaald dat het basisgebouw ter beschikking gesteld zou worden op 31 december 2003. Een tweede deel zou klaar zijn tegen 31 maart en het geheel tegen 30 juni 2004.

Thans is duidelijk dat de werken aan het basisgebouw een vertraging hebben opgelopen van ongeveer 3 maanden. De redenen waarom de termijn van 31 december 2003 niet gehaald wordt, maken het voorwerp uit van een juridische procedure tussen de NV Berlaymont en de pilootaannemer Europe Construct, die hangende is. Daarbij wordt aan een college van experts gevraagd een verslag op te stellen met de redenen en de verantwoordelijkheden voor de vertraging. Het college van experts is volop bezig met het onderzoek van het dossier.

Les coûts de location liés au retard ont été prévus dans le budget 2004 de la Régie des bâtiments. En ce qui concerne le montant mensuel de ces coûts, à partir du 1er avril 2004, une amende de retard de 220.000 euros par mois a été prévue dans la convention du 13 novembre 2002. En fait, cela signifie que la Commission européenne peut déduire du montant de remboursement annuel à l'Etat belge une somme de 220.000 euros par mois de retard. Cette amende s'applique pour les retards pris dans la deuxième zone ainsi que pour la réception de l'ensemble du bâtiment.

La convention du 13 novembre prévoit que l'Etat belge prend en charge les coûts de la prolongation locative des immeubles occupés par les fonctionnaires de l'Union européenne due au retard de trois mois de l'immeuble de base. La location des bâtiments de remplacement doit être prolongée de trois mois. Les coûts y afférant peuvent être estimés à 7,5 millions d'euros. Ces coûts ont été prévus dans le budget de la Régie des bâtiments.

Je peux assurer les honorables membres – je parle ici évidemment en lieu et place de M. Reynders - que j'ai pris et que je prendrai toutes les dispositions nécessaires tant avec la Commission européenne, la Régie des bâtiments qu'avec Berlaymont 2000 et les autres intervenants sur le chantier pour que ce dernier puisse être achevé dans les délais projetés.

De koopsom wordt terugbetaald op een periode van 27 jaar. De eerste schijf zal, rekening gehouden met de vertraging, op 1 april 2005 worden terugbetaald.

Een contract met de pilootaannemer voorziet de mogelijkheid voor de NV Berlaymont om schade te recupereren. Op dit ogenblik is er een juridische procedure ingeleid, die nog hangende is en waarbij het oordeel van experts werd gevraagd.

Gezien de beperkte tijd voor het opmaken van het antwoord, kon niet direct beslaa worden geleed op de documenten. Een antwoord kan wel

05.05 **Sabine Laruelle**, ministre: Une convention de base conclue le 13 novembre 2002 entre la SA Berlaymont 2000, l'Etat belge et la Commission européenne dispose que le bâtiment principal serait mis à disposition le 31 décembre 2003. Le 31 mars 2004, une deuxième partie devait être prête et le 30 juin 2004 aurait lieu la réception de l'ensemble.

Les travaux au bâtiment principal prendront néanmoins trois mois de retard. Une procédure est actuellement en cours entre la SA et l'entrepreneur pilote. Un collège d'experts examine les causes du retard et cherche à déterminer les responsabilités.

De huurkosten tengevolge van de vertraging werden in de begroting 2004 van de Regie der Gebouwen ingeschreven. De overeenkomst van 13 november 2002 voorziet vanaf 1 april 2004 in een boete voor laattijdige uitvoering van 220.000 euro per maand. De Belgische Staat zal instaan voor de kosten van de verlengde huur. Deze kosten kunnen op 7,5 miljoen euro worden geschat; zij werden in de begroting van de Regie der Gebouwen ingeschreven.

Le prix d'achat est remboursé sur une période de 27 ans. La première tranche sera payée le 1er avril 2005.

Le contrat conclu avec l'entrepreneur pilote prévoit la perception éventuelle de dommages et intérêts. Dans ce domaine, il convient d'attendre l'évolution de la procédure judiciaire.

later worden gegeven.

Volgens NV Berlaymont 2000 konden de nu vastgestelde vertragingen op het ogenblik van het afsluiten van de overeenkomst niet worden voorzien.

La réponse aux questions sur la Cour des comptes ne pourra être donnée que plus tard.

D'après la SA Berlaymont 2000, il était impossible de prévoir les retards actuellement constatés lors de la conclusion de l'accord.

05.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Aangezien u niet bevoegd bent, neem ik het u niet kwalijk dat u op bepaalde vragen niet kan antwoorden. We zullen de zaak dus moeten hernemen na het reces.

In elk geval staat het vast dat de kwestie de Belgische belastingbetaler een hoop duiten zal kosten. In uw antwoord hebt u wel gesproken over de timing voor het basisgebouw maar niet over de andere gedeelten, die uiteraard ook hun gevolgen zullen hebben voor de oplevering, de omvang van de boetes en de start van de betalingen aan de Belgische overheid van de annuïteiten. Er is dus nog geen duidelijkheid over wat de vertraging bijvoorbeeld anno 2004 aan de Belgische Staat zal kosten. Er zijn onvoldoende kredieten ter beschikking om in 2004 te betalen. Mijn vrees is dat de schadevergoedingen via herschikkingen op de begroting zullen moeten worden betaald. Investeringswerken en renovatiewerken voor de gebouwen zullen bijgevolg opnieuw worden uitgesteld.

U zegt dat dit alles bij de conventie van 2002 niet kon worden voorzien. Ik wens me daar voorlopig niet over uit te spreken. Ik vind het dan wel heel merkwaardig dat er op dit moment al procedures hangende zouden zijn ter recuperatie van schade veroorzaakt door derden, bijvoorbeeld door vertragingen veroorzaakt door aannemers. Een paar maanden geleden wist men nochtans nog niet dat er vertragingen waren. Dat lijkt me kras.

Mevrouw de minister, ik zou mij in elk geval hoeden voor de houding die de Europese Commissie terzake aanneemt, wetende dat zij gedekt is door huurcontracten die langer lopen dan 31 december 2003. Zij zouden er wel eens baat bij kunnen hebben dat er effectief vertragingen zijn, zodat zij kunnen blijven zitten tot na de uitbreiding van de Europese Unie. Dat dit op kosten van de Belgische belastingbetaler zou gebeuren, zou ik betreuren.

05.07 Melchior Wathelet (cdH): Monsieur le président, je remercie la ministre pour sa réponse.

Madame la ministre, vous comprendrez que nous ne vous croirons pas aveuglément quant à la date de fin des travaux d'ici trois mois, étant donné que le premier délai que vous aviez avancé de manière assez ferme n'a pas été respecté.

En ce qui concerne l'impact sur notre réputation, il est négatif, c'est clair. Au niveau budgétaire, le rapport de la Cour des comptes estime qu'il n'y a pas précision sur les implications budgétaires possibles liées à l'évolution du chantier et à la date de fin des travaux qui n'a pas été respectée. Les implications budgétaires vont donc se faire sentir doublement, d'abord par les sanctions financières contractuelles et ensuite par le fait que cela n'a pas été budgétisé.

05.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Je crains qu'il faille encore revenir sur cette question. En tout cas, il est clair qu'elle coûtera cher au contribuable. Dans sa réponse, la ministre n'a d'ailleurs parlé que du bâtiment principal et n'a pas mentionné les autres travaux. C'est le flou le plus total à ce niveau.

Je crains un réajustement du budget pour faire face aux coûts supplémentaires pour 2004, ce qui entraînera un report d'investissements et de rénovations urgents.

Si le retard lors de la conclusion de la convention était imprévisible, n'est-il pas dès lors étrange que des procédures judiciaires visant à obtenir des dommages et intérêts soient déjà en cours ? On pourrait penser que ce retard fait le jeu de la Commission européenne qui ne souhaite pas déménager avant l'élargissement de l'Union européenne.

05.07 Melchior Wathelet (cdH): Hoe zouden we er enig geloof kunnen aan hechten dat de werkzaamheden over drie maand zullen voltooid zijn als de eerste afspraak al niet gehaald wordt. Dit doet onze geloofwaardigheid geen goed. De contractueel vastgelegde financiële sancties zullen op de begroting wegen, temeer daar ze niet in de begroting werden geboekt.

05.08 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, je remercie la

05.08 Marie Nagy (ECOLO): De

ministre pour ses réponses.

Cependant, madame la ministre, je pense qu'on se rendra bientôt compte que la Régie ne pourra pas faire face aux dépenses de Berlaymont 2000. Mon collègue a raison de dire que c'est le contribuable belge, par le biais de l'Etat, qui garantit toute l'opération.

La Commission européenne s'est bien protégée. Elle a négocié une convention couvrant, à charge de l'Etat belge, les pénalités en cas de retard. Elle a bien géré son budget. Le problème, c'est que de notre côté, l'Etat ne l'a pas fait. Je vous rappelle que cela pouvait être prévu et cela l'a été en quelque sorte puisque la Régie des bâtiments a passé des locations pour les bureaux occupés par la Commission, en attente de déménagement, jusqu'en juin 2004, locations prolongeables de trois mois en trois mois. C'était donc prévu et nous allons devoir payer des surcoûts qui étaient, en fait, anticipés. Je trouve cela assez déplorable du point de vue de la gestion de l'Etat et des deniers publics.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

Persoonlijk feit **Fait personnel**

De **voorzitter**: Ik heb voor het incident een vraag gekregen voor een persoonlijk feit van de heer Daems. Mijnheer Daems, u hebt het woord.

05.09 Rik Daems (VLD): Mijnheer de voorzitter, terwijl de eerste twee sprekers voorzichtig genoeg zijn geweest in hun betoog, is de derde spreker dat niet geweest want zij verwijt de regering in het algemeen en de bevoegde minister terzake niet de nodige voorzorgen te hebben genomen. Ik zou daarop kunnen antwoorden dat een aantal vorige regeringen – zonder een steen te willen werpen – het dossier best anders hadden aangepakt, want uiteindelijk is het probleem al in 1990 ontstaan door de creatie van de NV Berlaymont.

Ten tweede, kom ik op de vraag of er voorzorgen zijn genomen, beantwoord door de minister in naam van collega Reynders. Inderdaad, in de contracten die niet de regering, maar de NV Berlaymont heeft gesloten, is bepaald dat indien een aantoonbare schade wordt veroorzaakt door aannemers, de kosten ook op hen zullen worden verhaald. Met andere woorden, in deze zaak is wel degelijk voorzien.

Ik moet u zeggen dat ik bijzonder weinig appreciatie kan opbrengen voor mevrouw Nagy, die het dossier in een vorige legislatuur – dacht ik – correct heeft benaderd, maar nu toch wel even onder de gordel is gegaan.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

06 Samengevoegde vragen van

- de heer Pieter De Crem aan de eerste minister over "het toenemende anti-semitisme in ons land" (nr. P121)
- de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het stijgend geweld tegen Joden in ons land" (nr. P127)

06 Questions jointes de

- M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la recrudescence de l'antisémitisme dans notre pays" (n° P121)
- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'augmentation de la violence à l'égard des Juifs dans notre pays" (n° P127)

Regie zal de uitgaven voor Berlaymont 2000 niet kunnen dragen. De Belgische belastingbetaler zal er dus mogen voor opdraaien! Door de kosten die een gevolg zijn van een te late oplevering af te wentelen op de Belgische Staat heeft de Europese Commissie zich goed ingedekt. Het is zielig hoe er met overheidsgeld wordt omgesprongen.

05.09 Rik Daems (VLD): Je n'apprécie guère l'intervention de Mme Nagy qui reproche au gouvernement de n'avoir pas pris les précautions qui s'imposaient. Je tiens à rappeler que ce problème remonte à 1990 et à la création de la SA Berlaymont, et que des mesures de précaution ont bien été prévues au contrat dans le cadre des clauses relatives aux actions en dédommagement.

(Het antwoord zal worden verstrekt door de eerste minister)
(La réponse sera fournie par le premier ministre)

06.01 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, vandaag werd vastgelegd wat wij al lang vermoedden, met name dat er een meetbare toename is van het antisemitisme in ons land. Een hoofdverantwoordelijke van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen maakte dit vandaag bekend.

Concreet had ik graag vernomen welke maatregelen de regering zal nemen om deze groeiende vormen van rassenhaat tegen te gaan? De overheid beschikt daaromtrent over cijfers en mijn vraag is of deze situatie vergelijkbaar is met andere landen. Werden er in andere landen ook concrete maatregelen genomen? De impact van de stijging is natuurlijk ook schadelijk voor ons land. Laten we daarover eerlijk zijn.

Ten slotte heb ik nog een belangrijke politieke vraag waarmee u in het verleden trouwens ook werd geconfronteerd, omtrent de AEL. U hebt ooit – een beetje bij voorafkondiging – de aanhouding bevolen van een aantal leden van de AEL. Nu blijkt uit deze documenten dat de AEL van Abou Jahjah oproept tot anti-joodse daden. Bevestigt u dit nog? Bevestigt u dat de rol van de AEL daarin bijzonder pijnlijk blijkt te zijn? Als dat niet het geval is, wat is uw mening daaromtrent dan? We overschrijden hier duidelijk een grens. Ons land is verdraagzaam ten aanzien van alle gemeenschappen en niet in het minst van de joodse gemeenschap.

Mijnheer de eerste minister, ik verwacht een duidelijk antwoord op de vraag wat u zult doen omtrent de toename van fysieke daden van geweld ten opzichte van mensen die behoren tot de joodse gemeenschap? Wat zult u doen ten opzichte van de verbale agressie die steeds toeneemt en van de internetterreur tegen de joodse gemeenschap die in ons land toeneemt?

06.02 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding heeft gisteren inderdaad meegedeeld dat in verhouding tot het jaar 2000, de daden van agressie ten overstaan van de joodse gemeenschap in ons land vertienvoudigd zijn.

Ik hoorde daarnet de vice-eerste minister en minister van Justitie zeggen dat de beweringen van het Centrum van pater Leman – voorheen althans – sterk moeten worden gerelativeerd. Ik zou dat in dit geval zeker niet doen. De cijfers worden immers bevestigd door het forum van joodse organisaties. Bovendien weten we allemaal dat fysiek en verbaal geweld – de heer De Crem noemt het zo – stoelt op een algemene geestesgesteldheid die onder meer als een tijdje heerst in bepaalde scholen waar leraars worden lastiggevallen en dergelijke.

Mijnheer de minister, er rijzen vragen over de verdediging van de joodse gemeenschap in dit land, maar volgens mij moet een bijkomende vraag worden gesteld omtrent het bestrijden van het klimaat, van de sfeer waarin dit allemaal gegroeid is. We moeten betreuren dat dit niet alleen in ons land gegroeid is, maar ook in alle andere landen van West-Europa. Dit is allemaal het gevolg van het Palestijnse conflict.

06.03 Eerste minister Guy Verhofstadt: Mijnheer de voorzitter, sedert 2000 stelt het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding inderdaad een toename vast. De cijfers zijn de

06.01 Pieter De Crem (CD&V): Le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme a récemment confirmé une présomption de longue date: la recrudescence de l'anti-sémitisme. A cet égard, la LAE jouerait un rôle pervers en appelant la population à commettre des actes antisémites. Cette information est-elle exacte?

Quelles mesures le gouvernement compte-t-il prendre pour combattre cette recrudescence de la haine raciale? Une évolution analogue a-t-elle été constatée dans d'autres pays? Quelles mesures ces derniers ont-ils adoptées? Les Juifs sont victimes d'agressions physiques et verbales mais également d'actes de terreur sur l'internet. Quelles mesures a-t-on prises à l'encontre de ces manifestations de racisme?

06.02 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Selon les constatations du Centre, les agressions contre des Juifs sont dix fois plus nombreuses qu'en 2000. Le Forum des organisations juives confirme ces chiffres.

Comment défendra-t-on la communauté juive? Comment lutter contre le climat dans lequel le nombre d'agressions n'a cessé d'augmenter, climat qui règne dans toute l'Europe occidentale dans le cadre du conflit palestinien?

06.03 Guy Verhofstadt, premier ministre: Le Centre constate en effet une augmentation des

volgende. Vroeger was er jaarlijks een beperkt aantal incidenten, een drietal. In 2001 waren dat er meer, met name 27. In 2002 werd een piek bereikt, met name 51 geregistreerde wandaden. In 2003 daalt dat wellicht naar een aantal dat zich op hetzelfde niveau zal bevinden als in 2001, met name 26.

In 2001 en 2002 hebben wij inderdaad een piek gekend, die nu opnieuw op een heel wat lager niveau is gekomen. Het rapport stelt trouwens vast dat het fenomeen zich niet enkel in België voordoet, maar in de meeste andere Europese landen. Het doet zich op de meest extreme wijze voor in een aantal andere landen, waaronder in Frankrijk waar het de vorm aanneemt van heel gewelddadige incidenten. Men wekt de indruk dat dit nieuw is. Dit is echter niet nieuw. Ik vind dat men dit niet aan de grote klok moet hangen. Daarom heb ik in alle stilte en in alle rust een aantal maatregelen genomen sinds 2001, omdat men kan vaststellen dat het fenomeen zich heeft ontwikkeld sinds 11 september 2001 – raar maar waar. Het heeft een hoogtepunt bereikt in 2002 en daalt nu opnieuw.

De joodse organisaties hebben mij verschillende malen bezocht en hebben mij die feiten en hun eerste impressies meegedeeld. Wij hebben niet moeten wachten op het verslag van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding om van die feiten op de hoogte te zijn. Gelet op ons verleden en op het feit dat er bij ons veel slachtoffers zijn gevallen tijdens de Tweede Wereldoorlog – hoewel in België en Denemarken veel joodse medeburgers konden worden gered – dragen wij een zekere verantwoordelijkheid. Daarom heeft de regering sinds het einde van 2001 een vorm van nultolerantie tegenover dergelijke feiten afgekondigd. Die nultolerantie heeft aanleiding gegeven tot een aantal maatregelen. Ik heb die nooit aan de grote klok gehangen, omdat ik dat niet nodig vind.

Ten eerste, alle zaken tegen vermeend terrorisme in ons land werden aan de rechtbank overgemaakt. Dat is de reden waarom de zaak-Trabelsi onmiddellijk voor de rechtbank is gekomen.

Ten tweede, wij hebben een onmiddellijke versterking van de politiebescherming rond de synagogen in ons land doorgevoerd. Die maatregel geldt nog steeds. De federale politie heeft terzake een aantal taken van lokale politiekorpsen overgenomen om in die versterkte controle te voorzien. Blijkbaar heeft dat zijn effect en zijn nut. Een bewijs daarvan is het dalend aantal incidenten in 2003.

Ten derde, ik heb twee bijeenkomsten gehad met de vertegenwoordigers van de moslimmigrantengemeenschap in ons land. Antisemitisme mag niet worden verward met kritiek op het Midden-Oostenbeleid. Soms maakt men die verwarring immers. Als men kritiek heeft op de regering in Israël, is men al antisemiet, en dat is natuurlijk niet waar. Afgezien daarvan, waren wij op basis van veel rapporten tot de vaststelling gekomen dat er binnen de moslimgemeenschap in ons land toch een aantal milieus actief zijn. Onder meer via vrije radio's worden boodschappen verspreid die geen kritiek op het Midden-Oostenbeleid meer zijn, maar wel opruiende taal, en die dus als antisemitisch kunnen worden bestempeld.

Ik heb dus in een eerste en daarna in een tweede bijeenkomst in de loop van 2002 – toen wij werden geconfronteerd met een enorme toename van die feiten – gevraagd dat zij zelf maatregelen zouden treffen. Als zij dat niet deden, zouden wij – de overheid – tussenbeide komen. Ik heb gezegd dat dit helemaal niets meer te maken had met de vrijheid van meningsuiting maar met het niet opruien, het niet gebruiken van antisemitische boodschappen.

agressions à l'encontre de Juifs depuis l'année 2000. Auparavant, on dénombrait environ trois cas par an contre 27 en 2001, 51 en 2002 et probablement 26 en 2003. Un pic a donc été enregistré en 2001 et 2002, un phénomène qui a également été observé dans d'autres pays. J'avais déjà discrètement pris des mesures en 2001.

J'ai eu plusieurs contacts avec la communauté juive et je n'ai pas attendu le Centre pour ce faire. La Belgique a également une tradition à respecter : nous avons pu sauver beaucoup de Juifs pendant la seconde guerre mondiale.

Nous avons instauré la tolérance zéro pour de tels actes. Tous les cas de terrorisme présumé ont immédiatement été transmis aux tribunaux; voyez l'affaire Trabelsi. En outre, les synagogues font l'objet d'une protection policière renforcée ayant permis de réduire sensiblement le nombre d'incidents depuis 2003. J'ai par ailleurs invité la communauté musulmane à prendre également des mesures pour éviter la diffusion de propos subversifs et de messages antisémites, à défaut de quoi l'Etat interviendrait. En conséquence, certains messages ne sont plus diffusés sur les radios libres islamiques. Je pourrais, sur un plan plus confidentiel, fournir davantage d'informations à ce sujet. Enfin, j'ai demandé au Centre de suivre le phénomène de près. En conséquence, le nombre de plaintes avec constitution de partie civile a augmenté alors que le nombre d'incidents a diminué.

Je suis ému d'entendre M. Van den Eynde avoir un mot d'éloge pour le Centre.

Ik moet zeggen dat dit een positief effect heeft gehad. Er zijn afspraken gemaakt met de moslimgemeenschap. Dat heeft aanleiding gegeven tot het niet meer uitzenden van bepaalde boodschappen door bepaalde islamitische zenders. Ik kan trouwens aan de twee collega's – als zij dat willen, want ik heb die gegevens nu niet bij mij – de namen geven van die vrije radiozenders. Ik doe dat liever wat vertrouwelijk. Ik kan niet zeggen dat zij daardoor aan banden werden gelegd, want het is spontaan gebeurd. Het is de islamgemeenschap zelf die gevraagd heeft dat te doen. Het effect was, op de tweede vergadering, dan ook positief te noemen. Dat is samen met de vroegere minister van Arbeid – de huidige minister van Justitie – mevrouw Onkelinx tot stand gebracht.

Ten vierde en ten slotte, hebben wij gevraagd aan het Centrum het fenomeen nauwer op te volgen en gebruik te maken van de wet. Ook dat heeft effect want u ziet dat inmiddels, sinds 2002, het aantal klachten met burgerlijke partijstelling die door het Centrum wordt ingediend, gestegen is voor dergelijke daden. Ondanks het feit dat het aantal incidenten gedaald is. Dat betekent dat er dus – terecht, op onze vraag – een grotere verantwoordelijkheid is vanwege het Centrum inzake het opvolgen van dergelijke feiten. Dat zijn de vier acties die wij ondernomen hebben. Onze evaluatie is dat na een moeilijk jaar, 2001-2002, onmiddellijk na de aanslagen van 11 september 2001, de situatie beter onder controle is, normaal is, onder meer door de maatregelen die wij getroffen hebben.

Ten slotte moet ik zeggen – misschien als een politieke uitsmijter die ik niet kan laten, mijnheer Van den Eynde – dat ik echt ontroerd ben dat u nu zoveel aandacht schenkt aan het Centrum en aan de positieve acties die het ondernomen heeft in de strijd tegen het antisemitisme.

06.04 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik denk dat de regering hier enkel haar verantwoordelijkheid opneemt. Het kan ook niet anders dan dat zij dat doet in deze zaak. Ik denk desalniettemin dat het geruststellende parool van de eerste minister een beetje omgekeerd evenredig is met de geruststelling die binnen de joodse gemeenschap in ons land heerst. Ook daar is een vorm van vermoeidheid in aangifteplicht. Vele mensen die behoren tot die gemeenschap leggen zich als het ware neer bij een aantal zaken die gebeuren. Ik kan de regering alleen maar oproepen tot een krachtadig beleid.

Mijnheer de eerste minister, niet alleen de joodse gemeenschap maar ook het overgrote deel van onze landgenoten, vindt dat er voor ons geen tolerantiedrempel mag zijn voor antisemitisme, noch in woord – gedachten kunnen wij niet controleren – noch in inhoud en verspreiding. Ik wil oproepen nog meer dan u gezegd heeft daaraan aandacht te besteden.

06.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik dank eerst en vooral de eerste minister voor zijn antwoord. Ik bedank hem ook voor zijn ontroering maar ik vestig er zijn aandacht op dat het zijn vice-eerste minister is, zijn minister van Justitie, die daarnet in antwoord op een vraag van collega Laeremans zeer zwaar de standpunten van het Centrum begon te relativiseren. Af en toe, inderdaad, vind ik dat zij daar geen ongelijk in heeft. Maar in dit geval niet, in dit geval kunnen wij dat niet relativiseren.

06.04 Pieter De Crem (CD&V): Le gouvernement n'a d'autre choix que de prendre ses responsabilités. Je crains toutefois que le ton rassurant adopté par le premier ministre ne soit inversement proportionnel aux sentiments de la communauté juive. Celle-ci adopte souvent une attitude résignée et bon nombre d'incidents ne font pas l'objet d'une déclaration à la police. J'en appelle donc à une politique énergique et demande au gouvernement de consacrer au phénomène plus d'attention qu'il ne le fait actuellement.

06.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): J'attire l'attention du premier ministre sur le fait que c'est la vice-première ministre, Mme Onkelinx, qui, dans sa réponse à une question de M. Laeremans, a à l'instant fortement relativisé les positions du Centre. Cette attitude est souvent justifiée, mais pas dans ce cas-ci.

J'applaudis à la tolérance zéro. Elle

conviendrait peut-être également dans d'autres affaires. Les musulmans plus âgés rejettent à la violence physique, mais de nombreux jeunes Maghrébins qui commettent ici des agressions à l'encontre de Juifs considèrent qu'ils défendent ainsi la Palestine. Cette mentalité doit être combattue.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 Vraag van mevrouw Annemie Turtelboom aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "artsenquota" (nr. P118)

07 Question de Mme Annemie Turtelboom au ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "les quotas de médecins" (n° P118)

07.01 Annemie Turtelboom (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de problematiek rond de artsenquota staat terug ter discussie. In 1996 heeft de regering beslist om het aantal artsen en tandartsen te doen dalen. Enerzijds werden de quota ingevoerd en anderzijds werd op het niveau van de Gemeenschappen, althans in Vlaanderen, de toelatingsproef voor het eerste jaar ingevoerd.

Ik had graag het volgende van de minister vernomen. Vorige week heeft de planningscommissie een advies gedaan om het aantal artsen te doen stijgen. Men heeft nu een advies verleend om te beslissen hoeveel artsen in 2012 mogen afstuderen. Dat is een vrij lange periode. We beslissen nu hoeveel artsen over negen jaar mogen afstuderen. Wat is uw standpunt ten opzichte van deze versoepeling? Ik vroeg mij ook af wat uw standpunt is in verband met de afschaffing van de quota.

07.01 Annemie Turtelboom (VLD): En 1996, le gouvernement a décidé de réduire le nombre de médecins et de dentistes en instaurant des quotas et un concours d'admission. La semaine dernière, la Commission de planification a recommandé dans un avis d'augmenter le nombre des étudiants en médecine qui pourront terminer leurs études en 2012.

Que pense le ministre de cet assouplissement? Est-il partisan d'une suppression des quotas?

De **voorzitter**: Mochten alle vragen zo kort zijn.

07.02 Minister **Rudy Demotte**: Mijnheer de voorzitter, ik zal ook trachten kort te antwoorden.

Ten eerste, ik ben duidelijk geen voorstander van de afschaffing van het stelsel van de quota.

Ten tweede, wat het advies van de planningscommissie betreft, kan ik natuurlijk begrijpen dat zij denken aan de vervrouwelijking en veroudering van het beroep in het algemeen. Dit is eigenlijk geen nieuw voorstel. Zij herhalen wat in het verslag van 2000 staat en gaan hierin iets verder. Ik kan dat begrijpen. Vermoedelijk zal binnen enkele weken een standpunt worden ingenomen. Wij moeten dit natuurlijk nog wel in de regering bespreken. Enige soepelheid is uiteraard vereist, maar het stelsel verbreken is volgens mij geen oplossing.

07.02 Rudy Demotte, ministre: Je ne suis pas en faveur de la suppression des quotas. Je peux comprendre que la commission de planification ait rendu un tel avis, compte tenu de la féminisation et du vieillissement de la profession. Si un peu de souplesse est nécessaire, on ne peut toucher aux fondements du système. Quand la commission arrêtera sa position définitive dans quelques semaines, nous en parlerons au sein du gouvernement.

07.03 Annemie Turtelboom (VLD): Mijnheer de minister, ik stel vast dat het op het terrein zeer moeilijk is om het precieze aantal artsen en tandartsen die mogen worden toegelaten, te bepalen. U verwijst zelf naar de vervrouwelijking van het beroep en naar het gegeven dat 37,5% van de artsen op dit moment ouder zijn dan 50 jaar. Men kan moeilijk inschatten wanneer zij hun loopbaan zullen stopzetten. Bij de een zal dat vroeger zijn dan bij de ander. Er zijn ook nog een aantal andere criteria.

07.03 Annemie Turtelboom (VLD): Il est effectivement malaisé de déterminer avec exactitude le nombre de médecins et de dentistes qui quitteront la profession et le nombre de praticiens des deux disciplines dont il faudra disposer en raison de ces départs. Mais aujourd'hui des

Voorts merk ik dat de invoering van de toelatingsproef op Vlaams niveau een grote impact had op het vlak van het onderwijs, in die zin dat er 15-jarigen zijn die nu beslissen welke opleiding zij in het ASO zullen volgen om later eventueel een toelatingsexamen te kunnen doen. Ik vraag mij af of wij het debat over de afschaffing van de quota niet opnieuw moeten voeren.

jeunes de quinze ans qui fréquentent l'enseignement secondaire général commencent déjà à axer leur programme d'études sur la réussite d'un test d'admission qu'ils présenteront éventuellement plus tard et, donc, je pense qu'il serait peut-être souhaitable de relancer le débat sur les quotas.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Ik vraag een applaus voor mevrouw Turtelboom die haar maidenspeech heeft gehouden. Je félicite Mme Turtelboom qui vient de faire son maiden speech.

(Applaus)

(Applaudissements)

08 Question de M. Josy Arens au ministre de la Défense sur "le crash de deux F16" (n° P119)

08 Vraag van de heer Josy Arens aan de minister van Landsverdediging over "het neerstorten van twee F16-toestellen" (nr. P119)

(La réponse sera fournie par le ministre des Affaires sociales et de la Santé publique)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid)

08.01 **Josy Arens** (cdH): Monsieur le président, ma question s'adresse à M. Flahaut, ministre de la Défense nationale, que j'avais déjà interpellé, il y a un an, sur cette problématique du survol des villages ardennais et famennois par des avions militaires F16. A l'époque, on parlait surtout des nuisances sonores provoquées par ces engins, mais la population parlait aussi de problèmes de sécurité ou d'insécurité.

Nous avons connu un crash hier soir, heureusement dans une zone qui n'était pas habitée, mais le ministre m'avait répondu, il y a un an, que les efforts se situaient dans trois domaines. Premièrement, au niveau de la multiplication des restrictions lors de ces vols à très basse altitude, jusqu'à 80 mètres. Deuxièmement, l'enquête sur les plaintes. On sait ce que cela veut dire lors de problèmes de ce type. Troisièmement, le ministre insistait très fort sur la localisation de ces survols dans des zones à faible densité de population.

La situation est pénible pour les gens qui habitent ces zones, car un Belge égale un Belge, qu'il habite Bruxelles, Arlon ou ailleurs. Les collègues habitant des zones rurales doivent être des alliés face à de tels problèmes et non des adversaires. Le ministre avait effectivement parlé de l'utilisation de certains couloirs au-dessus de la Mer du Nord ou dans le désert du Maroc, mais aussi de l'optimalisation d'une zone franco-belge qui est, je l'espère, non-habité. Il ne faut pas déplacer le problème d'une région vers une autre.

J'aimerais savoir ce que compte faire le gouvernement pour assurer la sécurité de ces zones régulièrement survolées par ces F16. En deuxième lieu, avancez-vous dans la négociation avec les Français, sur l'optimalisation de la zone belgo-française? Troisièmement, faites-vous des recherches pour survoler des zones non habitées?

08.01 **Joseph Arens** (cdH): Eén jaar geleden ondervroeg ik de minister van Landsverdediging reeds over het feit dat overvliegende F-16's in sommige dorpen in de Ardennen en de Famenne geluidshinder veroorzaken en veiligheids-problemen doen rijzen.

Gisteren vlogen twee vliegtuigen van dit type tegen elkaar, gelukkig boven een onbewoonde zone.

Toentertijd maakte de minister gewag van bepaalde beperkingen voor vluchten op lage hoogte, een onderzoek naar de klachten van de betrokken bevolking en de verplaatsing van deze vluchten naar zones met een lage bevolkingsdichtheid.

De minister lichtte ook het gebruik toe van bepaalde luchtcorridors boven de Noordzee of de Marokkaanse woestijn, of nog in een Frans-Belgische zone.

Hoe denkt de regering de veiligheid te verzekeren van de zones die regelmatig worden overvlogen?

Hebt u al vooruitgang geboekt inzake de optimalisering van de

Frans-Belgische zone?

Onderzoekt u de mogelijkheid om onbewoonde zones te overvliegen?

08.02 Rudy Demotte, ministre: Monsieur le président, je répondrai au nom de mon collègue, M. Flahaut. Il me prie de bien vouloir insister sur le fait que la sécurité, tant des populations survolées que des pilotes, est une préoccupation majeure de la Défense. Le deuxième élément sur lequel il me prie d'insister concerne les accidents auxquels vous venez de faire allusion. Nous allons tenter d'en tirer un certain nombre d'enseignements. Il est évidemment trop tôt pour apporter des conclusions, même provisoires, de ce qui s'est passé, vu que les études ne font que commencer.

Troisième élément: à partir du moment où on disposera de conclusions pratiques sur ces accidents, il appartiendra au département de la Défense de procéder à un certain nombre de propositions qui concernent l'avenir et dont le champ ne m'est pas connu à l'heure où je vous réponds au nom de mon collègue M. Flahaut.

En quatrième lieu, je voudrais vous signaler que ce soir ou demain, M. Flahaut donnera, devant le 15ème Wing, davantage de précisions sur les circonstances de cet accident.

08.03 Josy Arens (cdH): Monsieur le président, j'ai bien insisté sur la sécurité des populations habitant dans les zones survolées, mais aussi sur ce que le ministre Flahaut m'avait déjà répondu il y a un an, c'est-à-dire la recherche de couloirs non habités.

Monsieur le ministre, même si vous n'êtes pas ministre de la Défense, connaissant votre efficacité au niveau du gouvernement, je me permets de vous demander d'insister auprès de votre collègue Flahaut pour qu'on évite de plus en plus les zones habitées. Cela n'est plus tolérable. Le risque est réel, nous venons de le vivre.

Le **président**: Le président de ce parlement a passé une partie de son service militaire à la commission d'enquête sur les accidents d'aviation. C'est très étonnant, mais il y a très longtemps!

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Question de Mme Marie Nagy au ministre de la Mobilité et de l'Economie sociale sur "les déclarations des pilotes et des compagnies aériennes à propos de la sécurité suite à l'adoption du nouveau plan de dispersion des vols" (n° P120)

09 Vraag van mevrouw Marie Nagy aan de minister van Mobiliteit en Sociale Economie over "de verklaringen van de piloten en luchtvaartmaatschappijen over de veiligheid na de goedkeuring van het nieuwe spreidingsplan" (nr. P120)

09.01 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, nous avons assisté vendredi en commission de l'Infrastructure à un grand échange entre le ministre Anciaux et un certain nombre de parlementaires de la majorité et de l'opposition. C'est le rôle de ces derniers de questionner le ministre sur des plans qui ont l'air d'être pris plus sur des options politiques ou d'intéressement électoral que sur des options techniques.

Tout cela s'est arrangé, les ministres du kern ont entériné ce plan au grand regret de tous ceux qui suivent ce dossier. Entre-temps, il y a eu une nouvelle déclaration, cette fois-ci des professionnels car aussi bien les compagnies d'aviation que les pilotes ont réagi en disant qu'on ne

08.02 Minister Rudy Demotte: De veiligheid van de bevolking en de piloten is een belangrijke bekommernis van Landsverdediging.

Wij zullen lering trekken uit de ongevallen maar op dit ogenblik is het nog te vroeg om conclusies te verwoorden.

Van zodra wij hierover beschikken, zal het ministerie een beslissing dienen te nemen.

Ten slotte zal minister Flahaut ons vanavond of morgen meer informatie verschaffen over de omstandigheden waarin het ongeval zich gisteren voordeed.

08.03 Joseph Arens (cdH): Ik dring vooral aan op de veiligheid van de bevolking in de overvlogen zones en op de optie van onbewoonde corridors, aangezien de toestand niet langer leefbaar is.

09.01 Marie Nagy (ECOLO): Vorige week vonden in de commissie voor de Infrastructuur woordenwisselingen tussen minister Anciaux en parlementsleden van de oppositie en de meerderheid plaats over plannen die veeleer op basis van politieke of electorale overwegingen dan op grond van technische keuzes lijken te worden

tenait pas compte des prescriptions techniques, des vents dominants, des conditions de sécurité. Par ailleurs, le ministre ne les a pas vraiment consultés.

Ce matin, il y a eu concertation. Le ministre a reçu les représentants des compagnies d'aviation. Il est assez étonnant de voir dans le communiqué paru à l'issue de cette rencontre qu'au fond, le ministre a pris note des questions posées et que le groupe de travail qui a été institué va y répondre.

Donc, on décide d'un plan et on met les choses en œuvre, je suppose. Il est contesté sur des principes techniques, de densité de population survolée, de vents dominants, etc. Et maintenant, on apprend qu'un groupe de travail va répondre aux questions et que peut-être le plan sera changé.

Le ministre peut-il me confirmer cette information?

09.02 Bert Anciaux, ministre: ... La problématique de sécurité me tient naturellement à cœur. C'est la raison pour laquelle j'ai invité les délégués des compagnies aériennes concernées ce matin à mon cabinet. J'ai expliqué clairement l'accord de dispersion approuvé par le gouvernement fédéral. Suite à cette réunion, nous avons rédigé un communiqué de presse commun.

Monsieur le président, si vous le permettez, je vais lire un extrait de ce communiqué commun: "C'était un dialogue très constructif. Les compagnies aériennes admettent que l'accord de dispersion pourra être mis en œuvre sous des conditions tout à fait sûres vu que les implications techniques et opérationnelles entreront en ligne de compte. L'accord de dispersion tiendra compte des conditions de sécurité et de l'utilisation des pistes pour les différentes conditions atmosphériques et de vents. Quant à cette implémentation technique et d'autres, un groupe de travail composé d'experts de la DGTA, de BIAC, de Belgocontrol, des compagnies aériennes et des pilotes poursuivra dès maintenant la mise en œuvre de cette décision."

On conclut avec ceci: "Les compagnies aériennes ont promis toute leur collaboration dans la mise en œuvre de l'accord de dispersion".

Chers collègues, j'ai l'impression que la problématique est résolue.

09.03 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le ministre, je vous invite, et c'est peut-être comme en Conseil des ministres, à prendre connaissance du communiqué du représentant de Thomas Cook qui était présent à la réunion et qui indique qu'un groupe de travail sera mis sur pied, que des questions ont été notées et que des réponses y seront apportées. Il existe donc deux versions de la décision, mais cela ne m'étonne plus, vu les conditions dans lesquelles vous travaillez.

goedgekeurd. Dat alles werd geregeld in het kernkabinet, waar het spreidingsplan werd bekrachtigd.

Intussen hebben de beroepsmensen uit de luchtvaartsector gereageerd en op bepaalde technische gegevens en elementen met betrekking tot de veiligheid gewezen.

Vanochtend heeft de minister de vertegenwoordigers van de luchtvaartmaatschappijen en van de piloten ontvangen en werd een communiqué gepubliceerd waarin wordt gesteld dat de minister nota heeft genomen van de gestelde vragen en waarin de oprichting van een werkgroep wordt aangekondigd die met het beantwoorden van die vragen wordt belast. Bevestigt de minister dat?

09.02 Minister Bert Anciaux: De kwestie van de veiligheid ligt mij uiteraard na aan het hart. Daarom heb ik de vertegenwoordigers van de luchtvaartmaatschappijen uitgenodigd voor een onderhoud om hen de strekking toe te lichten van het door de regering goedgekeurde spreidingsplan.

Naar aanleiding van die vergadering hebben wij een gemeenschappelijk perscommuniqué verspreid waarin onder meer wordt gesteld dat rekening zal worden gehouden met de ter sprake gebrachte elementen op het stuk van de veiligheid en waarin de oprichting van een met de tenuitvoerlegging van die beslissing belaste werkgroep wordt aangekondigd.

De luchtvaartmaatschappijen hebben beloofd te zullen meewerken aan de tenuitvoerlegging van het spreidingsplan. Volgens mij is het probleem dus opgelost.

09.03 Marie Nagy (ECOLO): Leest u de verklaring van de vertegenwoordiger van Thomas Cook er maar eens op na.

Er bestaan twee versies van de beslissing. Wetende in welke

De plus, remarquons la manière dont les choses se déroulent! D'abord, vous prenez une décision politique sur le survol des populations et, ensuite, vous consultez les compagnies aériennes et les pilotes. Le sérieux de la méthodologie de travail a de quoi étonner!

Monsieur le ministre, la sécurité me tenant fort à cœur, j'espère que ce que vous dites ne sera pas démenti d'ici un mois ou deux parce que vous serez obligé, pour des raisons techniques, de revoir votre projet. En tout cas, je pense pouvoir dire que ce n'est pas tout à fait un exemple de gestion sérieuse de ce genre de problématique.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

10 **Vraag van mevrouw Annemie Roppe aan de staatssecretaris voor Informatisering van de Staat, toegevoegd aan de minister van Begroting en Overheidsbedrijven over "de ICT-kloof bij micro-ondernemingen en de gevolgen voor het e-government" (nr. P126)**

10 **Question de Mme Annemie Roppe au secrétaire d'Etat à l'Informatisation de l'Etat, adjoint au ministre du Budget et des Entreprises publiques sur "la fracture en matière d'ICT dans les micro-entreprises et les conséquences pour l'e-government" (n° P126)**

10.01 **Annemie Roppe** (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, een recent onderzoek van de VUB heeft cijfers naar voren gebracht die mij zeer verbaasd hebben. Er blijkt namelijk een enorm verschil te zijn op het vlak van ICT tussen enerzijds, de micro-ondernemingen – dat zijn ondernemingen die 0 tot 10 werknemers tellen – en, anderzijds, de grote bedrijven.

U zult beter dan ik weten dat de micro-ondernemingen 92% uitmaken van onze Belgische economie, dat zij 1/3 van de mensen tewerkstellen en dat zij voor 1/4 verantwoordelijk zijn voor de bedrijfsomzet in ons land. Het uitgevoerde onderzoek heeft aangetoond dat 49% van die micro-ondernemingen niet aangesloten is op internet en dat 43% van die ondernemingen zelfs geen computer in huis heeft. Bij sommige van die bedrijven wordt het nut van een computer daadwerkelijk in vraag gesteld en bij anderen heerst een drempelvrees of een algemene vrees voor modernisering.

In de beleidsnota die u onlangs hebt voorgesteld, hebt u terecht veel aandacht geschonken aan de sociaaldigitale kloof met veel zorg voor de kansarmen, de ouderen en de laaggeschoolden in onze maatschappij. De cijfers die nu naar voren worden gebracht, wijzen op een economischdigitale kloof tussen de bedrijven onderling. Het geeft de indruk dat de aloude strijd tussen grote en kleine bedrijven ook op digitaal vlak wordt gevoerd.

Ik heb dan ook de volgende vragen aan de staatssecretaris. Ten eerste, op welke wijze wenst u in uw beleid met deze economischdigitale kloof rekening te houden? Ten tweede, zult u pogingen ondernemen om de bedrijven aan te moedigen die digitale evolutie te volgen, of overweegt u specifieke alternatieven voor de bedrijven? Ten derde, beschikt u over vergelijkbare gegevens uit het buitenland?

omstandigheden u werkt, verwondert het mij niet langer.

U neemt een beslissing en raadpleegt daarna de betrokken partijen.

Dat is geen voorbeeld van ernstig beheer van dergelijke problematiek.

10.01 **Annemie Roppe** (sp.a-spirit): Une récente étude de la VUB a mis en évidence une très grande différence en matière d'accès aux technologies de l'information entre les entreprises comptant au maximum 10 travailleurs et les grandes entreprises. Les "micro-entreprises" représentent 92 pour cent de l'économie belge, un tiers de l'emploi et un quart du chiffre d'affaires total des entreprises. Toutefois, 49% d'entre elles ne disposent pas d'un accès à internet et 43% ne disposent même pas d'un ordinateur.

Dans sa note de politique générale, le secrétaire d'Etat a accordé une grande attention à l'aspect social de la fracture numérique. L'étude de la VUB souligne l'existence de l'aspect économique de la fracture numérique, tout aussi important. Il semble que la vieille opposition entre les petites et les grandes entreprises se perpétue également aujourd'hui sur le plan numérique.

Comment le secrétaire d'Etat pense-t-il résorber cette fracture? Quelles mesures prendra-t-il pour encourager les microentreprises à s'adapter à l'évolution numérique? Des données sont-elles disponibles concernant la situation à l'étranger?

10.02 Staatssecretaris **Peter Vanvelthoven**: Mijnheer de voorzitter,

10.02 **Peter Vanvelthoven**,

mevrouw Roppe, ik dank u voor uw vragen die mij de gelegenheid bieden nogmaals te onderstrepen dat de digitale kloof, zoals u terecht vermeldt, inderdaad een bijzonder punt van aandacht is in mijn beleid. Dat staat ook in mijn beleidsnota.

Ik beschik over enkele cijfers. Ik beschik echter over geen internationale vergelijkbare cijfers op dit moment. Ik heb daarom gevraagd en zodra ik erover beschik, zal ik ze u uiteraard bezorgen. Ik kan u enkele andere cijfers geven om één en ander in perspectief te plaatsen.

Volgens de studie van de VUB zijn 49% van de kleine ondernemingen niet aangesloten op het internet en zou 43% niet over een computer beschikken. Als we dat vergelijken met de Belgische gezinnen in hun globaliteit, stellen we vast dat 50% vandaag een pc heeft. Dat is ongeveer vergelijkbaar met de kleine ondernemingen. We zien dat 35% van de Belgische gezinnen op het internet is aangesloten en dus doen de kleine ondernemingen het eigenlijk nog iets beter dan de doorsneegezinnen.

De cijfers van het NIS van oktober 2003 hebben betrekking op alle bedrijven, kleine en grote samen. Die cijfers geven aan dat het aantal internetaansluitingen bij bedrijven de laatste 2,5 jaar verdubbeld is. Dat is dus een positieve trend die zich doorzet. Wanneer ik het heb over alle bedrijven, weet u ook dat het merendeel daarvan kleine bedrijven zijn, ongeveer 80%. Wanneer we daar de trend zien van een verdubbeling de laatste 2,5 jaar, zal die verdubbeling ongetwijfeld bij de kleine bedrijven zijn gebeurd.

Dit betekent natuurlijk niet dat we geen aandacht moeten hebben voor het cijfermateriaal dat door de VUB gepresenteerd is. De betrokken onderzoeker zegt - ik denk terecht - dat de overheid in haar e-governementinitiatieven daar uiteraard oog moet voor hebben. Ik denk dat we daar oog voor hebben omdat wij in ons federaal e-governementbeleid precies uitgaan van de integratie van de verschillende backoffices van de verschillende administraties. Wij gaan veel minder uit van het presenteren van mooie websites. We proberen de zaken achter de schermen goed op elkaar aan te sluiten.

Waarom doen we dat? We doen dat natuurlijk op de eerste plaats om de administraties beter te doen werken, maar ook om de dienstverlening aan de burger en de ondernemingen te verbeteren. Men gaat van de verbeterde dienstverlening die op die manier tot stand komt, kunnen profiteren zelfs als men geen pc in bezit heeft. De verbeterde dienstverlening zal ook ten goede komen aan de mensen die de pc, de software of de aansluiting op het internet om welke reden dan ook de niet willen of niet kunnen gebruiken.

Het is mijn aanvoelen dat, wat de kleine ondernemingen betreft, het voor een stuk ook te maken heeft met het feit dat men daar niet direct de onmiddellijke noodzaak en de behoefte voelt om een pc te bezitten of zich op het internet aan te sluiten. Ik denk dat zulks het geval is omdat vooral kleine ondernemingen een beroep doen op externe raadgevers. Een 85% van de kleine ondernemingen is aangesloten bij sociale secretariaten die voor hen de dienstverlening doen en de contacten met de overheid onderhouden. Op die manier genieten zij, weliswaar onrechtstreeks, van de verbeterde dienstverlening van de overheid.

Hetzelfde gaat op voor contacten met de fiscus waar men een beroep doet op fiscale raadgevers, accountants en boekhouders. Van andere toepassingen kunnen zij op dit ogenblik minder gebruik maken, omdat ze maar een zeer beperkt pc-gebruik en internetaansluiting hebben.

secrétaire d'Etat: Je souligne que je suis très attentif à la fracture numérique. A l'heure actuelle, je ne dispose pas de données permettant d'effectuer des comparaisons à l'échelle internationale.

Pour situer les chiffres dans leur contexte, je précise que 50% des ménages belges disposent d'un ordinateur et que 35% ont accès à internet. Les microentreprises atteignent presque le même chiffre en ce qui concerne le premier aspect et leur résultat est même encore meilleur en ce qui concerne le deuxième. D'après l'Institut national de statistique, le nombre d'entreprises belges disposant d'un accès à internet a doublé au cours des 30 derniers mois. Etant donné que 80% des entreprises belges sont des microentreprises, il est permis d'affirmer avec quasi-certitude que la situation évolue positivement pour elles également.

Nous sommes attentifs à ce problème dans le cadre de l'élaboration de l'e-gouvernement. Le point de départ est l'intégration des "back-offices" de l'administration. En d'autres termes, nous harmonisons les systèmes. Il va sans dire que cela favorise l'efficacité et permet un meilleur service, ce dont bénéficient également les petites entreprises sans ordinateur ou connexion à internet. En effet, de nombreuses petites entreprises ne suivent pas l'évolution parce qu'elles n'en ressentent pas directement le besoin. Elles s'adressent souvent à des conseillers externes.

A mesure que les pouvoirs publics offriront davantage d'applications dont les microentreprises penseront qu'elles leur sont utiles, la motivation à s'équiper d'un ordinateur à domicile croîtra.

Naargelang het aantal toepassingen in de toekomst zal toenemen, zullen ook zij gestimuleerd worden om een pc te bezitten en zich aan te sluiten op het internet. Ik denk dat we met de elektronische overheidsaanbestedingen daar aanzetten toe kunnen geven. Ik denk dat vooral het aanbieden van concrete toepassingen, waarbij de kleine bedrijven het gevoel zullen hebben dat ze er zelf iets aan hebben, de bedrijven over de drempel zal helpen.

10.03 Annemie Roppe (sp.a-spirit): Ik dank u, mijnheer de staatssecretaris, voor uw antwoord. Ik stel vast dat u inderdaad veel oog hebt voor het maatschappelijk draagvlak van uw e-governmentbeleid. Wijzelf zijn heel erg voorstander van verschillende vormen van informatisering. We blijven er tegelijkertijd van overtuigd dat het geen doel op zich mag zijn, maar dat dit alleen maar bestemd mag zijn om de relatie tussen overheid en burgers te bevorderen.

10.03 Annemie Roppe (sp.a-spirit): Le secrétaire d'Etat attache une grande importance au fondement social des TIC et son attitude est à saluer. Le sp.a-spirit est un fervent partisan de l'informatisation, non pas comme objectif en soi mais comme instrument de l'amélioration des relations entre les autorités et le citoyen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Collega's, mevrouw Roppe heeft haar maidenspeech gehouden in deze kamer. Il s'agissait du maiden speech de Mme Annemie Roppe.

(Applaus)
(Applaudissements)

Minister Vande Lanotte is nog steeds in de Senaat. Le vice-premier ministre est toujours au Sénat. Il va arriver d'un moment à l'autre. Nous attendons un instant, afin que M. Libert et Mme De Bue puissent lui poser leurs questions.

Collega's, er werd een amendement nummer 473 ingediend op het ontwerp van programmawet in titel XIII 'Diverse bepalingen' dat het nieuw hoofdstuk 'Verlenging vrijstelling bijdragen voor ondernemingen uit de baggersector' toevoegt. Ik heb dat vermeld in de Conferentie van voorzitters. Als dat hoofdstuk niet zou worden toegevoegd, zouden die tewerkstellingen van een zeker aantal vrijstellingen worden uitgesloten.

Cet amendement est renvoyé à la commission des Affaires Sociales, qui va se réunir immédiatement. Si l'amendement est approuvé – ce que je crois être le cas étant donné son caractère technique – nous en discuterons demain lors de la loi-programme.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.
Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

11 Agenda **11 Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 10 décembre 2003, je vous propose d'inscrire à l'ordre du jour de la séance plénière de demain après-midi, le projet de loi relatif aux infractions terroristes (amendé par le Sénat) (n° 258/7).

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 10 december 2003, stel ik u voor op de agenda van de plenaire vergadering van morgennamiddag het wetsontwerp betreffende terroristische misdrijven (geamendeerd door de Senaat) (nr. 258/7) in te schrijven.

Mijnheer Van Parys, het commissiesecretariaat meldt mij dat daarover zelfs geen rapport is verschenen.

Pas d'observations? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

La Conférence des présidents propose également de continuer la discussion des projets de loi-programme demain jeudi dans l'ordre des secteurs suivants:

- Finances;
- Infrastructure;
- Economie;
- Droit commercial;
- Affaires sociales;
- Santé publique.

De Conferentie van Voorzitters stelt eveneens voor de bespreking over de programmawetten morgen donderdag verder te zetten over volgende sectoren in deze volgorde:

- Financiën;
- Infrastructuur;
- Bedrijfsleven;
- Handelsrecht;
- Sociale Zaken;
- Volksgezondheid.

Les votes sur les projets terminés interviendront à partir de 17.00 heures.
De stemmingen over de beëindigde ontwerpen zullen plaatsvinden vanaf 17.00 uur.

Il sera voté sur les projets de loi-programme jeudi soir ou vendredi selon l'avancement des travaux.
Er zal donderdagavond of vrijdag gestemd worden over de programmawetten afhankelijk van de vooruitgang der werken.

Pas d'observations? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Projets et propositions

Ontwerpen en voorstellen

12 Proposition de loi portant un plan social pour les membres du personnel contractuel employés auprès des forces armées belges en Allemagne dont le contrat est résilié à la suite du retour de ces forces en Belgique (173/1-2)

12 Wetsvoorstel houdende een sociaal plan voor de contractuele personeelsleden in dienst bij de Belgische strijdkrachten in Duitsland van wie het contract wordt verbroken ingevolge de terugkeer van deze strijdkrachten naar België (173/1-2)

(Déposée par / Ingediend door: Jean-Pol Henry, Philippe Monfils)

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De **voorzitter**: Minister Demotte, hier aanwezig, vervangt minister van Defensie Flahaut, die op de terugweg is vanuit Benin.

12.01 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik dacht dat minister Flahaut onvervangbaar was?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Parys, u ziet dat er in de politiek maar één waarheid is: iedereen is vervangbaar. Mevrouw Vautmans, u krijgt het woord voor het verslag.

12.02 **Hilde Vautmans**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke neerslag van het verslag. De besprekingen werden gevoerd op 26 november laatstleden. Het wetsvoorstel werd eenparig aangenomen.

12.02 **Hilde Vautmans**, rapporteur: Je renvoie à mon rapport écrit. Cette proposition a été approuvée à l'unanimité en commission le 26 novembre.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(173/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(173/1)**

La proposition de loi compte 2 articles.
Het wetsvoorstel telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

Questions (continuation)

Vragen (voortzetting)

13 Question de M. Eric Libert au vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques sur "le recours aux consultants à la SNCB" (n° P116)

13 Vraag van de heer Eric Libert aan de vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven over "het inschakelen van consultants bij de NMBS" (nr. P116)

13.01 **Eric Libert** (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, "Le Soir" titrait hier "SNCB: des millions pour les consultants". Il précisait que la note relative à des consultants externes s'élèvera, à la fin du mois de décembre 2004, à la somme de 20 millions d'euros. Le journal précise encore que la direction interrogée à ce sujet reconnaît d'ores et déjà que cette note s'élevait, au mois de septembre 2003, à 13 millions d'euros.

Ce type d'informations, monsieur le ministre, ne manque pas d'interpeller, eu égard, bien entendu, à l'importance des montants en cause.

Deux points de comparaison. Le premier est tiré de la SNCB elle-même. Ainsi, l'intervention de la SNCB pour le TGV wallon ne s'élève qu'à 2 millions d'euros, soit dix fois moins que la note totale des consultants.

Le deuxième point de comparaison m'a été fourni par la STIB, ce matin. Savez-vous qu'avec 800 millions de francs belges. à savoir 1 million

13.01 **Eric Libert** (MR): "Le Soir" meldt dat tegen eind 2003 de NMBS 20 miljoen euro zal besteed hebben aan consultancy-overeenkomsten. Als men dan bedenkt dat er voor de Waalse HST 2 miljoen euro werd vrijgemaakt, wat overeenkomt met de prijs van een GEN-treinstel dat de NMBS blijkbaar om budgettaire redenen niet wil aankopen, dan levert dit toch wel stof tot nadenken. Volgens de heer Vinck zou het ideaal zijn als men het zonder die consultants zou kunnen stellen. Hij meent zelfs op het vlak van het strategisch plan over de nodige instrumenten te beschikken om het zonder consultants te doen.

d'euros, on couvrirait l'achat de dix voitures de métro, voitures analogues à celles dont a un criant besoin la SNCB pour équiper le RER; SNCB qui refuse, par ailleurs, de passer commande desdites voitures en invoquant –c'est ainsi que la presse le rapporte- des impératifs budgétaires.

Monsieur le ministre, il n'y a pas que la hauteur des montants. Je suis davantage interpellé encore par la déclaration de M. Vinck à ce sujet. Je le cite: "L'idéal serait évidemment que nous puissions totalement nous passer de consultants. Sur le plan stratégique, je pense que nous sommes, à présent, outillés pour le faire." Pourquoi et en raison de quels motifs aussi soudains qu'inattendus la SNCB, qui continue à financer des consultants extérieurs à raison de centaines de millions de francs belges, pourrait subitement pouvoir s'en passer? C'est la raison pour laquelle j'ai trois questions à vous poser.

1. Quel est montant exact des frais de consultance consentis par la SNCB dans le courant de l'année 2003?
2. Quelles sont les firmes extérieures concernées et dans quels domaines précis?
3. Les compétences qui ont été dévolues à ces sociétés privées extérieures, auraient-elles pu être assumées au sein même de la SNCB? Dans l'affirmative, entendez-vous prendre attitude à l'égard de la direction de la SNCB dans ce dossier?

13.02 Johan Vande Lanotte, ministre: Monsieur le président, en effet, les missions de consultance en 2003 étaient encore assez élevées; il y en avait de trois types, notamment des contrats de consultance stratégique, des contrats de consultance spécifique pour ABX, qui doit opérer une restructuration en profondeur, et des contrats de consultance technique pour monter des dossiers de permis de bâtir et autres.

La troisième catégorie continuera d'exister: la SNCB ne dispose pas chez elle de toutes les compétences spécifiques en la matière et ne les aura jamais. La consultance spécifique pour ABX s'achèvera en 2004. Les consultances stratégiques seront limitées au strict minimum, d'après M. Vinck. Cela signifie que, dans le futur - je l'espère et M. Vinck l'a confirmé -, à part les consultances techniques inévitables pour avancer rapidement dans certains domaines, le nombre de consultances diminuera.

Je ne peux me passer de répondre sur le volet RER: contrairement à ce qui se dit, le processus du RER continue. Des groupes de travail se réunissent toujours et poursuivent leurs travaux. J'ai participé à des réunions, entre autres la semaine passée, pour fixer les délais d'avancement.

J'ajouterai seulement un point: si tous les responsables politiques demandeurs du RER n'avaient pas, dans le passé, perdu leur temps sur les permis de bâtir et retardé l'octroi des permis de manière à avancer, les travaux du RER auraient déjà commencé. Les retards sont souvent dus au fait que les responsables, pourtant demandeurs du RER, n'accordaient pas les permis nécessaires. C'est la raison fondamentale de l'arriéré que nous subissons.

Aujourd'hui, le planning est prêt: en 2005 ou 2006 débiteront les travaux du RER, malheureusement pas plus tôt, mais ce n'est pas dû à notre manque de volonté. En effet, si Bruxelles ne dispose d'aucun permis pour réaliser l'essentiel, il est impossible d'avancer. Ce fut l'occasion de deux années de disputes. Il fallait le dire.

Kan u een overzicht geven van de uitgaven van de NMBS voor consultancyopdrachten en erbij vermelden over welke domeinen het gaat? Konden die opdrachten niet door eigen NMBS-personeel worden uitgevoerd? Hoe komt het dat dit nu plots wel kan en vroeger niet? Welk is uw houding ten aanzien van de NMBS-directie?

13.02 Minister Johan Vande Lanotte: De vastgestelde bedragen zijn betrekkelijk hoog. Ze slaan op strategische consultancyovereenkomsten, op specifieke contracten inzake de herstructurering van ABX en op technische contracten (onder andere dossiers over bouwvergunningen). Deze laatste categorie blijft bestaan. De contracten van de tweede categorie lopen in 2004 ten einde. De eerste categorie blijft ook bestaan, maar zal tot het strikte minimum beperkt worden.

Wat het GEN betreft herhaal ik dat dit een voortdurend proces is. Een werkgroep heeft een kalender opgesteld. Als alle politici die de aanleg van het GEN eisen hun verantwoordelijkheid hadden genomen op het vlak van de bouwvergunningen dan zou het project niet zoveel vertraging hebben opgelopen.

13.03 Eric Libert (MR): Monsieur le ministre, l'évocation du RER n'était pour moi qu'une incidence. Mon but était de vous montrer l'importance des montants consacrés aux frais de consultance, sans plus. Par contre, il ne me semble pas que vous ayez répondu à l'essentiel de ma question, à savoir comment il se faisait que soudain M. Vinck considérait que désormais il pourrait recourir aux compétences en interne qu'il attribuait jusqu'à présent en externe?

13.04 Johan Vande Lanotte, ministre: Parce qu'il est convaincu par l'argument que cela doit cesser.

13.05 Eric Libert (MR): Et vous n'avez aucune idée de la raison qui le fait agir ainsi?

13.06 Johan Vande Lanotte, ministre: (...)

13.07 Eric Libert (MR): On en revient toujours à l'objet de ma question. Je me permettrai – pour faire bref, monsieur le président – de vous questionner à nouveau à ce sujet en commission.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

14 Question de Mme Valérie De Bue au vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques et au ministre de la Mobilité et de l'Economie sociale sur "l'accès à Bruxelles via la E411" (n° P117)

14 Vraag van mevrouw Valérie De Bue aan de vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven en aan de minister van Mobiliteit en Sociale Economie over "de toegang tot Brussel via de E411" (nr. P117)

(La réponse sera fournie par le vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques)
(Het antwoord zal worden verstrekt door de vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven)

14.01 Valérie De Bue (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, suite à la fermeture du viaduc Hermann-Debroux, la SNCB a fait la preuve qu'elle était en mesure de répondre rapidement à une situation de crise. Elle a mis à la disposition des usagers 2.600 places assises supplémentaires aux heures de pointe, augmentant ainsi son offre de plus de 17%.

La situation évolue de jour en jour tout comme les comportements des navetteurs d'ailleurs: le premier jour s'est relativement bien passé alors qu'aujourd'hui, on constate une augmentation du nombre d'embouteillages et des temps d'attente. De même, l'évolution de la situation du chantier apparaît encore incertaine; on ignore combien de temps les travaux vont durer, d'autant plus que le système de circulation qui a été conçu pour être mis en place dès ce jeudi a déjà dû être reporté en raison des conditions climatiques.

J'aurais voulu savoir si la SNCB va maintenir cette offre supplémentaire jusqu'au rétablissement de la circulation sur le viaduc et quels sont les moyens supplémentaires dont elle pourra disposer pour améliorer la mobilité des usagers le long de l'axe Namur-Bruxelles.

13.03 Eric Libert (MR): Ik vermeldde het GEN enkel als vergelijkingspunt voor de bedragen. Ik meen dat u een van mijn vragen op een essentieel punt onbeantwoord heeft gelaten, namelijk waarom de heer Vinck er thans de voorkeur aan geeft een beroep te doen op interne vaardigheden.

13.04 Minister Johan Vande Lanotte: Hij is ervan overtuigd dat er een einde moet komen aan de externe consultancy.

13.05 Eric Libert (MR): Heeft u geen idee wat hem daartoe gebracht heeft?

13.07 Eric Libert (MR): Ik zal u hierover opnieuw in de commissie ondervragen.

14.01 Valérie De Bue (MR): Naar aanleiding van de sluiting van het Debroux-viaduct, kon de NMBS inspelen op een crisistoestand. Ze verhoogde haar aanbod met 17%.

De toestand evolueert echter: waar het verkeer de eerste dag vlot verliep, doen zich nu weer files en wachttijden voor. Niemand weet hoe lang de werken zullen duren en het systeem van beurtelings rijden zal pas later worden ingevoerd.

Zal de NMBS dat uitgebreide aanbod behouden? Hoe kan ze de mobiliteit op de as Namen-Brussel verbeteren?

14.02 Johan Vande Lanotte, ministre: Monsieur le président, chers collègues, suite à la fermeture du viaduc Debroux, la SNCB a renforcé l'offre de trains en mettant deux voitures supplémentaires aux trains existants. Environ 2.600 places supplémentaires ont été offertes dès le 8 décembre et cela va continuer pour les jours à venir pendant les heures de pointe du matin et du soir, à raison de 1.300 places le matin et autant le soir. En outre, le train P-7405, le matin, et le train P-8405, le soir, feront exceptionnellement un arrêt supplémentaire à Groenendaal jusqu'à nouvel ordre selon les horaires qui sont ici en ma possession mais que je ne vais pas citer, ainsi que dans les gares de Bruxelles-Schuman, Bruxelles-Central et Bruxelles-Nord.

Ces mesures seront appliquées le temps qu'il faudra. Comme vous l'avez relevé, les comportements sont déjà en train de changer quelque peu. Jusqu'à la normalisation de la situation, la SNCB met du personnel à la disposition de ses clients pendant l'heure de pointe matinale dans les gares de Boitsfort, Groenendaal et Hoeilaart, afin de les informer au mieux sur la manière de procéder. Je constate avec vous qu'il y a déjà une diminution de l'attraction vers la SNCB et que les gens préfèrent à nouveau l'attente pendant des heures dans les embouteillages, ce qui est remarquable. Néanmoins, la SNCB va continuer à proposer 2.600 places supplémentaires pendant la période nécessaire.

14.03 Valérie De Bue (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, je voudrais insister sur deux points: sur la qualité de l'information que l'on peut donner aux usagers et l'efficacité de cette information pour précisément inciter les personnes à prendre les transports en commun afin de soulager le trafic autour de Bruxelles.

Par ailleurs, je voudrais insister sur l'urgence de poursuivre le projet du RER, notamment pour les deux lignes qui concernent le Brabant wallon, la ligne 161 vers Ottignies et la ligne 124 vers Nivelles, afin de pouvoir maintenir les délais et finaliser ce RER au plus vite, en synergie aussi avec les sociétés de transport en commun qui oeuvrent sur le territoire.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Le **président**: Chers collègues, je tiens à féliciter Mme De Bue dont c'était le maiden speech. Ik feliciteer mevrouw De Bue met haar maiden speech.

(Applaudissements)
(Applaus)

Révision de la Constitution **Herziening van de Grondwet**

15 Proposition de révision de l'article 44, alinéa 1er, de la Constitution en vue d'organiser la rentrée des Chambres le deuxième mardi de septembre (228/1-4)

- Proposition de révision de l'article 44, alinéa 1er, de la Constitution (360/1-2)

- Proposition de révision de l'article 44, alinéa 1er, de la Constitution en vue de limiter les vacances parlementaires à quatre semaines (458/1-2)

- Proposition de modification de l'article 40 du Règlement de la Chambre des représentants en vue de limiter les vacances parlementaires à quatre semaines (459/1-2)

15 Voorstel van herziening van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet, teneinde de Kamers op de tweede dinsdag van september bijeen te roepen (228/1-4)

14.02 Minister **Johan Vande Lanotte**: Naar aanleiding van de sluiting van het Debroux-viaduct, verhoogde de NMBS inderdaad haar treinaanbod. Sinds 8 december zijn er 2.600 extra plaatsen, en tijdens de ochtend- en de avondspits nog eens 1300 bijkomende plaatsen. De treinen zullen bovendien halt houden in de stations Groenendaal, Schuman, Brussel-Centraal en Brussel-Noord.

Dat aanbod blijft zo lang als nodig gehandhaafd, dit wil zeggen tot de toestand is genormaliseerd. Zolang zorgt de NMBS ook voor bijkomend personeel in de stations van Bosvoorde, Groenendaal en Hoeilaart. De aantrekkingskracht van de NMBS neemt echter al weer af: de mensen schijnen de voorkeur te geven aan de files. Toch blijven deze maatregelen gehandhaafd.

14.03 **Valérie De Bue** (MR): Ik wil erop aandringen dat de gebruikers op een afdoende manier op de hoogte dienen te worden gebracht en dat het GEN-project in Waals-Brabant dringend verder dient te worden ontwikkeld (in de richting van Ottignies en Nijvel).

- Voorstel tot herziening van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet (360/1-2)
- Voorstel tot herziening van artikel 44, eerste lid, van de Grondwet teneinde het parlementaire zomerreces te beperken tot vier weken (458/1-2)
- Voorstel tot wijziging van artikel 40 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, met het oog op de beperking van het parlementair zomerreces tot vier weken (459/1-2)

(Déposées par / Ingediend door: Daniel Bacquelaire, Olivier Chastel – 228; Hilde Vautmans, Rik Daems, Willy Cortois, Bart Tommelein – 360; Gerolf Annemans – 458; Gerolf Annemans – 459)

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces propositions de révision. (*Assentiment*)
Ik stel u voor een enkele bespreking aan deze voorstellen tot herziening te wijden. (*Instemming*)

Discussion de l'article unique **Bespreking van het enig artikel**

Conformément à l'article 85, alinéa 4 du Règlement, le texte adopté par la commission sert de base à la discussion de l'article unique. **(228/4)**
Overeenkomstig artikel 85, alinea 4 wordt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking van het enig artikel genomen. **(228/4)**

La discussion de l'article unique est ouverte.
De bespreking van het enig artikel is geopend.

15.01 Melchior Wathelet, rapporteur: Monsieur le président, je me réfère à mon rapport écrit.

15.01 Melchior Wathelet, rapporteur: Ik verwijst naar het schriftelijk verslag.

Le **président**: Chers collègues, normalement la présence du gouvernement n'est pas requise pour ce genre de débat. Cependant, j'ai demandé qu'un ministre soit présent en cas de nécessité. Mais, à mon avis, ce ne sera pas le cas. La Chambre est tout à fait apte à délibérer seule. Je vous donne donc congé, monsieur le ministre.

15.02 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de wijziging van de Grondwet en de vervroegde bijeenroeping van de Kamers is noodzaakzakelijk in het licht van de maatschappelijke context van vandaag, de mediatisering van de politiek en het feit dat alles veel sneller moet gebeuren. Het is dan ook logisch dat het parlementair reces, dat dateert uit de periode van de postkoets, zoals vroeger een eminent politicus zei, uit die periode moet treden. De christen-democraat Jos Dupré heeft reeds in 1996 een wetsvoorstel ingediend om het parlementair reces te vervroegen en het Parlement bijeen te roepen op het einde van de maand september. Dit voorstel is tijdens de voorbije legislatuur bij unanimité goedgekeurd in de commissie voor de Grondwet. Dit voorstel is nochtans nooit het voorwerp van bespreking geweest in de plenaire vergadering. Ik had tijdens de vorige legislatuur het genoegen om dit voorstel opnieuw te mogen indienen, doch er werd hierover geen consensus bereikt. Wat toen nu niet kon, kan nu wel.

15.02 Servais Verherstraeten (CD&V): Cette modification de la Constitution s'impose à la lumière de l'évolution du contexte social et de la médiatisation. La première proposition de loi en ce sens a été déposée dès 1996 par M. Jos Dupré mais elle n'a jamais atteint le stade de la séance plénière. La proposition que j'ai déposée sous la précédente législature n'a pas réuni de consensus. Aujourd'hui, cela semble possible. Si le Sénat nous suit, nous nous réunirons à partir de l'année prochaine dès le deuxième mardi de septembre.

Wanneer na de Kamer ook de Senaat ons zal volgen, zullen wij vanaf volgend jaar de tweede dinsdag van oktober bij elkaar komen. Neemt u mij niet kwalijk, ik bedoelde uiteraard de tweede dinsdag van september.

De **voorzitter**: Lapsus calamitatis!

15.03 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, welke psycholoog zou hierachter zitten?

15.03 Servais Verherstraeten (CD&V): La présente modification a-t-elle une valeur réelle ou symbolique? Le Parlement peut

De vraag is, collega's, of deze grondwetswijziging een reële of

symbolische betekenis heeft. Mijnheer de voorzitter, u hebt tijdens de besprekingen in de commissie terecht aangehaald dat het Parlement te allen tijde bij elkaar kan worden geroepen en dat een zittijd eigenlijk pas wordt afgesloten de dag voor de aanvang van een nieuwe zittijd. Er kunnen ook commissievergaderingen worden gehouden in de maanden augustus en september en de facto was dat de laatste jaren reeds het geval. Ik denk onder meer aan de onderzoekscommissie en de commissie voor de Justitie. In een zeer recente geschiedenis werden tijdens die periode zelfs plenaire vergaderingen gehouden.

Het huidige parlementaire reces maakt een controle van de wetgever op de uitvoerende macht quasi onmogelijk. Het is dan ook logisch dat wanneer een regering haar werkzaamheden begin september hervat, het parlement zulks ook doet. Onze fractie heeft ettelijke weken geleden, in de loop van de maand september, er terecht haar beklag over gemaakt dat zij, wegens de regeling van de parlementaire werkzaamheden, de facto geen controle kon uitoefenen op de regering.

De noodzaak tot het vervroegen van het parlementair reces wordt verder aangetoond door onze drukke agenda. Vanaf november staan de Programmawet, de begroting en beleidsnota's op de agenda, die zo overvol wordt dat een vervroegd bijeenkomen zich in elk geval opdringt.

Het geeft ook de mogelijkheid, collega's, om in de maand september wetsvoorstellen te bespreken die anders nooit het voorwerp van bespreking zouden uitmaken.

Tenslotte biedt een vervroegde bijeenroeping ook de mogelijkheid om reeds vanaf september via vragen en interpellaties de uitvoerende macht te controleren.

Het is de vraag of de komende grondwetswijziging een symbolische, dan wel een reële betekenis zal krijgen en dit hangt in de eerste plaats van onszelf af.

Ik meen dan ook dat na een grondwetswijziging een grondig debat over de organisatie en het functioneren van onze werkzaamheden zich opdringt, om te beletten dat deze grondwetswijziging louter symbolisch van aard zal zijn.

Ik heb reeds in de commissie aangehaald dat sommige uitlatingen uit het verleden mij gegriefd hebben. Ze hadden betrekking op het feit dat parlementsleden om 09.00 uur dienden aanwezig te zijn, dat ze ook op maandag moesten komen, dat ze kortere middagpauzes moesten nemen en dat er meer financiële sancties moesten worden genomen. Parlementsleden horen hard te werken. Ze krijgen daarvoor een fatsoenlijke wedde. Uiteraard zijn er ook werkzaamheden extra muros. Een parlements lid hoort immers dicht bij de bevolking te staan.

Toen ik vrijdag jongsleden "Villa Politica" zag en een collega hoorde vertellen dat een uur vergaderen veel geld kost, rezen mij de haren toch te berge. Wat wil dat eigenlijk zeggen? Het goedkoopste parlement is een parlement dat zeer veel verlof neemt, een parlement dat niet bij elkaar komt en dat dus uiteraard zeer lang reces heeft. Ik wil deze collega van de sp.a-spirit-fractie zeggen dat filibusteren uiteraard soms ernstig is en dat er mogelijkerwijze maatregelen tegen dienen te worden getroffen. De bespreking van het wetsvoorstel-Eerdeken's omtrent de partijfinanciering leert dat te lang filibusteren ernstige gevolgen kan hebben. Dat verdient deze collega niet. Wat het filibusteren met betrekking tot dit voorstel betreft, nodig ik het lid uit om bijvoorbeeld het advies van de Raad van State omtrent deze voorstellen te lezen en het debat ten aronde hierover te voeren. Een parlement is meer dan een

être convoqué à tout moment, dans la mesure où une session ne se termine que la veille du premier jour de la session suivante. Nous nous sommes également déjà réunis pendant les vacances parlementaires. Il est cependant logique que lorsque le gouvernement débute ses travaux, le Parlement puisse aussi exercer un contrôle. Par ailleurs, dès novembre, notre agenda est surchargé.

La portée de la modification dépend en grande partie de nous-mêmes. Il nous faudra donc aussi évaluer notre méthode de travail. A ce sujet, certaines déclarations nous ont cependant offensés. Les parlementaires ont également une mission extra muros. Ils se doivent d'être proches de la population. S'il est vrai que les réunions coûtent très cher, le Parlement le moins onéreux serait celui qui ne se réunit pas. Le Parlement est davantage qu'une machine à voter: c'est un espace de débat.

Nous soutiendrons la proposition de M. Bacquelaine mais nous nous demandons si elle est compatible avec sa proposition de modification du Règlement empêchant le dépôt de motions en conclusion d'interpellations jusqu'au moment qui précède la séance plénière. Cela signifierait que la majorité elle-même ne devrait même plus être présente lors des interpellations de l'opposition en commission. Une interpellation doit pouvoir faire l'objet d'un débat de fond.

La volonté du gouvernement de limiter le flux de questions est contraire à la volonté de confier un rôle plus en vue au Parlement. Nous pourrions alors tout aussi bien voter par le biais de l'internet et débattre par l'entremise de procédures écrites. Une autre évolution agaçante est celle qui consiste à voir les ministres venir lire les réponses de leurs collègues.

Nous estimons en revanche qu'il est nécessaire de mener un débat de fond sur le fonctionnement de cette institution pour que cette

stemmachine. In een parlement mag en hoort men te spreken en te “parleren”. Naast de meerderheid verdient ook de oppositie het om aan haar trekken te komen.

Mijnheer Bacquelaine, ik feliciteer u met dit voorstel dat waarschijnlijk een gunstige afloop zal hebben. Dit voorstel komt op zijn plaats en verdient dus ook onze steun. Alleen zou ik u willen vragen in welke mate u dit – terecht – voorstel compatibel acht met uw voorstel om het Reglement te wijzigen, in die zin dat moties over interpellaties ook nog tot vlak voor de plenaire vergadering kunnen worden ingediend? Dat houdt immers de facto in dat niemand van de meerderheid in de commissie aanwezig dient te zijn wanneer er interpellaties worden gehouden door leden van de oppositie. Men moet met andere woorden minder verlof hebben en eerder uit vakantie komen – en terecht – maar als men tot de meerderheid behoort dient men in elk geval niet aanwezig te zijn als er interpellaties gehouden worden.

Wil men de werkzaamheden van een parlement ernstig nemen, dan moet er ook met betrekking tot interpellaties een debat mogelijk zijn.

Dat debat hoort op de eerste plaats dan plaats te vinden in een commissie. Ik meen niet dat in het kader van een reglementswijziging die u voorstelt dit mogelijk is en dat dit eigenlijk een stukje in contradictie is met uw terecht ingediend voorstel tot grondwetswijziging.

Ik meen ook dat, wanneer wij een parlement au sérieux nemen en met dit wetsvoorstel terecht, denk ik, een stukje meer sérieux proberen en wensen te geven, de verzuchtingen van de regering om de vragen, de vloed van vragen die op hen afkomt, te contingenten, ook een stukje indruisen tegen de wens om dit Parlement een volwaardige rol te geven. Als het zo doorgaat, collega's, en als wij voorstellen van reglementswijzigingen gaan goedkeuren van die aard of als we vragen en interpellaties zouden gaan contingenten, dan komen wij straks nog tot een Parlement waar wij via internet kunnen stemmen en via schriftelijke procedures het debat kunnen voeren. Dat wij via schriftelijke procedures soms het debat voeren, voorzitter, daarmee werden wij eigenlijk tijdens het vragenuurtje nog een stuk geconfronteerd door het feit dat menige vragen door ministers worden voorgelezen namens hun collega's. In sommige omstandigheden heeft dit zijn reden, terecht, en hebben we daar ook begrip voor. In andere gevallen vrees ik dat het soms de spuigaten uitloopt.

In elk geval, collega's, meen ik dat dit een goed voorstel is dat uiteraard onze steun verdient. Als dit voorstel tot grondwetswijziging straks wellicht daadwerkelijk aanleiding zal geven tot een grondwetswijziging als ook de Senaat dit zou goedkeuren, dan denk ik dat als wij dit meer dan een symbolische ook een reële betekenis willen geven, wij ook het debat nog grondig moeten voeren over de werking van onze assemblee, opdat ook die nog iets efficiënter zou kunnen gevoerd worden, zodat wij de échte vertegenwoordigers van het volk kunnen zijn en blijven. Ik geloof dat dit niet alleen de wens is van de leden van de oppositie, maar ook van de leden van de meerderheid.

15.04 Daniel Bacquelaine (MR): Monsieur le président, chers collègues, manifestement, le fait de venir travailler plus tôt dans cette Assemblée, au mois de septembre, ne préoccupe pas beaucoup le monde politique! Ce n'est sans doute pas une de ses priorités. Peu importe, quand le Parlement travaille, pourvu qu'il travaille et qu'il le fasse bien et vite, et qu'il réponde aux attentes des citoyens.

C'est la production normative qui est la plus importante et qui intéresse

révision de la Constitution revête une réelle signification. Nous devons veiller à être et à demeurer les véritables représentants du peuple.

15.04 Daniel Bacquelaine (MR): De datum van de hervatting van de parlementaire werkzaamheden is geen prioriteit voor de politieke wereld. Het is inderdaad de geproduceerde regelgeving die de burger interesseert, niet de mechanismen die haar mogelijk

le citoyen, et non les mécanismes souvent compliqués qui rendent cette production possible. Chacun sait que les cadres juridiques recèlent la plupart des garanties fondamentales qui fondent notre système démocratique. C'est le cas de l'article 44 de la Constitution. N'oublions pas qu'il instaure l'indépendance du pouvoir législatif par rapport au pouvoir exécutif. Les Chambres se réunissent de plein droit. Il y a donc lieu de mesurer l'importance du passage constitutionnel qui est soumis aujourd'hui à notre attention.

Le problème est que cette réunion de plein droit est annoncée dans notre charte fondamentale pour le deuxième mardi d'octobre. Nous pensons que ce point de la disposition est en décalage avec les réalités politiques que nous connaissons aujourd'hui. Nous proposons, dès lors, d'organiser la rentrée parlementaire dès le deuxième mardi de septembre.

Différentes justifications incitent à ce choix. Il y a, tout d'abord, la volonté de replacer le Parlement au centre du débat public. Dans les faits, la rentrée politique intervient au sortir des vacances d'été.

Les idées s'échangent dès ce moment et il est logique – me semble-t-il – que le Parlement puisse immédiatement canaliser cette créativité, le cas échéant, en textes de loi.

Septembre correspond aussi à la traditionnelle rentrée du gouvernement et aux premières réunions du Conseil des ministres, aux premières interviews de ceux-ci dans la presse. Cette reprise d'activité doit être contrôlée et le "question time" ne peut souffrir plus longtemps d'une inertie annuelle d'un mois et demi.

Une rentrée anticipée permettra du reste de réorganiser les premiers mois du travail parlementaire en séance plénière. On l'a vu durant les premiers mois de cette année, il est vrai que l'on se répète souvent. La discussion budgétaire s'entame immédiatement après le vote de confiance et la déclaration du premier ministre. A ce moment, on parle déjà du budget et la semaine prochaine, on va répéter pour peu ce que nous avons dit lors de la déclaration du gouvernement où les grandes lignes budgétaires avaient déjà été tracées. Nous remettons de surcroît le couvert dans le cadre de la loi-programme puisque, à nouveau, le contenu de la loi-programme est en réalité ce qui nous aide à exécuter la politique budgétaire.

C'est à mon sens dommageable dans la mesure où chacune de ces discussions devrait avoir sa raison d'être et être porteuse d'enseignements spécifiques. La révision proposée va allonger d'un mois le premier volet de la session parlementaire jusqu'aux vacances de Noël, ce qui devrait permettre de renforcer la mission politique de la déclaration du premier ministre, tout en ménageant à nouveau une place significative pour le budget.

Nous pensons aussi que la rentrée parlementaire devrait être réorientée vers le Parlement et les thématiques qui lui sont propres. Il est quelque peu paradoxal que la rentrée parlementaire corresponde à la déclaration du gouvernement. Il conviendrait que la rentrée parlementaire soit celle du Parlement!

Aujourd'hui, c'est le gouvernement qui occupe seul la scène jusqu'au deuxième mardi d'octobre; cela ne me semble pas tout à fait cohérent.

On notera aussi que la charge du travail du parlement s'est considérablement accrue ces dernières années. Des solutions doivent être imaginées afin d'éviter parfois une certaine impasse. La révision de

make. Artikel 44 van de Grondwet is van groot belang maar inzake de datum van de vergadering van rechtswege van de Kamers wijkt het af van de politieke werkelijkheid. Er zijn verschillende argumenten die de keuze voor de tweede dinsdag van september rechtvaardigen.

In de praktijk begint het nieuwe politieke jaar na het zomerreces. Het Parlement moet die creativiteit in goede banen leiden maar moet ook de regering kunnen controleren.

Overigens zal een vervroegde hervatting van de parlementaire werkzaamheden de mogelijkheid bieden het werk tijdens de eerste maanden te reorganiseren en zal herhaling kunnen worden voorkomen van debatten die in grote mate gelijklopen omdat ze in een zeer korte tijdspanne worden gevoerd. Bovendien zal men zodoende voorkomen dat de regering bij het begin van het nieuwe politieke jaar een one man show ten beste geeft zoals zij dat gewoonlijk doet op de tweede dinsdag van oktober.

We moeten ook voorkomen dat we in een impasse geraken gelet op de groeiende werklust van het Parlement.

Tot slot moet de hervatting van de parlementaire werkzaamheden samenvallen met de periode waarin de werkzaamheden in andere sectoren worden hervat. De grondwettelijke uitzondering is verouderd en geeft een vertekend beeld van de politieke klasse, wat ze niet verdient.

l'article 44 de la Constitution fait partie de ces solutions mais nous en proposons également d'autres qui permettraient notamment la création du Comité de suivi législatif ou encore diverses modifications du Règlement de la Chambre en vue d'améliorer le travail parlementaire. Nous espérons que ces pistes pourront aboutir le plus prochainement.

Au surplus, et c'est l'argument le plus évident au crédit de la réforme proposée, il nous paraît indispensable que le parlement soit davantage en phase avec les différentes rentrées des autres secteurs d'activités; je songe notamment au milieu scolaire, au milieu académique, au milieu judiciaire et au milieu économique. Tous reprennent, s'ils se sont arrêtés, dès le mois de septembre.

L'exception constitutionnelle désuète offre, dès lors, une mauvaise image du parlement et de la classe politique. C'est une image fausse et tronquée. Ce qui peut apparaître comme un décalage avec la réalité quotidienne des citoyens n'est évidemment pas tout à fait exact car les parlementaires n'attendent pas le deuxième mardi d'octobre pour se mettre au travail; la plupart d'entre eux prennent peu de vacances, je le sais et il n'y a aucun doute dans mon esprit. Ceci étant dit, les gens qui suivent l'actualité et qui assistent aux rentrées successives, constatent que la rentrée parlementaire vient largement après toutes les autres.

En moyenne, une vingtaine de commissions se réunissent déjà avant la reprise constitutionnelle; telle est la réalité du Palais de la Nation, réalité qui, aujourd'hui, me semble occultée quelque peu par la médiatisation de la déclaration gouvernementale de la mi-octobre qui apparaît comme la véritable rentrée du parlement. Cela ne devrait donc plus être le cas. S'il vous plaît, votez cette révision constitutionnelle!

15.05 Hilde Vautmans (VLD): Geachte voorzitter, beste collega's, de prioriteiten van de huidige regering zijn samen te vatten in drie woorden: werk, werk, werk. In diezelfde lijn wil ik dat de prioriteit van het Parlement dan ook wordt: werken, werken en nog eens werken.

Het Parlement heeft bij de mensen al eens een kwalijke reputatie. Voor velen is het een dure praatbarak, een rode en een groene zaal met knusse zetels en – voor ons – harde banken. Het halfroond en de commissiezalen tellen vaak meer lege dan volle banken. Ik heb zojuist eens geteld en ik denk dat we vandaag toch met 23 van de 150 leden aanwezig zijn.

De talloze herhalingen in het halfroond zijn bovendien niet te tellen. Het is mijn overtuiging als jong parlamentslid dat wij deze instelling en haar werking moeten verbeteren, aanpassen aan de noden van de moderne maatschappij. Het Parlement moet weer een referentie-instelling worden. Hier moeten echte debatten plaatsvinden waar de confrontaties van verschillende ideeën leidt naar oplossingen voor de problemen van de mensen. Dat moet hier gebeuren. Hier moeten we werken om van dit land een steeds betere leefomgeving te maken voor België en zijn inwoners.

Sommige vragen moeten we ons durven te stellen. Welke meerwaarde brengen wij aan voor onze maatschappij? De rol van het Parlement mag niet verkrampen tot een protocolaire verpersoonlijking van de democratie. We moeten meer zijn dan alleen maar het fysieke bewijs dat de regerende regering een emanatie is van een representatieve meerderheid.

De officiële opening van dit Parlement vervroegen van de tweede

15.05 Hilde Vautmans (VLD): Dans le prolongement de la priorité du gouvernement, à savoir l'emploi, celle du Parlement doit être le travail. Ce Parlement semble toutefois pour beaucoup s'apparenter à un salon de conversation coûteux, un hémicycle à moitié vide où retentissent principalement les redites, alors qu'il devrait être le lieu de véritables débats, où des solutions effectives sont trouvées aux problèmes sociétaux.

Quelle est pour l'instant notre valeur ajoutée pour la société? Nous devons oser nous poser la question.

L'anticipation de la rentrée parlementaire au deuxième mardi de septembre est une bonne chose, puisque cette date correspond également à la fin des vacances pour les étudiants, les travailleurs et les membres du gouvernement. La fête nationale constitue d'ailleurs également une date appropriée pour la clôture des

dinsdag van oktober naar de tweede dinsdag van september is een goede zaak. Op die manier worden de werkzaamheden van het Parlement geharmoniseerd met de dagdagelijkse realiteit. Studenten en scholieren zitten terug op de banken en ook voor de werkende mensen ligt de vakantieperiode al lang achter hen. Bovendien herneemt de regering haar werkzaamheden vanaf september. Ook het Parlement vergaderde de afgelopen jaren reeds – niet officieel dan wel – talrijke malen in september.

Mijnheer de voorzitter, een discussie die in de commissie kort werd aangesneden maar eigenlijk nooit terdege werd uitgediscussieerd, was het hebben van een einddatum van de werkzaamheden. Collega Tommelein heeft het aangekaart. In het Vlaams Parlement eindigt men rond de Vlaamse feestdag. Misschien kunnen wij hier ook wel overwegen om onze werkzaamheden te beëindigen tegen onze nationale feestdag. Ik denk dat we dat niet hebben uitgediscussieerd. Ik denk dat we daar misschien nog wel eens over kunnen praten.

Collega's, de vervroeging van de officiële opening van het parlementair jaar is echter niet voldoende om de rol van het Parlement te herwaarden, ook collega Verherstraeten heeft het aangehaald. Dit is slechts de aanzet, een eerste stap daartoe. Ik ga nu een open deur intrappen. De Kamer heeft twee functies: een controlerende en een wetgevende functie. Misschien moeten wij die beide taken eens even samen onder de loep nemen.

De **voorzitter**: De Kamer heeft ook een budgettaire functie.

15.06 Hilde Vautmans (VLD): Ook een budgettaire functie, maar voor mij zijn dat de twee belangrijkste. Wat betreft de controletaak van het Parlement denk ik dat velen, althans in de meerderheid, het met mij eens zijn dat die enorm veel tijd opsloort in de commissievergaderingen. Laten wij eerlijk zijn, als men geen vraag heeft ingediend, dan kan men alleen maar luisteren. Ook al borrelt die commentaar in ons op, wij kunnen hem niet kwijt. Het is geen debat, het doet mij veeleer denken aan een pingpongspel. De vraagsteller serveert, de minister klopt de bal terug en wij zitten te kijken naar de bal die heen en weer gaat. Tussenkomen mogen wij niet, mee pingpongen allerminst.

In die zin, mijnheer de voorzitter, denk ik dat wij moeten nadenken over een aanpassing van het Reglement, met als doelstelling de debatten in de commissie te verruimen, zodat een lid van elke politieke fractie die niet interpelleert of geen vraag stelt toch kort het woord zou kunnen voeren. Dan komen wij tot echte debatten in de commissievergaderingen. Bovendien lijkt het mij aangewezen om het systeem van de moties, de eenvoudige motie en de motie van aanbeveling, te herdenken. Ook collega Verherstraeten heeft dat trouwens aangehaald. Elke donderdag krijgen wij hier een waslijst moties waarover wij moeten stemmen, terwijl er niet eens een serieuze conclusie wordt verbonden aan het voorgaande debat. Ik hoop van ganser harte dat wij, meerderheid en oppositie, dit met elkaar kunnen bekijken, want wie vandaag in de meerderheid zit, kan morgen in de oppositie zitten of omgekeerd. Ik denk dat iedereen dit wel heel duidelijk weet.

De **voorzitter**: Dat wordt soms vergeten, mevrouw Vautmans.

15.07 Hilde Vautmans (VLD): Wat betreft onze taak als wetgevende macht, is het zelfs een beetje schrijnend. Het inkorten van het reces heeft ons de ruimte om ons eiaen wetaevend werk te doen zoals het

activités. Cela ne suffira toutefois pas à revaloriser le rôle du Parlement.

La Chambre exerce une fonction législative et de contrôle.

15.06 Hilde Vautmans (VLD): La fonction de contrôle absorbe énormément de temps au sein des commissions. Un véritable débat n'est toutefois pas possible. Peut-être devrions-nous adapter le Règlement pour permettre également aux députés qui n'ont pas introduit de question de prendre part à la discussion.

Le système des motions doit également être revu et éventuellement adapté sur le modèle d'autres parlements.

Le raccourcissement des vacances parlementaires nous permettra également de mieux nous acquitter de notre mission législative et de réinscrire en tête de l'ordre du jour nos propres initiatives législatives. Même cette proposition découle en effet de l'accord de gouvernement.

15.07 Hilde Vautmans (VLD): Au cours de l'histoire de nos institutions, le rôle du Parlement

hoort. De helft van de tijd in de commissies, collega's, besteden wij momenteel aan de controlerende taak. De andere helft gaat naar de ontwerpen van de regering. Het eigen wetgevend initiatief verhuist naar de onderste lade. Zelfs het voorstel dat wij hier vandaag bespreken is eigenlijk een uitvoering van het regeerakkoord. Dit werd besproken tijdens de regeringsonderhandelingen. Collega's, ik denk echt dat dit mag worden gezegd: in de loop van de geschiedenis van onze instellingen heeft het Parlement geleidelijk zijn rol als betrokkene bij het wetgevende en politieke werk verloren, naarmate de uitvoerende en de rechterlijke macht aan belang wonnen.

Het zwaartepunt is werkelijk verschoven naar de uitvoerende macht, hoewel ook moet worden gezegd dat er de voorbije jaren in het Parlement wél enkele belangrijke debatten hebben plaatsgevonden. Denk maar aan de Rwanda-commissie, denk maar aan het debat in de Senaat over euthanasie. Toch profileren we ons te weinig als sturende kracht.

Collega's, vandaag moeten we zelf onze rol een nieuwe invulling geven en zouden we onze regels voor optreden best herdefiniëren.

Mijnheer de voorzitter, daarom vraag ik u in naam van de VLD-fractie om de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de parlementaire werkzaamheden binnenkort samen te roepen. Er werden reeds talrijke voorstellen tot hervorming van het Reglement ingediend. Ik denk aan de voorstellen van collega Bacquelaine en van collega Bourgeois.

De **voorzitter**: Mevrouw Vautmans nodigt uit om haar te onderbreken. Als ik dus een vinger in de lucht zie gaan, voel ik dat mevrouw Vautmans gelukkig zal zijn.

Mijnheer Verherstraeten, u heeft het woord.

15.08 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik zou graag na de heel interessante uiteenzetting van mevrouw Vautmans een korte toelichting geven. Ik wil haar niet onderbreken. Ik zag uw armgebaren, die ik als eerder bedwingend ervoer, terwijl ik hoopte dat een voorzitter zou exciteren.

Collega Vautmans, ik vind uw betoog heel goed. U deed daarnet de suggestie om het Reglement voor de interpellaties uit te breiden, zodat andere niet-interpellanten ook zouden kunnen spreken. Gedeeltelijk kan dat reeds. Wanneer u voorstelt het echte, tegensprekelijke debat effectief ook reglementair te stimuleren, ben ik het volmondig met u eens. Mag ik daaruit dan afleiden dat de VLD-fractie – ik neem aan dat u namens uw fractie spreekt – het voorstel tot wijziging van het Reglement van collega Bacquelaine niet goedkeurt? In zijn voorstel suggereert hij dat leden van de meerderheid zelfs niet meer aanwezig hoeven te zijn tijdens interpellaties en moties kunnen indienen tot net vóór de plenaire zitting. U suggereert zelfs – volgens mij terecht – dat de gewone moties ook een aberratie zijn van het tegensprekelijk debat. Mag ik hieruit dan afleiden dat u het voorstel niet zal goedkeuren, wanneer het voorwerp van bespreking zal uitmaken? Mag ik hieruit ook afleiden dat de VLD-fractie bereid zou zijn om samen met ons een voorstel in te dienen om de gewone motie af te schaffen?

15.09 Hilde Vautmans (VLD): Mijnheer Verherstraeten, om in te gaan op uw suggestie, ik zou heel graag eens willen kijken hoe andere parlementen werken. Ik ben het met u eens dat het systeem van de gewone motie en de motie van aanbeveling eigenlijk geen juist systeem is. Het voorstel van de heer Bacquelaine lijkt mij tegemoet te komen

dans le cadre du travail législatif et politique s'est progressivement affaibli. Le centre de gravité s'est déplacé vers le pouvoir exécutif, le Parlement n'assumant pas suffisamment son rôle de force directrice. Il serait dès lors opportun que le Parlement joue à nouveau son rôle, notamment en redéfinissant les règles de son action. MM. Bacquelaine et Bourgeois ont déjà déposé des propositions de réforme du Règlement.

15.08 Servais Verherstraeten (CD&V): Je félicite Mme Vautmans pour son intervention. Modifier le Règlement pour ce qui concerne les interpellations en vue de stimuler un débat véritable et contradictoire constitue une excellente initiative. Pouvons-nous compter sur l'appui du VLD pour rejeter la proposition de M. Bacquelaine relative au dépôt de motions? Le VLD pourrait-il se joindre au CD&V pour déposer une proposition visant à abolir le système de la motion pure et simple?

15.09 Hilde Vautmans (VLD): La proposition formulée par M. Bacquelaine répond à certains aspects du problème. Nous devons mener cette discussion au sein de

aan een bepaalde opmerking, maar niet aan alles. Daarom vraag ik ook dat de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de parlementaire werkzaamheden samen zou komen. Meerderheid en oppositie moeten samen het debat in deze commissie voeren, kijken hoe het in andere landen werkt en nagaan hoe we eruit kunnen geraken. We mogen immers ook niet vervallen in een systeem, waarbij de oppositie constant interpellaties indient met de bedoeling moties neer te leggen en de meerderheid zo wordt gedwongen het debat van de oppositie te voeren. Daarin moeten we nuchter en realistisch zijn. We moeten een goed systeem vinden. Ik hoop dat we dat debat samen in de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de parlementaire werkzaamheden kunnen voeren.

De **voorzitter**: Mevrouw Vautmans, de heer Tommelein wenst u te onderbreken.

15.10 Bart Tommelein (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik deel volkomen de analyse van mijn collega Vautmans. Ik ben trouwens een van de mede-indieners van het voorstel. Ik zou toch even willen verwijzen naar wat mijn collega Borginon in de commissie zelf gezegd heeft. We moeten ervoor opletten dat we niet te veel met onszelf bezig zijn. Men heeft, enerzijds, de taak van kamerlid in deze Kamer, in dit Parlement, in de commissies. Dat is zeer belangrijk. Anderzijds, is het evenzeer van belang te weten en aan te voelen dat de taak van een parlamentslid ook buiten deze Kamer voortgaat.

De enige waarschuwing die ik zou willen geven in het verhaal van mevrouw Vautmans dat ik voor 100% deel, is dat we moeten zorgen dat wij goed werken, maar dat er ook ruimte, tijd en plaats moet zijn om te blijven weten wat er buiten omgaat. We moeten weten wat de mensen zeggen, wat de mensen denken. We moeten daarvoor ook de nodige tijd hebben als parlamentslid. Ik denk dat ik dan de mening van de voorzitter deel en ook van mijn collega Borginon. We zijn nooit met vakantie. We zijn altijd bezig. Af en toe moeten we eens vergaderingen onderbreken om ons daadwerkelijk met de mensen te kunnen bezighouden, mijnheer Van der Maelen.

15.11 Jan Mortelmans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik zeg dit louter ter attentie van mevrouw Vautmans. Ik richt mij vooral tot de heer Verherstraeten. Ik zou willen zeggen dat het Vlaams Blok reeds een voorstel tot afschaffing van de eenvoudige motie heeft ingediend. Die kan binnenkort misschien naar de commissie voor het Reglement gaan. We kunnen die dan op een constructieve manier bespreken. Ik hoop dat ik in de toekomst op uw steun kan rekenen.

15.12 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de interventie van mevrouw Vautmans is eigenlijk bijzonder interessant en nuttig om tot een degelijk parlementair debat te komen.

U kan degenen die aanwezig zijn niet verwijten dat ze aanwezig zijn. Ik wilde toch even wijzen op een probleem dat we de afgelopen dagen opnieuw hebben gekend in dit Parlement naar aanleiding van de bespreking van de begroting en van de programmawet. Het gaat over de budgettaire opdracht van het Parlement om aan de regering de middelen ter beschikking te stellen om het beleid te kunnen voeren. Dat is hét grote debat in het parlementaire jaar. Voor welke beleidsdomeinen stellen we welke middelen ter beschikking?

De concrete vaststelling is dat we 24 of 48 uur vóór de bespreking in het bezit worden gesteld van duizenden bladzijden documenten. De vaststelling is dat wij in het kader van de bespreking geconfronteerd worden met amendementen van de regering die de teksten

la commission du Règlement.

15.10 Bart Tommelein (VLD): Je partage les préoccupations de Mme Vautmans quoique nous devons nous garder de tout nombrilisme. L'action d'un parlementaire, en effet, ne doit pas se cantonner à cette Chambre. Nous disposons d'une marge de manœuvre, à la fois spatiale et temporelle, qui nous permet de savoir ce qui se passe en dehors de cet hémicycle. Au fond, nous ne sommes jamais en vacances, comme le dit toujours le président. Les séances sont parfois suspendues, c'est tout...

15.11 Jan Mortelmans (VLAAMS BLOK): Le Vlaams Blok a déjà déposé une proposition visant à supprimer les motions pures et simples. Je compte sur tous nos collègues pour soutenir cette proposition.

15.12 Tony Van Parys (CD&V): Le message qu'a voulu faire passer Mme Vautmans semble intéressant, mais quand je vois ce qui s'est passé ces derniers jours, j'ai tout de même l'impression qu'elle est fort éloignée des réalités. La mission budgétaire du Parlement est une mission majeure qui devrait faire l'objet, plus que toute autre, d'un large débat. La réalité à laquelle nous sommes confrontés concrètement est celle-ci: quelques heures avant la séance, nous recevons des milliers de pages dont la lecture en un laps de temps si court constitue une

fundamenteel wijzigen. We hebben eigenlijk zelfs niet de mogelijkheid om ze grondig en goed te bestuderen.

Ik verwijs nu onder meer naar de bespreking van de begroting voor Justitie. De vaststelling is dat de leden van de meerderheid niet of nauwelijks het woord nemen, tenzij op basis van een document dat klaarblijkelijk klaargemaakt is door de mensen van het kabinet van de minister. Wij hebben hier deze ochtend de programmawet besproken. Het ging over belangrijke maatschappelijke thema's, namelijk Binnenlandse Zaken en Justitie. De vaststelling is dat het departement Justitie werd besproken in afwezigheid van de minister van Justitie. Mijnheer de voorzitter, het was in afwezigheid van de minister van Justitie.

tâche surhumaine. Autre conséquence: nous recevons en dernière extrémité des amendements qui modifient fondamentalement les textes mais que nous n'avons plus la possibilité de commenter. Quant aux membres de la majorité, ils n'interviennent pas non plus, si ce n'est en se fondant sur des textes concoctés dans un cabinet ministériel. Dernière conséquence: le volet Justice de la loi-programme est examiné en l'absence de la ministre compétente.

De **voorzitter**: U kent de reden toch.

15.13 Tony Van Parys (CD&V): Dit zijn de concrete vaststellingen op dit ogenblik. In de mate dat uw betoog de aanzet is tot initiatieven vanwege de meerderheid om het debat effectief mogelijk te maken, zal ik – en onze fractie zeer zeker – u daarin ten volle ondersteunen, maar u zult moeten begrijpen dat wij u zeer binnenkort zullen confronteren met wat u hier op de tribune hebt gezegd, met name wanneer we morgen de eerste stemming zullen hebben over de eerste eenvoudige motie. Het volstaat natuurlijk niet hier een aantal dingen te komen zeggen. Ik wil geloven in uw oprechtheid en uw motivatie. Uw gedrevenheid is alom bekend, maar u zult moeten begrijpen dat dit in daden zal moeten worden omgezet. Dan zult u in de CD&V-fractie een fervente ondersteuner vinden van uw voorstellen.

15.13 Tony Van Parys (CD&V): Mon groupe soutiendra la proposition de Mme Vautmans mais nous la confronterons à la réalité. Les propos doivent être traduits en actes. Quand ils le seront, elle pourra compter sur le soutien du CD&V.

De **voorzitter**: Ik geef nog het woord aan de heer Borginon en daarna aan mevrouw Vautmans. Men moet ook reageren op de spreker en niet altijd onder mekaar het debat voeren.

15.14 Alfons Borginon (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik vind het een beetje jammer dat de uiteenzetting van mevrouw Vautmans, die vanuit een zeer open houding, met de bril van een nieuw parlementslid – ik zou zelf een aantal dingen anders formuleren omdat ik hier natuurlijk al negen jaar zit en men dan een aantal andere inzichten heeft – een inspanning doet om over de grenzen van meerderheid en oppositie heen tot een pleidooi te komen voor een betere werking van dit Parlement, waarvan het thema dat we vandaag bespreken een onderdeel is.

15.14 Alfons Borginon (VLD): Il est regrettable qu'on détourne le plaidoyer d'un nouveau parlementaire motivé, qui dépasse les clivages politiques, pour se livrer à une querelle entre la majorité et l'opposition. Mieux vaudrait un débat fondamental sur le fonctionnement du Parlement, par-delà les clivages politiques. L'ordre du jour pur et simple, par exemple, présente également un intérêt. Il peut mettre un terme à un débat interminable. Le débat sur la question n'a pas encore été épuisé.

Eigenlijk is dit pleidooi een beetje in dezelfde teneur als wat collega Verherstraeten naar voren brengt. Ik vind het dan ook jammer dat men van uw goede wil gebruik maakt om een klassiek meerderheids- en oppositiespel te gaan spelen en te gaan focussen op een aantal aspecten die ik het monster van Loch Ness zou willen noemen. Ik verwijs naar de discussie over de eenvoudige motie.

L'opposition intervient beaucoup plus souvent en commission que la majorité. C'est parfaitement normal en somme. La majorité peut s'exprimer bien plus facilement grâce aux projets de loi de ses ministres. L'opposition doit pouvoir canaliser une énergie constructive par le biais des réunions des commissions. Si tel n'était pas le cas, les protestations fuseraient.

Ik herinner mij nog dat de collega's van de groene fracties zich hier ettelijke keren hebben onthouden om te zeggen dat die eenvoudige motie een schande was. Ik heb in de vorige legislatuur vastgesteld dat men ook op dat vlak snel kan leren. Er zijn ook een aantal voordelen aan die eenvoudige motie, die beletten dat een discussie al te lang uitdeint, hoewel men natuurlijk wel – meer dan nu het geval is – zou moeten kunnen komen tot moties van aanbeveling met inhoud. Daar hebt u een punt en heeft ook de heer Van Parys een punt.

Als men het dan heeft over het algemeen gegeven dat in commissies de oppositie meer intervenueert dan de meerderheid als het over

belangrijke thema's gaat, dan is dat als men naar de spreektijd kijkt zonder enige twijfel ook het geval. Ik meen dat de oppositie, welke ze ook is, ernstig zou protesteren indien ze niet de gelegenheid zou krijgen bij de bespreking van een begroting om al haar commentaar en al haar opmerkingen kond te doen. Immers, uiteindelijk heeft de meerderheid in de vorm van de voorstellen die de minister heeft gedaan en naar de media heeft gecommuniceerd, veel meer gelegenheid om haar punt te maken dan de oppositie. Vandaar dat er een correctie is.

Als we het hebben over het moderniseren van de werking van dit Parlement, zullen ook een aantal heilige huisjes moeten sneuvelen die te maken hebben met zaken zoals spreektijd. U moet dat niet te persoonlijk opvatten, mijnheer Van Parys, maar ik stel mij persoonlijk de vraag of wij in een modern werkend Parlement het nog logisch en normaal kunnen vinden dat iemand tweeënhalf uur spreekt, allemaal zinnige dingen zegt – zonder enige twijfel – maar waarbij uiteindelijk diegene die in debat zou moeten treden fysiek niet meer in staat is om te luisteren.

Is het in een modern parlement nog normaal te noemen dat een lid gedurende gedurende tweeëneenhalf uur een betoog houdt en allerlei zinnige zaken vertelt, maar dat degene die uiteindelijk in debat moet treden fysiek niet meer in staat is om te luisteren? Daarover bestaat wetenschappelijk onderzoek, waarbij sommigen beweren dat men gedurende twintig minuten aandachtig kan luisteren, terwijl een meer open onderzoek de maximumgrens op vijftig minuten legt. Men kan van een minister of van andere leden van de meerderheid niet verwachten tot een fatsoenlijk debat te komen als zij worden veronderstelt gedurende tweeëneenhalf uur te moeten luisteren naar een uiteenzetting die op zich overigens best interessant kan zijn.

Indien er heilige huisjes moeten sneuvelen, zal dit langs alle kanten moeten gebeuren.

De **voorzitter**: De pers moet veel langer dan tweeëneenhalf uur naar ons luisteren.

15.15 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, het standpunt van de CD&V ten aanzien van het betoog van mevrouw Vautmans is positief en constructief. Wij nemen de handschoen op. Zij heeft een aantal voorstellen gedaan en wij zijn bereid daar positief op in te gaan. We hebben er wel aan toegevoegd dat we dit in concrete daden wensen omgezet te zien, anders heeft het geen zin dat we dit debat voeren. U kunt het ons onmogelijk kwalijk nemen dat we dit op een bepaald ogenblik ook zullen toetsen.

Ik herhaal dat de CD&V bereid is in te gaan op het debat en de interessante voorstellen van mevrouw Vautmans steunen, die de oppositie ongetwijfeld ten goede zullen komen zodat een zinvol debat kan worden gevoerd.

Mijnheer de voorzitter van de commissie voor de Justitie, u zou gelijk hebben in de mate dat een betoog van tweeëneenhalf uur – blijkbaar gebruikte u een chronometer – te herleiden is tot filibusteren!

Toen wij de moeite deden om de begroting en de beleidsnota inzake Justitie grondig te bestuderen binnen de tijdspanne van achtenveertig uur die ons tijdens het weekend ter beschikking werd gesteld, mijnheer de voorzitter van de Kamer, is het niet meer dan normaal dat we een lang betoog houden. Mocht ons betoog gefilibuster zijn, dan hebt u gelijk en dan kan dat niet. In de mate echter dat men op fundamentele punten een arondia debat voert. moet dit kunnen. Het arument dat

En ce qui concerne la modernisation du Parlement aussi, il va falloir briser des tabous. Ainsi, un temps de parole de deux heures et demie est-il bien raisonnable alors qu'il est scientifiquement établi que la capacité d'écoute d'un individu, et donc aussi d'un ministre, n'excède pas 50 minutes?

15.15 Tony Van Parys (CD&V): La position de notre groupe à l'égard des propositions de Mme Vautmans est positive et constructive mais nous attendons des actes concrets. Une intervention de deux heures et demie ne peut, par définition, être considérée comme de l'obstruction. Si nous prenons la peine d'analyser en profondeur les piles de documents que nous recevons en dernière minute, il est tout de même logique que nous intervenions de manière détaillée.

Nous sommes également disposés à évoquer un certain nombre de sujets tabous. A nos yeux, les accords relatifs aux temps de parole n'ont rien de tabou.

Il serait cependant souhaitable que la majorité évoque le contenu des notes de politique au lieu de les

niemand in staat is een omvangrijke toespraak in de commissie te beluisteren, gaat er bij mij niet in.

Ook de CD&V is bereid de heilige huisjes te laten sneuvelen. Ik heb geen enkel probleem inzake afspraken met betrekking tot spreektijd. Ik had echter alleen gehoopt dat de meerderheid een gegrond en fundamenteel betoog zou hebben gehouden over de fundamentele aspecten van de beleidsnota. Dat gebeurde echter niet. Ik heb de meerderheid niet moeten aanhoren gedurende een uur, een half uur of een kwartier. Ik heb alleen pro forma betogen van de meerderheid gehoord.

Mijnheer Borginon, ik nodig u uit in het volgende debat ten gronde te reageren op de oppositie en standpunten inneemt, maar niet langer blindelings de stellingen overneemt die de regering poneert en in vele gevallen oplegt. U kunt mij niet verwijten dat wij in de commissie voor de Justitie een debat hebben gevoerd dat uitsluitend op het Reglement was gebaseerd.

Ik wil respect voor diegenen die toch nog de moeite doen om in deze onmogelijke omstandigheden ten gronde nog argumenten aan te brengen. Ik nodig u uit met een passage van mijn uiteenzetting die u zult terugvinden in het verslag van de begroting aan te tonen dat op een of andere wijze misbruik zou zijn gemaakt van het spreekrecht. Als we dat niet meer kunnen, dan hebben we een probleem.

Nog eens, ik ben bereid mij aan afspraken te houden, maar dan in de mate dat men een wederwoord kan krijgen, hetzij van de minister, hetzij van de leden van de meerderheid van het Parlement.

De **voorzitter**: Ik zou mevrouw Vautmans willen laten repliceren op de verschillende opmerkingen. Daarna wil ik anderen opnieuw het woord geven. Ik herinner eraan dat mevrouw Vautmans de spreker was. Er zijn vragen gekomen en ik laat reageren. Dan zal ik aan de heer Tommelein en aan de heer Laeremans het woord geven.

15.16 Hilde Vautmans (VLD): Ik ben heel blij met de dynamiek die hier in dit huis ontstaat. Ik zou een paar dingen willen zeggen aan collega Van Parys. Ik hoop dat u ons morgen en overmorgen en volgende week niet gaat afmeten aan de eenvoudige motie. Op dit moment is het systeem van motie en eenvoudige motie nog zo. Ik wil dit debat heel graag voeren in de commissie voor het Reglement waar dit thuishoort met meerderheid en oppositie samen en daar zoeken naar een nieuw systeem. Ik vind het niet serieus dat u ons daar morgen op zou afmeten. Dan ga ik niet met u akkoord. Voor de rest wil ik daarover met u in debat gaan.

De heer Schalck kan beamen dat wij in de commissie voor de Infrastructuur met minister Bert Anciaux een heel zinvol debat hebben gehad met meerderheid en minister over zijn beleidsnota. Mevrouw Vervotte was daar ook, denk ik. Wij hebben met minister Anciaux op een avond een heel fijne discussie gehad die wel zin had. In die zin denk ik dat u niet mag zeggen dat het in alle commissies zo is. Ik denk dat er commissies zijn waar het anders en beter loopt dan in andere.

15.17 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ik wil gewoon even inpikken op de kritiek op een aantal parlementsleden, of de algemene gang van zaken, dat men soms zeer lang spreekt met een welbepaalde bedoeling. Ik zou toch willen wijzen op wat er zich verschillende dagen lang heeft afgespeeld in de commissie voor de Binnenlandse Zaken. Daar hebben wij ons met alle macht verzet tegen de wetgeving inzake het afnemen van de financiering van politieke partijen. De eerste keer heeft dat op een namiddag na zeer lange en uitvoerige analyses van

aborder formellement et qu'elle prenne véritablement position au lieu de défendre aveuglément les points de vue du gouvernement.

J'ai beaucoup de respect pour les parlementaires qui tentent encore de mener un véritable débat dans des circonstances quasiment surréalistes.

15.16 Hilde Vautmans (VLD): Je me réjouis de constater qu'une certaine dynamique s'amorce. M. Van Parys commettrait une erreur en nous jugeant dans les prochaines semaines sur la base du système des motions pures et simples. En tout état de cause, il faudra encore longtemps avant qu'un débat sur un nouveau système de motion soit organisé.

Le débat sur la note de politique de M. Anciaux en commission de l'Infrastructure a été très fructueux. M. Van Parys ne peut donc pas formuler des critiques à caractère général.

15.17 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Au sein de la commission de l'Intérieur, tous les membres de mon groupe étaient disposés à prendre longtemps la parole pour dénoncer la nouvelle loi prévue en matière de financement des partis. Je souligne que les analyses

Gerolf Annemans geleid tot nieuwe amendementen die alles in een andere richting hebben gedraaid. Dan heeft men dat nadien weer omgedraaid, omdat de pers daar was op afgekomen. Maar goed, het heeft tot nieuwe zaken geleid. Uiteindelijk heeft men ingezien dat wij vastberaden waren om met alle parlementsleden uitvoerig tussenbeide te komen, desnoods een nacht lang. Men is dan uiteindelijk bijna in arren moede en om te vermijden dat het nog veel dagen zou duren naar de Raad van State gegaan. Die heeft brandhout gemaakt van de voorstellen die er lagen. Het was dus zeer nuttig. Trouwens, de heer Eerdekens had op voorhand gezegd dat men rekening zou houden met de Raad van State omdat men die belangrijk vindt. Die Raad van State heeft dan uiteindelijk met onze argumenten ten zeerste rekening gehouden en is verregaand ingegaan op de opmerkingen die wij hebben gegeven.

Het is soms dus zeer zinvol om uitvoerig te spreken, uitvoerige debatten te houden en zeer dwaze dingen tegen te houden door lang te spreken. Soms leidt dat tot heel gunstige resultaten, zoals nu. Ik wil dat toch nog maar eens onderstrepen. Als men daaraan begint te tornen, riskeert men uiteindelijk tot een stalinistisch parlement te komen waar men alleen nog maar uitvoert wat de meerderheid zegt.

De **voorzitter**: Mijnheer Laeremans, van mijnentwege zult u dat niet vlug ervaren.

15.18 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Van u en de heer Daems zullen wij dat inderdaad niet ondervinden, voorzitter, maar ik hoor gekke stemmen opgaan in die zin.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Chevalier.

15.19 Miguel Chevalier (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik heb zowel van de heer Verherstraeten als van mevrouw Vautmans zeer aangename dingen gehoord, dingen die mij zeer bevallen. Ik sta dus ook volledig achter hun wetsvoorstel. Door de reactie van een paar andere parlementsleden is bij mij de vrees opgekomen dat we zeer vlug – als we dit overlaten aan een commissie "modernisering van het Parlement" – opnieuw met onszelf gaan bezig zijn.

We zullen inderdaad één maand harder werken. Maar een betere werking van het Parlement staat of valt met de relatie die we hebben met de regering. Ik hoor klagen over de programmawet die erdoor gehaspeld zou moeten worden. Ik stel voor dat we van die maand extra tijd, geen blessuretijd, gebruikmaken om in overleg met de regering vlugger beleidsbrieven af te werken en te presenteren, misschien ook vlugger met een begroting naar het Parlement te komen zodanig dat er voor ons ruimte blijft voor echt wetgevend werk. Dat is tenslotte onze taak.

Een vrees die ik ook heb en die misschien door een paar oudere collega's verkeerd zou kunnen geïnterpreteerd worden, is dat meer tijd niet noodzakelijk meer fysieke aanwezigheid betekent. We leven in een informatiemaatschappij waar we aan de ene kant mensen stimuleren tot telewerk en aan de andere kant gaan koppen tellen op onze fysieke aanwezigheid in het Parlement. Het Parlement werkt niet beter omdat we hier met zijn allen zitten in een commissie of in een plenaire. Daarop wil ik wel de nadruk leggen in deze discussie over modernisering.

We vergeten één zaak te vlug. Voor een goede werking van het Parlement kennen we maar één opdracht en dat is onze verantwoordelijkheid tegenover en aan de burger. De taak is vrij simpel:

exhaustives de M. Annemans ont débouché sur de nouveaux amendements de sorte que la majorité a finalement été contrainte de capituler et a demandé l'avis du Conseil d'Etat. Celui-ci a d'ailleurs rendu un avis véritablement accablant. Développer de longs exposés est donc parfois une technique bien utile. Toucher au droit de parole, c'est ouvrir la voie à un régime aux accents staliniens.

15.19 Miguel Chevalier (VLD): Je soutiens les déclarations de Mme Vautmans et de M. Verherstraeten. Si nous renvoyons ce type de dossiers vers une commission pour la Modernisation du Parlement, la Chambre adoptera une nouvelle fois une attitude nombriliste.

La relation entre le Parlement et le gouvernement est déterminante. Si nous allongeons nos travaux d'un mois, les discussions relatives aux notes de politique générale et au budget devront être clôturées plus rapidement afin de dégager plus de temps pour la mission principale du Parlement, c'est-à-dire le travail législatif.

het leven van de inwoners van ons land eenvoudiger en aangenamer maken. Deze doelstelling moeten we in het oog houden voor we gaan verzanden in een discussie over wie nu wat doet in het Parlement en wat we gaan moderniseren. We hebben een symbool bestreden, maar uiteindelijk gaan we uitsluitend met onszelf zijn bezig geweest.

15.20 André Perpète (PS): Je voulais répondre à M. Van Parys au sujet de la teneur des débats en commission de la Justice. Il semble se plaindre que la majorité n'y interviendrait pas suffisamment. Il faut savoir ce qu'on veut. La commission de la Justice est une de celles qui se réunit le plus souvent et la ministre y est présente pratiquement tout le temps. Ce matin, elle n'était pas présente parce qu'elle se trouvait au Sénat. Je pense qu'il s'agit d'une des ministres qui passe le plus de temps en commission. C'est normal, mais elle le fait.

En outre, jusqu'à présent, l'essentiel des travaux en commission de la Justice a été alimenté par le gouvernement. C'est à l'opposition à réagir aux projets qui y sont présentés. Nous ne voyons pas d'intérêt, pour nous, à surenchérir sur ce qui a déjà été dit et à allonger les débats. C'est la raison pour laquelle M. Van Parys peut quant à lui choisir ses débats. Il est intervenu très longuement et de façon intéressante voici quelques semaines et il était totalement absent dans le débat suivant. C'est de sa responsabilité et je ne lui en fais pas le reproche. Nous assurons le quorum, nous sommes là du matin au soir; il s'agit d'un travail tout à fait différent.

Le **président**: J'ai l'impression que tous les parlementaires font de leur mieux et j'y suis d'ailleurs très attentif.

15.21 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, als bij beter en efficiënter voor de mensen willen werken, zullen wij inderdaad af en toe met onszelf moeten bezig zijn en nadenken over de wijze waarop wij werken om een efficiëntere politiek te kunnen voeren. In het licht van de oproep van collega Vautmans, van enkele andere collega's en ook van mezelf, die hiervoor een lans braken, zou ik aan u een oproep willen doen, mijnheer de voorzitter. Wij zouden wensen dat u als Kamervoorzitter in het begin van het nieuwe jaar een initiatief neemt en ons samenroept om te debatteren over het functioneren van het Parlement en om tot conclusies te komen die tot een efficiëntere werking kunnen leiden. Ik richt deze vraag publiekelijk tot u.

De **voorzitter**: Wij hebben een aloednieuw Realement aoedaekeurd.

15.20 André Perpète (PS): Ik wil de heer Van Parys van antwoord dienen in verband met de inhoud van de besprekingen in de commissie voor de Justitie en de ontoereikende inbreng van de meerderheid. Vooreerst wil ik onderstrepen dat de commissie voor de Justitie een van de commissies is die het vaakst bijeenkomt, enerzijds, en dat de minister nagenoeg altijd aanwezig is, anderzijds.

Mevrouw Onkelinx was vanochtend inderdaad afwezig, maar wegens haar verplichtingen ten aanzien van de Senaat. Tot dusver ligt de regering aan de oorsprong van het grootste gedeelte van de werkzaamheden in de commissie voor de Justitie en het is aan de oppositie om op de diverse ontwerpen te reageren.

Wij zien er het nut niet van in om te herhalen wat al werd gezegd.

Enkele weken geleden heeft de heer Van Parys een uitvoerige uiteenzetting gehouden in de commissie, maar op de daaropvolgende vergadering was hij afwezig.

Wij zijn van 's morgens tot 's avonds present en wij zorgen ervoor dat het quorum aanwezig is.

De **voorzitter**: Ik geloof dat alle parlamentsleden hun best doen en ik zie daar trouwens ook nauwlettend op toe.

15.21 Servais Verherstraeten (CD&V): Pour que nous puissions nous mettre au service de la population de façon à la fois meilleure et plus efficace, nous devons procéder régulièrement à l'évaluation de notre fonctionnement interne. J'en appelle au président pour qu'il prenne, début 2004, l'initiative d'un débat sur la modernisation du Parlement.

Le **président**: Au terme de la

juist voor het einde van de voorgaande legislatuur, dat een aantal verbeteringen heeft waargemaakt en waar de dito commissie ettelijke vergaderingen heeft aan gewijd. De voorgaande Kamer heeft dat Reglement willen goedkeuren, opdat de nieuwe Kamer over een gloednieuw Reglement zou kunnen beschikken. Het is natuurlijk altijd voor verbetering vatbaar en ik sta daar open voor. Op dit ogenblik beraadslaagt een werkgroep zich over het voorstel van de heer Bacquelaïne en anderen om een andere evaluatie van de wettenmakerij, als ik het zo mag uitdrukken, tot stand te brengen. Die werkgroep vordert goed en zal binnenkort met een nieuw verslag voor de commissie komen. Het zou spijtig zijn indien ik niet voor veranderingen zou openstaan! Hoe beter het instrument werkt, hoe beter het voor de bevolking is en voor de parlementsleden.

15.22 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, je souhaite faire deux remarques. Si tout ce qui a été dit ici est vrai et que l'on peut sans doute mieux faire, personnellement, je pense que la procédure budgétaire présente quelques difficultés en termes de délai, de temps, de technicité des documents et de la possibilité donnée à la Cour des comptes de les examiner, la Cour étant un instrument d'aide pour les parlementaires.

Certains éléments budgétaires sont matière à réflexion quant à une autre manière de travailler. Les réponses ne sont pas toujours en rapport avec les questions posées et le temps imparti pour poser la question et donner la réponse est extrêmement limité, quoi qu'on en dise. Il n'y a pas vraiment de débat sur le fond. Personnellement, je n'ai pas eu l'occasion d'y participer.

En ce qui concerne les motions, en réponse à M. Borginon, on peut s'inspirer de ce que fait le Parlement flamand, qui travaille sur la base de motions motivées depuis très longtemps. Cette façon de procéder semble fonctionner correctement. Le groupe Ecolo avait, en son temps, déposé une proposition de modification du Règlement dans ce sens. Ce débat était impossible sous la précédente législature.

Dans d'autres domaines, notamment celui du contrôle budgétaire, les choses sont beaucoup plus graves. En effet, aucun d'entre nous ne peut vraiment prétendre contrôler le gouvernement en matière budgétaire. Nous pourrions avoir l'honnêteté de reconnaître que, même au sein de la majorité, ce n'est pas le cas à 100%. A cet égard, la responsabilité politique du parlement est engagée. C'est donc là qu'il convient peut-être, madame Vautmans, de trouver une autre manière de travailler et d'exiger de la part du ministre une vraie réponse et des vrais outils pour les parlementaires.

15.23 Alfons Borginon (VLD): Mijnheer de voorzitter, voor de goede orde, ik heb op geen enkele wijze willen suggereren dat in het voorbeeld dat ik aaf op eniae wiize misbruik van de moedeiikheid tot debatteren

législature précédente, la Chambre a encore approuvé un tout nouveau Règlement. Il contenait bon nombre d'améliorations et a fait l'objet de très nombreuses réunions. Evidemment, on peut toujours faire mieux. Un groupe de travail examine actuellement les propositions de M. Bacquelaïne. Il présentera ses conclusions sous peu.

15.22 Marie Nagy (ECOLO): De begrotingsprocedure vertoont een aantal knelpunten, wat de termijnen en wat het technische karakter van de documenten betreft. Ik betreur bovendien dat die documenten niet aan het Rekenhof worden voorgelegd.

We zouden een andere werkmethode moeten overwegen. Binnen de vooropgestelde termijn kunnen we immers geen debat ten gronde voeren; soms wordt ook naast de vraag geantwoord.

Ik ben van oordeel, en daarmee antwoord ik op de opmerkingen van de heer Borginon, dat we de mosterd zouden kunnen halen bij de gemotiveerde moties zoals ze in het Vlaams Parlement worden toegepast. De Ecolo-fractie had trouwens een voorstel tot wijziging van het Reglement in die zin ingediend, dat tijdens de vorige regeerperiode echter niet kon worden besproken.

Op andere vlakken, zoals dat van de begrotingscontrole, is de toestand veel ernstiger. De controle op de regering is in dat verband nagenoeg onbestaande; de politieke verantwoordelijkheid van het Parlement is hier in het geding.

Vooraf op begrotingsvlak is er dus werk aan de winkel: van de minister moet worden gevraagd dat hij echt op de vragen antwoordt en de leden moeten efficiënte middelen in handen krijgen.

15.23 Alfons Borginon (VLD): Je n'ai pas voulu insinuer qu'il y a eu recours abusif au Règlement.

werd gemaakt, waardoor het een vorm van filibusteren zou zijn. Integendeel, ik had de indruk dat het een uitzonderlijk knappe, intellectuele en fysieke prestatie was. Ik denk dat ik dat nadien ook persoonlijk tegen de betrokkene heb gezegd. Alleen heb ik mij ook toen de bedenking gemaakt dat het jammer was dat een uiteenzetting van die kwaliteit uiteindelijk verzinkt, omdat de aandacht in de zaal verslapt. Daarnaast ziet men ook dat journalisten niet blijven. Na een tijdje gaan zij weg, gedwongen door de wetmatigheden van de journalistiek, zoals het strakke tijdsschema. Dat is jammer.

Ik heb dat voorbeeld slechts aangehaald om aan te tonen dat een andere debatcultuur ertoe zou kunnen leiden dat wij in het Parlement productiever zijn, zowel op het vlak van de politieke controle als op het vlak van de wetgeving en de wetevaluatie.

15.24 Bart Tommelein (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik heb een probleem met de veralgemening die de heer Van Parys maakt in de commissie voor de Justitie. Ik zal niet persoonlijk ingaan op het feit. Wij hebben in de commissie voor de Financiën en de Begroting gediscussieerd en gedebatteerd op een dermate pittige wijze dat de voorzitter af en toe heeft moeten ingrijpen.

Ik kom uit het bedrijfsleven en weet wat daar wordt gevraagd. Ik ben nu al een paar maanden lid van de Kamer. Men brengt een goede boodschap als men komt tot de essentie van het verhaal. Aan studenten, jonge managers en kaderleden wordt soms gevraagd om de essentie van een verhaal op één of eventueel op twee bladzijden neer te schrijven. Ik kan mij niet inbeelden dat men in een privé-bedrijf, of in gelijk welke andere situatie, twee en een half uur de tijd krijgt om alles uit te leggen.

Ik moet eerlijk toegeven dat ik daarnaar ook niet meer luister, en niemand doet dat nog. Ik heb de indruk dat sommige collega's denken dat wij als parlementsleden maar goed bezig zijn als wij uren aan een stuk praten. Ik denk dat men veel krachtiger kan overkomen als men tot de essentie van een verhaal kan komen en andere mensen de kans geeft om ook het woord te nemen. Dat is mijn bedoeling.

De **voorzitter**: Mijnheer Tommelein, wij hebben vaak geprobeerd dat met de fracties tijdens de debatten af te spreken. We zijn daarin maar één keer geslaagd: in de State of the Union van 1999 voerden wij een debat met slechts zes of zeven sprekers. Dat was een kernachtig debat.

Iedereen wil de kans krijgen om aan het woord te komen en het aantal sprekers per fractie beperken tot alleen de fractievoorzitter zorgt dan voor andere problemen. Wij zijn hier allemaal gelijk. De 150 kamerleden hebben voor mij allemaal dezelfde waarde. Zij zijn allemaal democratisch verkozen, wat men er ook van denkt. Er zijn hier 150 kamerleden. Wanneer zij akkoord gaan dat één van hen hun woordvoerder is in een gegeven domein en andere woordvoerders aanduiden voor andere domeinen, des te beter. Indien echter iemand het woord vraagt, kan ik dat normaliter niet weigeren, dat zou nog spijtig zijn. Ik ben misschien zelf lang aan het woord geweest.

15.25 Rik Daems (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik wil voor alle duidelijkheid zeggen dat het evident is dat mevrouw Vautmans in naam van de hele VLD-fractie spreekt. Zij spreekt dus ook in naam van onze fractie wanneer zij de bijeenroeping van die commissie vraagt. Het zou mij plezier doen indien u, na haar uiteenzetting, eventueel kunt antwoorden of en wanneer u dat zou kunnen doen.

J'estime qu'une longue intervention d'un haut niveau intellectuel mérite mieux qu'une attention se relâchant graduellement.

Une autre culture du débat pourrait améliorer notre productivité en matière de contrôle politique, de législation et de suivi législatif.

15.24 Bart Tommelein (VLD): La généralisation à laquelle se livre M. Van Parys me pose problème. En allant droit au cœur du problème, l'impact est plus grand. Il en va de même dans la vie économique.

Le **président**: Nous avons souvent cherché à conclure de tels accords avec les groupes. Jusqu'à présent, seul le débat sur la déclaration de politique générale de 1999 s'est soldé par une réussite. Je tiens tout de même à faire observer que les 150 élus, sans exception, sont égaux dans cette assemblée et ont tous le droit de s'exprimer.

15.25 Rik Daems (VLD): Le président pourrait-il communiquer la date à laquelle nous pourrions saisir la Commission du Règlement?

De **voorzitter**: Dat zal ik doen. Mevrouw Vautmans, kunt u besluiten?

15.26 Hilde Vautmans (VLD): Na dit tof debat ben ik bijna aan het einde van mijn uiteenzetting gekomen. Na alle suggesties die ik hier heb gehoord, moeten we misschien erover nadenken terug te vergaderen met gesloten deuren. Niet dat er zaken gezegd worden die het daglicht niet mogen zien, integendeel.

15.26 Hilde Vautmans (VLD): Peut-être devons-nous envisager de nous réunir à nouveau davantage à huis clos. La démocratie pourrait s'en trouver confortée.

De **voorzitter**: Zeer goed, mevrouw Vautmans.

15.27 Hilde Vautmans (VLD): Mijnheer de voorzitter, de alomtegenwoordigheid van de camera's bij de commissiewerkzaamheden werkt de nauwkeurigheid en de snelheid echter allerminst in de hand.

15.27 Hilde Vautmans (VLD): La présence permanente de caméras pendant les travaux de commission ne favorise pas la précision ni la rapidité. Notre Parlement est transparent et ouvert. Toutefois, les débats à huis clos seraient moins polémiques et plus concis.

Ik weet wel dat het samenspel van politiek en media onmisbaar is in ons beroep, maar af en toe wat meer achter gesloten deuren kunnen debatteren zou de democratie ten goede komen. Het klinkt contradictoair, collega's, maar ik ben ervan overtuigd dat dit soms zinvol zou zijn.

La discipline de parti aidant, le résultat des votes sur des sujets donnés est connu à l'avance. Je suis convaincue qu'un vote secret est un vote réellement libre.

Collega's, in de korte tijd dat ik hier nu ben als volksvertegenwoordiger stel ik vast dat ons democratisch huis eigenlijk een huis van paradoxen is. Enerzijds, wil het een glazen huis zijn waar alles transparant en open is, anderzijds, ben ik ervan overtuigd dat debatten achter gesloten deuren minder polemisch en beknopter zouden verlopen. Eigenlijk is er nog een tweede paradox. De partijdiscipline, zowel van de meerderheid als van de oppositie, maakt dat de stemming over bepaalde onderwerpen steeds gekend is, bijna voor honderd procent voorspelbaar. Ik ben ervan overtuigd dat een geheime stemming een werkelijk vrije stemming is en dat die wel eens een andere uitslag zou kunnen geven, dat er een ander parlement zou spreken. Ik bepleit dat niet, mijnheer de voorzitter, maar het is mijn taak als jong parlementslid om dergelijke vaststellingen te doen en na te denken over de conclusies.

La proposition relative aux vacances parlementaires a été approuvée à l'unanimité en commission. Ouvrons de concert pour rendre à ce Parlement son rôle d'épicentre des institutions politiques.

Collega's, het voorstel over het parlementair reces werd unaniem goedgekeurd. Laten we nu ook eensgezind werken om van dit huis weer het epicentrum te maken van onze politieke instellingen.

De **voorzitter**: Ik moet wel laten opmerken dat dit niet unaniem werd goedgekeurd in de commissie. Dat staat in het verslag. Misschien gebeurt dat hier wel. Het amendement werd verworpen met 11 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen. Het enige artikel werd eenparig aangenomen. U hebt gelijk, mevrouw Vautmans. Het amendement werd verworpen met verdeelde stemmen.

15.28 Daan Schalck (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik zal de goede raad van sommige collega's in acht proberen nemen en heel kort zijn. Om de bezettingsgraad van de banken enigszins op peil houden, zal ik mijn uiteenzetting vanop mijn plaats houden.

15.28 Daan Schalck (sp.a-spirit): Dans ce dossier, nous ne suivons pas le gouvernement. Au cours de la précédente législature, deux propositions de loi au moins ont été déposées pour régler ce qui figure dans l'actuel accord de gouvernement.

Mevrouw Vautmans, u zegt dat wij de regering terzake achterna hollen. Ik denk dat het voor een keer omgekeerd is. In de vorige legislatuur zijn bij mijn weten ten minste twee wetsvoorstellen ingediend, onder meer van de heer Verherstraeten en van de heer Vanvelthoven en mijzelf, om dit grondwetsartikel in die zin te veranderen. Laten wij blij zijn, voor een keer holt de regering het Parlement achterna en werd in de regeringsverklaring opgenomen wat wij drie jaar geleden al nodig vonden. Dat bewijst dat het Parlement soms ook iets in beweging kan brengen.

Si la possibilité nous est donnée d'encore poser à 11 heures du matin des questions auxquelles le gouvernement pourra et devra répondre à 14 heures, il s'agit d'un très bon principe. Mais il n'y a dès

Ik heb twee argumenten die specifiek op dit voorstel betrekking hebben. Als wij vinden dat wij de controlefunctie op een zodanige manier moeten kunnen uitoefenen, dat wij 's morgens om 11 uur nog vragen kunnen stellen waarop de regering om 14 uur een antwoord kan en moet geven, dan is dat een heel goed principe. Dan kan men op andere momenten van het parlementair jaar echter niet maken dat men anderhalve maand moet wachten op datzelfde antwoord. Dat is voor mij het belangrijkste argument om dit voorstel volop te steunen.

Een tweede argument heb ik vanmiddag nog niet in het debat gehoord. Uit de korte ervaringen die ik in dit Parlement heb gehad, blijkt heel dikwijls dat aan het einde van een zittingsperiode, eind juli, begin augustus de tijdsdruk zo groot wordt omdat wij beseffen dat wij voor oktober niet meer samenkomen en door de regeringsverklaringen en andere zaken de facto voor november geen echt wetgevend werk doen. Daardoor leveren wij soms aan het einde van een zittingsperiode wel eens slordig werk af, alleen al door de hoogdringendheid die voor bepaalde beslissingen vereist is en die anders meer dan twee maanden zouden worden uitgesteld.

Mijnheer de voorzitter, tenslotte wil ik u feliciteren omdat dat voorstel in het verleden soms ook al de commissie gehaald heeft en zelfs goedgekeurd werd, maar niet altijd tot in de plenaire vergadering geraakt is. Ik weet niet waarom dat zo is. Soms maakt de regering ons misschien monddood.

Ik denk dat het uw verdienste is dat zo kort na de goedkeuring van dat voorstel in de commissie voor de Grondwet dat voorstel ook in de plenaire vergadering is gekomen. Het is blijkbaar niet alleen de regering die niet graag heeft dat zaken door het Parlement goedgekeurd worden.

De **voorzitter**: U hebt misschien opgemerkt dat ik aan de regeringsleden gezegd hebben dat zij hier niet moesten blijven. Misschien begrijpt u nu ook waarom ik dat gedaan heb.

lors pas de raison qu'à d'autres moments de l'année parlementaire, nous devons attendre un mois et demi pour obtenir une réponse à nos questions. Voilà, à mes yeux, l'argument principal qui justifie notre soutien à cette proposition.

Par ailleurs, on constate très souvent qu'à la fin d'une législature, le temps est compté et que les parlementaires prennent conscience qu'ils ne se réuniront plus avant le mois d'octobre. Ils fournissent alors parfois un travail bâclé.

Je remercie le président de s'être employé à réduire autant que possible le délai entre l'adoption de cette proposition en commission et son examen en séance plénière.

Le **président**: Du reste, j'ai dit au gouvernement qu'il ne devait pas être présent lors de l'examen de cette proposition.

La discussion de l'article unique est close.
De bespreking van het enig artikel is gesloten.

Le vote sur la proposition de révision est réservé.
De stemming over het voorstel tot herziening wordt aangehouden.

16 Poursuites éventuelles à charge d'un membre **16 Eventuele vervolgingen ten laste van een lid**

Par lettre du 9 décembre 2003, Mme le procureur général près la cour d'appel de Liège a communiqué un dossier afin de mettre la Chambre en mesure d'autoriser éventuellement des poursuites à charge de l'un de nos collègues en application de l'article 59 de la Constitution.

Bij brief van 9 december 2003 zendt de procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik een dossier over, om de Kamer in de mogelijkheid te stellen in toepassing van artikel 59 van de Grondwet eventuele vervolgingen ten laste van één onzer collega's toe te laten.

Conformément à l'article 160 du Règlement, le dossier est renvoyé à la commission des Poursuites. Overeenkomstig artikel 160 van het Reglement wordt het dossier verzonden naar de commissie voor de Vervolgingen.

Ik herinner er u ook aan dat na de bespreking van de programmawet, indien men dat wenst, nog een beknopte nabespreking of beknopte algemene beschouwing volgt. Dat zijn wij vanmorgen overeengekomen.

De vergadering is gesloten.
La séance est levée.

De vergadering wordt gesloten om 17.10 uur. Volgende vergadering donderdag 11 december 2003 om 11.00 uur.

La séance est levée à 17.10 heures. Prochaine séance le jeudi 11 décembre 2003 à 11.00 heures.

ANNEXE**BIJLAGE****SÉANCE PLÉNIÈRE****PLENUMVERGADERING****MERCREDI 10 DÉCEMBRE 2003****WOENSDAG 10 DECEMBER 2003****DECISIONS INTERNES****INTERNE BESLUITEN****DEMANDES D'INTERPELLATION****INTERPELLATIEVERZOEKEN****Demandes****Ingekomen**

1. Mme Trees Pieters à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "les tentatives de déstabilisation du Conseil de la concurrence".

(n° 143 – renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture)

2. Mme Marie Nagy au ministre des Finances sur "les nouveaux retards pris par le chantier du Berlaymont".

(n° 144 – transformée en question orale)

3. M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la montée de l'antisémitisme dans notre pays".

(n° 145 – renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

1. mevrouw Trees Pieters tot de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de pogingen tot destabilisatie van de Raad voor de Mededinging".

(nr. 143 – verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

2. mevrouw Marie Nagy tot de minister van Financiën over "de nieuwe vertraging van de oplevering van het Berlaymontgebouw".

(nr. 144 – omgewerkt in mondelinge vraag)

3. de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "het toenemend anti-semitisme in ons land".

(nr. 145 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

COMMUNICATIONS**MEDEDELINGEN****GOUVERNEMENT****REGERING****Dépôt de projets de loi****Ingediend wetsontwerpen**

Le gouvernement a déposé les projets de loi suivants:

- projet de loi relatif à la coopération avec la cour pénale internationale et les tribunaux pénaux internationaux (n° 564/1) (matière visée à l'article 77 de la Constitution);

Renvoi à la commission de la Justice

- projet de loi fixant le contingent de l'armée pour l'année 2004 (n° 554/1) (matière visée à l'article 74 de la Constitution).

Renvoi à la commission de la Défense nationale

De regering heeft volgende wetsontwerpen ingediend:

- wetsontwerp met betrekking tot de samenwerking met het internationaal strafrechtshof en de internationale straftribunalen (nr 564/1) (aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 77 van de Grondwet)

Verzonden naar de commissie voor de Justitie

- ontwerp van wet tot vaststelling van het legercontingent voor het jaar 2004 (nr. 554/1) (aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 74 van de Grondwet).

Verzonden naar de commissie voor de Landsverdediging

RAPPORTS ANNUELS**JAARVERSLAGEN****Commission Femmes et Développement****Commissie Vrouwen en Ontwikkeling**

Par lettre du 24 novembre 2003, la présidente de la Commission Femmes et Développement transmet le rapport (N) reprenant la présentation de la Commission Femmes et Développement ainsi que les activités de cette Commission au cours des années 2001 et 2002.

Renvoi à la commission des Relations extérieures

Bij brief van 24 november 2003 zendt de voorzitter van de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling het verslag (N) met de voorstelling van de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling en de activiteiten van deze Commissie voor de jaargangen 2001-2002 over.

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen